

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000**

**PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA PRZYTOK**

na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r.

Opracował

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

Akceptuję
Dyrektor Oddziału

---

mgr inż. Zbigniew Cykowiak

Poznań, 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	7
2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	8
3. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I SYMBOLI	15
3.1 Skróty i symbole zastosowane w tekście	15
3.2 Symbole gatunków drzew	16
3.3 Typy siedliskowe lasu	16
3.4 Słownik terminów leśnych	17
4. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PROCESIE TWORZENIA PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU	20
5. INFORMACJE OGÓLNE	21
5.1 Podstawa prawna prognozy oddziaływania na środowisko	21
5.2 Zakres dokumentu	23
5.3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko	23
5.4 Zawartość planu urządzenia lasu	25
5.5 Główne cele planu urządzenia lasu	28
5.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu	28
5.7 Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny	31
5.8 Metody analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	32
5.9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	33
6. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	34
6.1 Położenie oraz ogólny stan środowiska Nadleśnictwa Przytok.....	34
6.2 Charakterystyka drzewostanów i ekologiczna ocena stanu lasu	36
6.3 Walory przyrodnicze wynikające z ogólnego stanu środowiska i struktury drzewostanów..	42
6.4 Walory kulturowe	45
6.5 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	45
6.5.1 Rezerваты przyrody	45
6.5.2 Obszary Natura 2000	49
6.5.3 Pomniki przyrody	60
6.5.4 Obszary chronionego krajobrazu	60

6.5.5 Użytki ekologiczne	62
6.5.6 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	63
6.5.7 Ochrona gatunkowa	64
6.6 Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną.....	64
6.7 Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok	65
6.8 Potencjalne skutki braku realizacji planu urządzenia lasu	72
7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	74
7.1 Przewidywane oddziaływanie planu na środowisko.....	74
7.2 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	74
7.3 Oddziaływanie na ludzi	75
7.4 Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione.....	76
7.4.1 Rośliny.....	76
7.4.2 Zwierzęta.....	81
7.5 Oddziaływanie na wodę	90
7.6 Oddziaływanie na powietrze.....	91
7.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	91
7.8 Oddziaływanie na krajobraz.....	92
7.9 Oddziaływanie na klimat	92
7.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne	92
7.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej.....	93
7.12 Zestawienie zbiorcze wpływu planu urządzenia lasu na środowisko.....	93
7.13 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony rezerwatów przyrody.....	95
7.13.1 Rezerwat przyrody Bażantarnia	95
7.13.2 Rezerwat przyrody Bukowa Góra	95
7.13.3 Rezerwat przyrody Zimna Woda.....	96
7.14 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.....	97
7.14.1 Kargowskie Zakola Odry PLH080012	100
7.14.2 Nowosolska Dolina Odry PLH080014	105
7.14.3 Krośnieńska Dolina Odry PLH080028.....	111
7.14.4 Zimna Woda PLH080062	119
7.15 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na siedliska przyrodnicze znajdujące się poza granicami obszarów ochrony siedlisk	121
7.16 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary specjalnej ochrony ptaków .	125
7.16.1 Dolina Środkowej Odry PLB080004	125
7.17 Przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów natura 2000	130

7.18 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony pomników przyrody	131
7.19 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu	132
7.20 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony użytków ekologicznych.....	132
7.21 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	132
8. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO	134
9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE.....	135
10. WYKONAWCY PRAC	136
11. LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE	137
12. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY.....	139
12. OPINIE.....	141

1. Wstęp

Od paru lat panuje w Polsce trend zmieniający ogólne spojrzenie na las i jego zasoby. Dzieje się to poprzez rosnące zainteresowanie powszechną ochroną przyrody oraz przede wszystkim wprowadzeniem w Polsce sieci Natura 2000. Konsekwencją tych działań są nowe zasady postępowania wobec leśnych zasobów, podparte uregulowaniami prawnymi m.in. Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Gospodarka leśna w Polsce oparta jest na wytycznych zawartych w planie urządzenia lasu (Ustawa o lasach, 1991). Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne planu przeprowadzane w lasach mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z ustawą OOS organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje zatem Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania planu dla danego nadleśnictwa, dla którego wykonano plan u.l.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną niniejszej prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. 2016 Nr 0 poz. 353). Zakres i treść prognozy wynikają bezpośrednio z art. 51 ustawy.

Celem prognozy jest określenie wpływu zaprojektowanych w planie urządzenia lasu zabiegów na środowisko, obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione leżące w zasięgu działania nadleśnictwa.

Dane potrzebne do sporządzenia niniejszej prognozy zaczerpnięto głównie z następujących źródeł:

- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Przytok (zawiera spis gatunków chronionych oraz cennych roślin i zwierząt na terenie nadleśnictwa);
- Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, (przeprowadzona na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r.);
- Weryfikacja siedlisk przyrodniczych wykonywana równoległe z urządzeniem lasu;
- Dokumentacja planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Kargowskie Zakola Odry PLH080012, Nowosolska Dolina odry PLH080014, Dolina Środkowej Odry PLB080004;
- Dokumentacja planów ochrony dla rezerwatów: Bażantarnia, Bukowa Góra, Zimna Woda;
- Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów programu Natura 2000).

Do analizy wpływu planu na poszczególne elementy środowiska oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 użyto metody macierzowej. Polega ona na „przetłumaczeniu” wartości liczbowych, przedstawionych w postaci tabel, na konkretny wpływ poszczególnych wskazań gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki.

Plan urządzenia lasu składa się z następujących elementów:

- opisu taksacyjnego lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- tabel powierzchni i miąższości drzewostanów;

- zestawień powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- mapy gospodarczej lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- ogólnego opisu lasów i gruntów urządzanego obiektu;
- zestawień powierzchni według czynności gospodarczych;
- programu ochrony przyrody;
- opisu celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji i wynikającymi stąd zadaniami.

Projekt planu urządzenia lasu podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw leśnictwa i łowiectwa.

Konieczność sporządzenia planu urządzenia lasu wynika z Ustawy o lasach (z dnia 28 września 1991 r.). Sporządza się go dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. Działanie nadleśnictw w oparciu o plany urządzenia lasu ma służyć prowadzeniu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Elementy planu, które mogą wywierać najsilniejszy wpływ na środowisko to przyjęte w nim składy gatunkowe odnowień oraz zaprojektowane zabiegi: rębnie zupełne, cięcia pielęgnacyjne, odnowienia lasu oraz zalesienia.

Jako metody analizy skutków realizacji zapisów planu urządzenia lasu zaproponowano monitoring obejmujący m.in. następujące elementy: zgodność składów gatunkowych drzewostanów z potencjalnym typem lasu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000; stan hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych, występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie; zasoby martwego drewna; udział powierzchniowy starodrzewi; stan wykształcenia i zachowania siedlisk przyrodniczych.

W prognozie przeanalizowano możliwość transgranicznego oddziaływania zapisów planu. Ustalono, że takie oddziaływanie nie zachodzi.

W części ogólnej prognozy opisano stan środowiska z terenu nadleśnictwa. Omówiono jego położenie, klimat, wody i charakterystykę drzewostanów. Szczególną uwagę zwrócono na wartości przyrodnicze. Podano wyniki przeprowadzonej w nadleśnictwie inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000, podczas której stwierdzono występowanie siedmiu leśnych i pięciu nieleśnych typów siedlisk przyrodniczych, na łącznej powierzchni 1 743,06 ha.

W dalszej części omówiono stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Analizowane obszary chronione położone w zasięgu

terytorialnym nadleśnictwa to rezerwy przyrody: Bażantarnia, Bukowa Góra, Zimna Woda, obszary chronionego krajobrazu: Dolina Śląskiej Ochli, Nowosolska Dolina Odry, Krośnieńska Dolina Odry oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Liliowy Las i Park Braniborski. W tej części prognozy omówione zostały przedmioty i cele ochrony ww. obszarów chronionych.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok znajduje się sześć obszarów programu Natura 2000, których krótka charakterystyka, zagrożenia i przedmioty ochrony zostały opisane w kolejnym podrozdziale prognozy. Są to obszary siedliskowe: Kargowskie Zakola Odry PLH080012, Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Krośnieńska Dolina Odry PLH080028, Otyń PLH080040, Zimna Woda PLH080062 i jeden obszar specjalnej ochrony ptaków: Dolina Środkowej Odry PLB080004.

Ogólnie opisano pomniki przyrody oraz rośliny, grzyby i zwierzęta objęte ochroną gatunkową z terenu nadleśnictwa.

W prognozie określono potencjalne miejsca konfliktu między wymogami ochrony przyrody, a zawartością planu urządzenia lasu. Niezgodności mogą dotyczyć tu w szczególności: realizacji składów gatunkowych przyjętych w elaboracie a naturalnych składów gatunkowych drzewostanów siedlisk przyrodniczych, stosowania rębni zupełnej a zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, problemu braku określenia terminów niektórych zabiegów w planie a ochrony ptaków (ryzyko wykonywania zabiegów w okresie lęgowym), wymogi ochrony lasu a konieczność pozostawiania martwego drewna w lesie.

Ogólnie omówiono problemy ochrony przyrody w nadleśnictwie mogące mieć znaczenie dla realizacji planu urządzenia lasu. Chodzi tu głównie o obniżanie się poziomu wód gruntowych, stan zanieczyszczeń środowiska, zagrożenie pożarowe lasów, niedostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedlisk przyrodniczych, zagrożenia powodowane przez niektóre gatunki owadów i grzybów.

Prognoza omawia skutki braku zrealizowania zapisów planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok. Wskazuje się tu przede wszystkim na konieczność prowadzenia gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasu (obowiązek ustawowy). Brak realizacji planu spowodowałby zaburzenie cyklu produkcji drewna, co miałyby niekorzystne skutki społeczne i ekonomiczne. Inne najważniejsze skutki braku realizacji planu to zwiększenie zagrożenia pożarowego lasów, wydłużenie okresu przebudowy składu gatunkowego drzewostanów niezgodnych z siedliskowym typem lasu, nadmierne starzenie się

drzewostanów i deprecjacja surowca drzewnego, pogorszenie warunków dla rozwoju młodego pokolenia drzew, a tym samym zagrożenie trwałości zespołów roślinnych.

W dalszej części prognozy przeprowadzono szczegółową analizę wpływu planu na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przeanalizowano wpływ planu na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra kultury materialnej. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na wymienione elementy środowiska. Stwierdzono, że w niektórych przypadkach wpływ ten może być pozytywny.

Analizie poddano także wpływ planu na cenne (szczególnie na chronione) gatunki roślin i zwierząt. Szczegółowiej omówiono gatunki, w przypadku, których znana jest dokładna lokalizacja stanowisk. W rozdziale przytacza się liczne zalecenia zawarte w planie, których celem jest ochrona cennych gatunków podczas zabiegów gospodarczych m. in. omijanie stanowisk roślin podczas cięć i zrywki w trakcie wykonywania rębni złożonych, trzebieży i czyszczeń, pozostawianie kęp drzewostanu podczas wykonywania rębni zupełnych, wykonanie zabiegów zaprojektowanych w miejscach występowania chronionych gatunków ptaków poza ich okresem lęgowym, pozostawianie kęp drzewostanu wokół zbiorników i bagien.

W następnych rozdziałach prognozy przeanalizowano wpływ zabiegów zaprojektowanych w planie u.l. na cele ochrony rezerwatów przyrody: Bażantarnia, Bukowa Góra, Zimna Woda. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu na wymienione obszary chronione.

W dalszej części prognozy poddano szczegółowej analizie wpływ zapisów planu na obszary Natura 2000. Opisano wpływ zaplanowanych zabiegów na gatunki i siedliska będące przedmiotami ochrony w danych ostojach, oraz te, które nimi nie są, ale znajdują się w granicach obszarów.

Przeprowadzono analizę zgodności zaprojektowanych w planie składów gatunkowych odnowień dla siedlisk przyrodniczych, z naturalnymi składami gatunkowymi siedlisk Natura 2000 – nie stwierdzono niezgodności.

Omówiono wpływ zapisów p.u.l. na przedmioty ochrony obszarów siedliskowych i ptasich Natura 2000. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu na wymienione obszary.

W przypadku obszaru Kargowskie Zakola Odry PLH080012 szczegółowo przeanalizowano wpływ planu na stanowiące przedmioty ochrony siedliska przyrodnicze

6510, 9170, 91E0, 91F0. W przypadku tych siedlisk analiza wykazała, że w planie dla większości płatów nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, lub są to tylko zabiegi hodowlane, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. Obszar posiada aktualny plan zadań ochronnych, którego wytyczne zostały uwzględnione w planowaniu gospodarczym. Nie stwierdzono zatem znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na przedmioty ochrony w obszarze.

W kolejnym z obszarów mających znaczenie dla wspólnoty – Nowosolska Dolina Odry PLH080014 przedmiotem ochrony występującym na gruntach Nadleśnictwa Przytok jest siedem typów siedlisk przyrodniczych: 3150, 6510, 9110, 9170, 9190, 91E0, 91E0. Również w przypadku tych siedlisk analiza wykazała, że w planie dla większości płatów nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, lub są to tylko zabiegi hodowlane, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. W dwóch starodrzewiach dębowych, w których stwierdzono znaczne uszkodzenia od grzybów, zaplanowano zabiegi rębni IVd (rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona). Przy właściwym doborze gatunków wpływ zabiegów będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można odbudować uszkodzone drzewostany na siedlisku przyrodniczym 91F0. Obszar posiada aktualny plan zadań ochronnych, którego wytyczne zostały uwzględnione w planowaniu gospodarczym. W stosunku do omawianego obszaru analiza wykazała, że w planie nie zaprojektowano działań gospodarczych, które mogłyby znacząco negatywnie wpływać na przedmioty ochrony.

W kolejnym obszarze OZW – Krośnieńska Dolina Odry PLH080028 przedmiotem ochrony jest 14 typów siedlisk przyrodniczych, z których pięć występuje na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo (3150, 6430, 9170, 91E0, 91F0). W przypadku dwóch nieleśnych typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ostoi (3150, 6430) w planie nie zawarto wskazówek gospodarczych. Dla siedlisk leśnych (9170, 91E0, 91F0) przeanalizowano wszystkie zabiegi zaplanowane na nadchodzący okres gospodarczy. Dla większości płatów nie zaplanowano żadnych wskazówek gospodarczych, co znacznie przyczyni się do poprawienia struktury wiekowej na omawianym obszarze. Cięcia pielęgnacyjne i rębnie częściowe zaplanowane na zniekształconych płatach siedlisk poprawią strukturę gatunkową w drzewostanach. Nie można stwierdzić zatem znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na przedmioty ochrony w obszarze.

W kolejnym z obszarów – Zimna Woda PLH080062 przedmiotem ochrony występującym na gruntach nadleśnictwa są 2 typy siedlisk przyrodniczych: 9170 i 91E0. Wszystkie płaty siedlisk podlegają ochronie rezerwatowej – ze wszystkimi tego konsekwencjami. Plan ochrony rezerwatu w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000

Zimna Woda PLH080062 uwzględnia zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wytyczne zawarte we wspomnianym dokumencie zostały uwzględnione w planowaniu gospodarczym. Nie stwierdzono zatem znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na przedmioty ochrony w obszarze.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004 wyróżnia się największą powierzchnią na gruntach Nadleśnictwa Przytok. Analizie poddano powierzchnię drzewostanów starszych klas wieku na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. W wyniku zaplanowanych zabiegów powierzchnia starodrzewi zwiększy się, co w przyszłości będzie skutkowało poprawą struktury wiekowej potencjalnych siedlisk występowania ptaków. Zabiegi hodowlane w obszarze wykonane zostaną zgodnie z zaleceniami zawartymi w planie zadań ochronnych, odnoszących się nie tylko do konkretnych stanowisk, lecz także do całej powierzchni obszaru, co znacznie może poprawić stan siedlisk odpowiednich do życia cennych gatunków ptaków. Zapisy planu nie będą znacząco negatywnie wpływać na stan oraz powierzchnię ekosystemów leśnych na omawianym obszarze. Co więcej – mogą się znacznie przyczynić do zwiększenia liczby potencjalnych miejsc gniazdowania wielu przedstawicieli awifauny.

W prognozie opisano też wpływ zapisów planu na siedliska przyrodnicze znajdujące się na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Przytok i położonych poza granicami obszarów siedliskowych Natura 2000. Wskazano na pozytywny wpływ trzebieży w płatach siedlisk: 9110, 9170, 9190 (regulacja składów gatunkowych drzewostanów) i 91T0 (rozluźnienie zwarcia). Korzystne dla siedlisk 6510 jest zalecenie ekstensywnego użytkowania kośnego łąk. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania.

W końcowej części prognozy przedstawiono zawarte w planie rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planu na środowisko oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie. W żadnej z przeprowadzonych analiz nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urzędzenia lasu. Jednak w pojedynczych przypadkach zaprojektowane w planie zabiegi potencjalnie mogą wywierać niekorzystny wpływ na gatunki uznane za cenne na terenie Nadleśnictwa Przytok. Dla takich sytuacji w planie przewidziano szereg rozwiązań, które będą negatywny wpływ niwelować np.:

- omijanie podczas cięć i zrywki stanowisk cennych gatunków roślin (w trakcie trzebieży i czyszczeń);

- nieprowadzenie cięć i odnowień na stanowiskach roślin (w trakcie rębni złożonych);
- wykonanie zabiegów, które mogą niekorzystnie wpływać na stanowiska ptaków poza ich okresem lęgowym.

Z powodu niestwierdzenia w żadnej z analiz prognozy znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu, nie zaprojektowano rozwiązań alternatywnych. Rozwiązania takie zawarte są już w planie. Zaliczyć tu można zalecenie stosowania składów gatunkowych zaproponowanych w programie ochrony przyrody oraz zalecenie wykonywania zabiegów w strefach ochronnych poza okresem lęgowym.

3. Wykaz stosowanych skrótów i symboli

3.1 Skróty i symbole zastosowane w tekście

BULiGL – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

d-stan – drzewostan

DP – Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

DS – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

TD – typ drzewostanu

GZWP – główne zbiorniki wód podziemnych

IUL – Instrukcja Urządzania Lasu

KDO – klasa do odnowienia

KO – klasa odnowienia

NTG – Narada Techniczno-Gospodarcza

n-ctwo – nadleśnictwo

oddz. – oddział

OOŚ – ocena oddziaływania na środowisko

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

PGL LP – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

POP – Program Ochrony Przyrody

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

p.u.l. (plan u.l.) – plan urządzenia lasu

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

ustawa OOŚ – Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

TP – trzebież późna

TSL – typ siedliskowy lasu

TW – trzebież wczesna

I_p – pierwsze piętro drzewostanu

II_p – drugie piętro drzewostanu

3.2 Symbole gatunków drzew

Bk – buk zwyczajny

Brz – brzoza brodawkowata

Db – dąb (gatunki rodzime)

Dbs – dąb szypułkowy

Dbc – dąb czerwony

Dbb – dąb bezszypułkowy

Dg – daglezja zielona

Gb – grab pospolity

Kl – klon zwyczajny

Js – jesion wyniosły

Jw – klon jawor

Md – modrzew

Ol – olsza czarna

So – sosna zwyczajna

Św – świerk pospolity

Wz – wiąz szypułkowy

3.3 Typy siedliskowe lasu

Bśw – bór świeży

Bw – bór wilgotny

Bb – bór bagienny

BMśw – bór mieszany świeży

BMw – bór mieszany wilgotny

BMb – bór mieszany bagienny

LMśw – las mieszany świeży

LMw – las mieszany wilgotny

LMb – las mieszany bagienny

Lśw – las świeży

Lw – las wilgotny

Lł – las łęgowy

Ol – ols

OlJ – ols jesionowy

3.4 Słownik terminów leśnych

Czyszczenia wczesne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach zwykle przed osiągnięciem przez nie zwarcia. Głównym celem czyszczeń wczesnych jest regulacja składu gatunkowego drzewostanu i usunięcie drzew wadliwych. Dokonuje się wtedy selekcji negatywnej polegającej na usuwaniu drzew niepożądanych w drzewostanie. Czyszczenia wczesne są zabiegiem pielęgnacyjnym bez pozyskania drewna.

Czyszczenia późne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach po osiągnięciu przez nie zwarcia i zróżnicowaniu pozycji biosocjalnych drzew, mają charakter selekcji negatywnej. Celem czyszczeń późnych jest rozluźnienie drzewostanu i usunięcie drzew niepożądanych w drzewostanie (drzewa wadliwe, rozpieracze), w trakcie czyszczeń późnych może następować pierwsze pozyskanie drewna z drzewostanu.

Typ drzewostanu (TD) – typ drzewostanu przyjmuje się podczas KZP w formie docelowego zestawu pożądanых gatunków drzew, spodziewanego do uzyskania w wieku dojrzałości drzewostanu do odnowienia. Odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy (dominacja funkcji produkcyjnej z uwzględnieniem podziału na grupy mezoregionów przyrodniczo-leśnych oraz typy siedliskowe lasu) lub ochronny (dominacja funkcji ekologicznych z uwzględnieniem potrzeb ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych).

Gospodarstwa – w ramach obrębu leśnego tworzy się, dla celów planowania urzędzeniowego, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Gospodarstwa tworzy się na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy, a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych).

Gospodarstwo specjalne – zalicza się tu drzewostany pełniące funkcje specyficzne, niezależnie od głównego podziału gospodarczego. Są to np.: rezerwaty przyrody wraz z otulinami, projektowane rezerwaty przyrody, wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody (w tym na siedliskach łągowych i bagiennych), wyłączone drzewostany nasienne oraz drzewostany zachowawcze, lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową.

KDO – klasa do odnowienia – drzewostan użytkowany w ubiegłym dziesięcioleciu rębnią częściową lub gniazdową, w którym powierzchnia odnowiona stanowi mniej niż 50% powierzchni manipulacyjnej (powierzchni działki zrębowej) lub mniej niż 30% w przypadku rębni gniazdowej i w którym nadal przewiduje się stosować (w nadchodzącym 10-leciu) ten sam sposób użytkowania (odnowienia).

KO – klasa odnowienia – drzewostany z reguły rębne i przeszlorębne, podlegające równocześnie użytkowaniu i odnowieniu pod osłoną, w których co najmniej 50% powierzchni, a w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi i stopniowymi, – co najmniej 30% powierzchni, zostało odnowione (naturalnie lub sztucznie) gatunkami głównymi o pełnej przydatności hodowlanej i które nadal wymagają stosowania rębni złożonych ze względu na konieczność odsłaniania (po upływie określonego czasu) młodego pokolenia dla zapewnienia mu właściwych warunków rozwojowych. Do drzewostanów w klasie odnowienia mogą być zaliczane także drzewostany bliskorębne i młodszych klas wieku o niskim zadrzewieniu, przedplonowe lub położone w strefach uszkodzeń, wymagające przebudowy rębiami złożonymi, spełniające wyżej określone warunki procentowe i jakościowe istniejącego odnowienia (Więcko 1996).

Klasy wieku – w leśnictwie wiek drzewostanu zestawia się w klasy obejmujące okresy dwudziestoletnie i zapisywane cyframi rzymskimi (I, II, III itd.). Klasy od I do V dzieli się dodatkowo na 10 letnie podklasy wieku, oznaczając je w ramach klasy, literami: a, b (np. Ia, IIa, itp.) (Instrukcja urządzania lasu 2011 część 1 "Instrukcja sporządzania planu urządzania lasu dla nadleśnictwa" § 32).

Odnowienie – wprowadzanie nowego pokolenia lasu sztucznie lub naturalnie na miejsce dotychczasowych drzewostanów usuniętych w toku użytkowania lub zniszczonych przez kłęski żywiołowe bądź na skutek starości drzewostanu (Więcko 1996).

Pielęgnowanie lasu – polega na harmonijnym godzeniu procesów naturalnych z potrzebami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Obejmuje całość czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem drzewostanu i siedliska, dla utrzymania lub poprawy stabilności mechanicznej drzewostanu i sprawności siedliska, uzyskania wysokiej produkcji surowca drzewnego możliwie najlepszej jakości, przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej lasu i jego pozaprodukcyjnych funkcji (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnia – zespół czynności mający na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnie złożone – wyróżnione ze względu na sposób cięcia, stwarzający różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew. Do rębni złożonych zalicza się rębnie: częściowe, gniazdowe, stopniowe i przerębne (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnia zupełna = rębnia całkowita – zalecana dla gatunków światłożądnych – odznacza się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębnego. Na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków światłożądnych powstają przestrzennie rozgraniczone uprawy równowiekowe (Zasady hodowli lasu 2012).

Trzebież późna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach późnych pozyskuje się drewno małośrednio - i wielkowymiarowe.

Trzebież wczesna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach wczesnych pozyskuje się drewno małe i średniowymiarowe.

Zalesianie – wprowadzanie lasu na grunty nieleśne, dotychczas użytkowane rolniczo lub stanowiące nieużytki czasowe (Więcko 1996).

Zasięg terytorialny nadleśnictwa – umowna granica działania nadleśnictwa. W zasięgu terytorialnym znajdują się zarówno grunty administrowane przez PGL LP, jak i grunty innych form własności, do których p.u.l. się nie odnosi.

4. Udział społeczeństwa w procesie tworzenia projektu planu urządzenia lasu

Potwierdzeniem przeprowadzenia konsultacji społecznych na poszczególnych etapach opracowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok są następujące dokumenty:

- kopie zaproszeń na posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej;
- informacje o NTG i KZP na Facebooku;
- kopie list obecności uczestników posiedzeń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej;
- kopie ogłoszeń o wyłożeniu projektu planu urządzenia lasu zamieszczone na BIP RDLP w Zielonej Górze oraz ogłoszenia papierowe na tablicach ogłoszeń w nadleśnictwie.

5. Informacje ogólne

5.1 Podstawa prawna prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawą prawną opracowania prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).

Przy sporządzaniu prognozy wzięto też pod uwagę zapisy następujących aktów prawnych

ustaw:

- *Ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach tekst jednolity (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463);*
- *Ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych tekst jednolity (Dz. U. z 2020 poz. 471);*
- *Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska tekst jednolity (Dz. U. z 2020 poz. 2338);*
- *Ustawę z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie tekst jednolity (Dz. U. z 2020 poz. 1683);*
- *Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tekst jednolity (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378);*
- *Ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie tekst jednolity (Dz. U. z 2020 r., Nr poz. 2187);*

rozporządzeń:

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1409);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1408);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 Nr 0, poz. 2183);*

- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 0, poz. 1041);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. Nr 0, poz. 1302);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).*

Dodatkowo uwzględnia się prawo wspólnotowe:

- *Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;*
- *Dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska (znowelizowana Dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r.);*
- *Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;*
- *Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko pewnych planów i programów;*

- *Dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.*

oraz prawo międzynarodowe:

- *Konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzoną w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.;*
- *Konwencję o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz siedlisk przyrodniczych sporządzoną w Bernie dnia 19 października 1979 r.;*
- *Konwencję o ochronie różnorodności biologicznej sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.*

5.2 Zakres dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko oparta jest na wytycznych ustawy OOS zawartych w art. 51. pkt. 2.1. Celem prognozy jest określenie wpływu zaprojektowanych działań na środowisko i obszary Natura 2000. Zakres prognozy uzgodniony został między RDLP w Zielonej Górze a RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim. Zakres prognozy uzgodniony został też z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wielkopolskim.

5.3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania planu u.l. na środowisko jest to dokument powstały w oparciu o kompleksowy zbiór informacji dotyczących obszarów i gatunków chronionych na terenie Nadleśnictwa Przytok. W celu jak najdokładniejszego opracowania zagadnień związanych z prognozą korzystano z dostępnych materiałów. Wśród najważniejszych znalazły się:

- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Przytok (zawiera spis gatunków chronionych oraz cennych roślin i zwierząt na terenie nadleśnictwa);
- Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, (przeprowadzona na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r.);

- Weryfikacja siedlisk przyrodniczych wykonywana równolegle z urządzaniem lasu;
- Dokumentacja planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Kargowskie Zakola Odry PLH080012, Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Dolina Środkowej Odry PLB080004;
- Dokumentacja planów ochrony dla rezerwatów Bażantarnia, Bukowa Góra, Zimna Woda;
- Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów programu Natura 2000).

Szczegółowość danych dotyczących miejsc występowania gatunków chronionych i cennych na terenie nadleśnictwa, sporządzona podczas inwentaryzacji przeprowadzonej przez PGL LP odnosi się do konkretnego miejsca w danym wydzieleniu. Natomiast listy gatunków chronionych zamieszczone w POP charakteryzują się mniejszą szczegółowością i ograniczają swoją dokładność do wydzielenia.

Do analizy wpływu p.u.l. na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 zastosowano metodę macierzową. Polega ona na „przetłumaczeniu” wartości liczbowych przedstawionych w postaci tabel, na konkretny wpływ poszczególnych wskazań gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki. Przyjęto następujące kryteria wpływu zabiegów planu na siedliska przyrodnicze:

- Kryterium 1 – naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-).
- Kryterium 2 – struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-).
- Kryterium 3 – stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Do analizy wpływu planu u.l. na gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 zastosowano następujące kryteria:

- Kryterium 1 – liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).
- Kryterium 2 – naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

- Kryterium 3 – powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Przyjęto 3 przedziały czasowe długości oddziaływania zapisów planu:

- 1 – oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2 – oddziaływanie średnioterminowe,
- 3 – oddziaływanie długoterminowe.

I tak np. oddziaływania długookresowo negatywne na jedno z wymienionych kryteriów w metodzie macierzowej zapisujemy jako -3, a średniookresowo pozytywne jako +2.

5.4 Zawartość planu urządzenia lasu

Strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko wprowadzono m.in. w celu wspierania trwale zrównoważonej gospodarki leśnej prowadzonej w lasach na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Określone w ww. ustawie zasady zobowiązują właścicieli lasów do ich zachowania oraz do szeroko rozumianej ochrony leśnych zasobów. Niniejsza ustawa określa również, że prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej ma odbywać się według p.u.l. lub uproszczonego planu urządzenia lasu, które to dokumenty sporządza się na okres 10 lat (Art. 4.18). Przedmiotem planu urządzenia lasu są lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach oraz grunty przeznaczone do zalesienia. W PGL LP plany realizowane są w obrębie nadleśnictw.

Zawartość planu u.l. określa Instrukcja Urządzania Lasu z 2011 r. W skład p.u.l. wchodzi:

1) opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu planu urządzenia lasu, a w nim:

a) dokładna lokalizacja drzewostanu (adres leśny i administracyjny) oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia;

b) opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym;

c) funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu (o kierunku gospodarczym lub ochronnym odpowiednio do funkcji lasu) oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu;

d) opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki (średnie wymiary drzew, klasa bonitacji drzewostanu, miąższość grubizny, przyrost miąższości);

e) planowane czynności gospodarcze;

- 2) tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz:
- a) gatunków drzew w drzewostanie;
  - b) typów siedliskowych lasu;
  - c) klas bonitacji drzewostanów;
  - d) funkcji lasów;
- 3) zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;
- 4) mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia; przy przyjętej technologii leśnej mapy numerycznej, zwanej dalej LMN, obowiązuje na niej zakres informacji odpowiedni dla skali 1: 5000 lub większej;
- 5) ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy stanu zasobów drzewnych oraz opisu warunków przyrodniczych i warunków ekonomicznych produkcji leśnej; w praktyce w ogólnym opisie zamieszcza się również cały rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, w tym m.in. zagadnienia, o których mowa w kolejnych punktach (6, 7 i 8), a także protokoły ustaleń Komisji Założeń Planu, Narady Techniczno-Gospodarczej oraz Komisji Projektu Planu;
- 6) zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zintegrowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;
- 7) program ochrony przyrody;
- 8) opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji i wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
- a) maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu, zwanej etatem cięć;
  - b) pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku (do rozpoczęcia w nich procesu odnowienia z zastosowaniem rębni);
  - c) zalesień i odnowień;
  - d) ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z odpowiednimi mapami przeglądowymi;
  - e) ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z odpowiednią mapą przeglądową;
  - f) ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
  - g) potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, w szczególności z zakresu turystyki i rekreacji.

Projekt planu u.l. podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw leśnictwa i łowiectwa. Zatwierdzeniu podlegają:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- analiza gospodarki leśnej w minionym okresie;
- POP;
- określenie zadań gospodarczych (etat miąższościowy użytków głównych, projektowana powierzchnia do zalesień, odnowień i pielęgnacji, zadania dotyczące ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz infrastruktury technicznej).

Tabela 1 Elementy p.u.l. mogące oddziaływać na środowisko lub obszary Natura 2000

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie	Szczegółowość informacji zapisana w planie urządzenia lasu	Możliwe negatywne oddziaływania	Opis	Skala (%) powierzchni nadleśnictwa
Zalesianie	Do konkretnego wydzielenia	Znacząco negatywne w przypadku zalesiania siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	W planie u.l. nie przewiduje się zalesień gruntów nieleśnych.	-
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń Komisji Założeń Planu. Odnowienia zaplanowano na powierzchni 2 074,05 ha	11,55%
Rębnia I	Do konkretnego wydzielenia	Znacząco negatywne w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk	Sposób gospodarowania przyjęty ze względu na typ siedliskowy lasu, TD oraz aktualny skład gatunkowy. Zaplanowano na pow. 1 457,41 ha	8,12%
Składy gatunkowe upraw	Do typów siedliskowych lasu w ramach TD	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP. TD zapisano w elaboracie. Specjalne TD dla odnowień w wydzieleniach z siedliskami przyrodniczymi w obszarach siedliskowych zapisano w POP	-
Etat cięć użytków głównych (rębnych i przedrębnych)	Dla całego nadleśnictwa	Oddziaływanie negatywne w przypadku przyjęcia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów	Określa maksymalną, możliwą do pozyskania miąższość drzewostanów w okresie obowiązywania planu	71,21% ¹
Zalecenie usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki wtórne	Ogólny zapis dotyczący całego nadleśnictwa	Negatywne, jeżeli usuwany jest cały posusz (zmniejszenie zasobów martwego drewna) lub usuwane drzewa są miejscem występowania cennych gatunków	W planie wyznaczono ekosystemy reprezentatywne, na których nie wykonuje się zabiegów gospodarczych	87,56% ²

¹ – obliczone jako procent sumy powierzchni użytków rębnych i przedrębnych w stosunku do powierzchni leśnej nadleśnictwa

² – powierzchnia leśna pomniejszona o powierzchnię drzewostanów zaliczonych do ekosystemów referencyjnych w stosunku do powierzchni leśnej nadleśnictwa

5.5 Główne cele planu urządzenia lasu

Zgodnie z zapisami ustawy OOS „*Prognoza zawiera informacje o (...) głównych celach projektowanego dokumentu*” (art.51.1).

Plan u.l. ma za zadanie wprowadzenie ogólnokrajowych zasad opracowanych w celach zapewnienia istnienia i prawidłowego funkcjonowania lasów na poziom lokalny, w postaci średniookresowych celów gospodarowania określanych dla nadleśnictwa.

Główne cele urządzania lasu, na których oparty jest plan u.l. zawarte są w Instrukcji Urządzania Lasu, która jest załącznikiem do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu. IUL jest oparta na obowiązujących aktach prawnych oraz stanowi podstawę planowania gospodarowania w lasach. Do głównych założeń (celów) urządzania zalicza się:

- inwentaryzację i ocenę stanu lasu, w tym gleb, siedlisk i drzewostanów;
- rozpoznanie walorów przyrodniczych;
- określenie i podział lasu wg pełnionych funkcji;
- projektowanie zabiegów gospodarczych dostosowanych do wieku, struktury i składu gatunkowego;
- określenie stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zadań z zakresu hodowli, ochrony lasu i gospodarki łowieckiej;
- ustalenie etatów cięć użytkowania rębного i przedrębного.

5.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

Przy sporządzaniu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok oraz w późniejszej analizie wyznaczonych zadań, czyli w ocenie oddziaływania p.u.l. na środowisko, wzięto pod uwagę, obok prawa krajowego, dokumenty o znaczeniu międzynarodowym. Obowiązujące konwencje i dyrektywy mają obecnie ogromne znaczenie w niemal każdej dziedzinie gospodarki, jednak największe odzwierciedlenie znajdują w dziedzinach bezpośrednio związanych z przyrodą, m.in. w leśnictwie.

Cele dotyczące ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia p.u.l. znajdują się m.in. w przedstawionych niżej dokumentach.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. – M.P. 2019 r., poz. 794).

Jest to dokument określający zadania świadomej i zaplanowanej działalności państwa, mającej na celu racjonalne korzystanie z zasobów i walorów środowiska przyrodniczego. Ochrona i umiejętne kształtowanie zasobów zależą od szeroko rozumianej wiedzy teoretycznej i praktycznej. Zgodnie z założeniami PEP nadrzędnym celem dotyczącym lasów w Polsce jest „wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej”.

Polityka leśna państwa z 1997 r.

„Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania, w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej, warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa” (rozdział III, 1.).

Krajowy program zwiększania lesistości.

Zakłada zwiększenie lesistości kraju do 30% w 2020 roku i 33% w połowie XXI wieku.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dyrektywa stanowi jedną z podstaw europejskiego programu ochrony przyrody – Natura 2000. Określa ważne, w skali europejskiej, gatunki roślin i zwierząt oraz typy siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których, kraje członkowskie zobowiązane są powołać obszary Natura 2000. Dyrektywa jest wiążąca dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, które muszą wprowadzić jej postanowienia do prawa krajowego.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; (Dyrektywa Ptasia).

Podstawowym celem DP jest ochrona przed wyginięciem populacji ptaków występujących w stanie dzikim na terenie Unii Europejskiej. Drugim celem dyrektywy jest prawne uregulowanie zasad handlu i odłowu ptaków oraz przeciwdziałanie bezprawnemu zabijaniu ptaków.

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Konwencja Ramsarska).

Ochrona obszarów wodno-błotnych wprowadzana jest głównie ze względu na ochronę środowiska życia zamieszkującego te tereny ptactwa wodnego.

Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, sporządzona w Paryżu dnia 16 listopada 1972 roku.

Konwencja ta jest podstawowym instrumentem, kształtującym politykę poszczególnych państw w zakresie dziedzictwa kulturowego.

Konwencja o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 29 czerwca 1979 roku (Konwencja Bońska).

Celem konwencji jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego.

Konwencja o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych sporządzona w Bernie dnia 19 października 1979 r. (Konwencja Berneńska).

Dotyczy ochrony gatunków zagrożonych i ginących oraz rzadkich siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza na terenie Wspólnoty Europejskiej.

Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Konwencja z Rio).

W świetle tego dokumentu, działalność związana z ochroną bioróżnorodności oraz jej zrównoważonym użytkowaniem ściśle się ze sobą łączy i uzupełnia. Konieczność korzystania z zasobów niesie za sobą potrzebę ich ochrony. Konwencja wprowadza pojęcia: zrównoważonego leśnictwa i rolnictwa, zrównoważonej eksploatacji zasobów przyrody oraz pojęcie ekorozwoju.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębego i rębego na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;
- realizację zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełnionych przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełnionych funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- możliwość stosowania składów gatunkowych upraw dostosowanych do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;

- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez projektowanie ich przebudowy;
- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie z zaleceniem Dyrektywy Ptasiej;
- wyznaczanie ostoi ksylobiontów;
- stosowanie zasad proekologicznych, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków zrywkowych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie programów ochrony przyrody i prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

5.7 Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny

Zapisy planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok uwzględniają wytyczne zawarte w dokumentach planistycznych opracowanych dla tego obszaru. Wśród najważniejszych znajdują się:

- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2017-2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020;
- Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022;
- Strategia Rozwoju Gminy Zabór na lata 2015-2023;
- Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018;
- Strategia Rozwoju Gminy Sulechów na lata 2012-2022;
- Strategia Rozwoju miasta Zielona Góra na lata 2012-2022;
- Program Ochrony Środowiska dla miasta Zielona Góra na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023.

5.8 Metody analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

Do czasu wypracowania szczegółowej metodyki analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia, w RDLP w Zielonej Górze stosowane są zaprezentowane w dalszej części tego rozdziału rozwiązania.

Do końcowej analizy skutków realizacji postanowień planu przyjęto wskaźniki:

- procentowe zaawansowanie wykonania zadań gospodarczych i ochronnych w obszarach Natura 2000 w okresie realizacji planu urządzenia lasu;
- skład gatunkowy drzewostanów (w tym nowozakładanych upraw) w kontekście potencjalnego typu lasu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie na terenie siedlisk przyrodniczych;
- występowanie drewna martwego stojącego i leżącego na terenie siedlisk przyrodniczych;
- powierzchnia siedlisk przyrodniczych pozostawionych bez realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej;
- udział powierzchniowy starodrzewi (drzewostanów VI, VII, VIII i starszych klas wieku) na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- stan wykształcenia i zachowania siedlisk przyrodniczych (np. według kryteriów inwentaryzacji z lat 2006 – 2007: kategorie A, B, C);
- stan oraz ilość przedmiotów ochrony na terenie nadleśnictwa, według Ustawy o ochronie przyrody;
- przeciętny wiek drzewostanów w nadleśnictwie, obrębach leśnych oraz obszarach Natura 2000.

Kończącą analizę skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu przeprowadzić jednokrotnie w trakcie podsumowania rewizji p.u.l.

Nadleśnictwo Przytok zobowiązane jest realizować wytyczne dyrektora RDLP w Zielonej Górze w sprawie monitoringu wpływu PUL na środowisko, wprowadzone Zarządzeniem nr 22 z dnia 10 grudnia 2012 r. W zarządzeniu tym uregulowano w sposób szczegółowy zasady i sposoby prowadzenia monitoringu bieżącego, z uwzględnieniem

możliwości raportowania (w ujęciu rzeczowym, ilościowym i powierzchniowym) zabiegów minimalizujących negatywny wpływ działań gospodarczych na środowisko. Ważnym elementem tego monitoringu są „Książki walorów przyrodniczo-kulturowych i monitoringu” sporządzone w ramach projektu PUL dla każdego leśnictwa.

5.9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Konwencja z Espoo w art. 1 pkt. VIII definiuje oddziaływania transgraniczne jako: „jakikolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony”. W świetle Załącznika I Konwencji z Espoo pkt. 17 - „wyrąb lasu na dużych powierzchniach” jest oddziaływaniem transgranicznym – zgodnie z zapisami w PUL urządzanego obiektu brak jest jakichkolwiek wskazań mogących spełniać ww. przesłanki.

Zabiegi gospodarcze w projekcie planu mają charakter miejscowy. W większości wpływają jedynie na stan środowiska w konkretnym wydzieleniu, w którym są wykonywane. Z oceny ogólnej wpływu projektu Planu na poszczególne elementy środowiska (przedstawionej w dalszej części Prognozy) wynika, iż wpływ ten jest niewielki. Większość działań gospodarczych jest neutralna dla środowiska, część jest pozytywna, a część nieznacznie negatywna, ale dotyczy to konkretnych stanowisk gatunków i konkretnych płatów siedliska.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy stwierdzić, że projekt planu nie będzie oddziaływał negatywnie transgranicznie.

6. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

6.1 Położenie oraz ogólny stan środowiska Nadleśnictwa Przytok

Nadleśnictwo Przytok położone jest w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Północną i północno-wschodnią granicę nadleśnictwa stanowi rzeka Odra a większą część południowej rzeka Ślaska Ochla. Jest jednym z dwudziestu nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze.

Według podziału na regiony geobotaniczne J.M. Matuszkiewicza (2008) nadleśnictwo położone jest w Prowincji Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim (B), Krainie Południowowielkopolsko-Łużyckiej (B.4), Podkrajnie Łużyckiej (B.4a), Okręgach: Kotlin Środkowej Odry (B.4a.2), Zielonogórsko-Gubińskim (B.4a.3).

Położenie nadleśnictwa w ramach regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony, Kliczkowska 2012) przedstawia się następująco: Kraina Wielkopolsko-Pomorska (III), Mezuregion Doliny Środkowej Odry (III-25), Mezuregion Borów Zielonogórskich (III-26), Mezuregion Obniżenia Nowosolskiego (III-27).

Położenie Nadleśnictwa Przytok według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne w układzie dziesiętnym (Solon i in. 2018) jest następująco: Obszar Europa Zachodnia, Podobszar Pozaalpejska Europa Środkowa (1-924.3), Prowincja Nizy Środkowoeuropejskiego (31), Subprowincja Pojezierze Południowobałtyckie (1-924.314-316), Makroregion Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6), Mezuregion Dolina Środkowej Odry (315.61), Mezuregion Kotliny Kargowskiej (315.62), Makroregion Wzniesienia Zielonogórskie (315.7), Mezuregion Wysoczyzna Czerwieńska (315.73), Mezuregion Wał Zielonogórski (315.74), Subprowincja Niziny Środkowopolskie (1-924.318), Makroregion Obniżenie Milicko-Głogowskie (318.3), Mezuregion Obniżenie Nowosolskie (318.31), Mezuregion Pradolina Głogowska (318.32).

Według Mapy Geologicznej (Instytut Geologiczny, 1974, arkusze Zielona Góra i Gubin), większa część obszaru Nadleśnictwa Przytok położona jest w zasięgu zlodowacenia Środkowopolskiego (stadiał mazowiecko-podlaski). Dominują tu utwory geologiczne związane z okresem czwartorzędu. Większość z nich związana jest z plejstocenem – m.in.: piaski lodowcowe czołowo-morenowe, piaski sandrowe, piaski zwałowe, gliny zwałowe, piaski zwałowe na glinach. Kolejnymi pod względem wielkości zajmowanej powierzchni są

utwory akumulacji rzecznej oraz deluwialne. Najmniejsze powierzchnie zajmują twory eoliczne, akumulacji jeziornej i bagienne.

Opisywany teren ograniczają charakterystyczne formy geomorfologiczne – od południa Pradolina Bałucko-Głogowska, od północy Pradolina Warszawsko-Berlińska, zaś przeważający obszar części środkowej zajmuje Wał Zielonogórski.

Tereny Nadleśnictwa Przytok należą do obszarów nizinnych, w większości mają charakter równinny, ale fragmentami są bardziej zróżnicowane, o charakterze falistym, a nawet pagórkowatym. Wysokości bezwzględne na omawianym terenie zawierają się w przedziale od 80 do 210 m n.p.m.

Nadleśnictwo Przytok położone jest w dorzeczu Odry, należącej do zlewni Bałtyku. Na omawianym terenie widać wyraźny rozdział ilości cieków na część północno-zachodnią, gdzie jest ich bardzo mało, część środkową i południową z licznymi strumieniami, jeziorami oraz stawami i część zachodnią - poza doliną Odry, gdzie brak jest większych cieków i jezior.

Główną rzeką, zbierającą wody z południowej części nadleśnictwa, przez liczne mniejsze ciek, jest Śląska Ochla. Wpadają do niej kolejno: Galina, Pustelnik, Brzeźniak (odwadnia teren leśnictw Kiełpin, Kisielin i Zatonie), Sucha (odwadnia zachodni skraj leśnictwa Racula i zachodnią część leśnictwa Zatonie), Siekierzyna (odwadnia duży teren między Niedoradzem, Bobrownikami i Otyniem) i Czarna Strużka (Mała Czarna). Rzeka Śmiga z Zaborskim Potokiem odwadniają tereny leśnictwa Zabór, Czarna - część wschodnią leśnictwa Kisielin i część północną leśnictwa Racula.

Na omawianym obszarze brak jest większych jezior. Największym z występujących na tym terenie tego typu zbiornikiem jest Zabór Duży. Drugim jest małe śródleśne jezioro Droszkowskie. Z większych zbiorników wodnych wymienić można stawy poeksploatacyjne przy rzece Śmidze, ciąg starorzeczy Odry w leśnictwie Dąbrowa i starorzecze Odry koło Tarnawy.

Tereny Nadleśnictwa Przytok zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju (B. Paczyński, Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, 1999) znajdują się w VI Wielkopolskim regionie hydrogeologicznym. Region ten charakteryzuje się zróżnicowaniem udziału lokalnych komplikacji warunków hydrogeologicznych wskutek obecności zaburzeń glaciektonicznych, przy czym dominującą rolę odgrywa tutaj czwartorzędowe piętro wodonośne. Piętro trzeciorzędowe występuje podrzędnie i zostało stosunkowo słabo rozpoznane; stwierdzono obecność 2–3 poziomów wodonośnych, z których najgłębszy to poziom oligoceński.

Nadleśnictwo Przytok znajduje się w zasięgu trzech zbiorników GZWP: Pradolina Warszawa-Berlin (Nr 150), Pradolina Zasieki-Nowa Sól (Nr 301), Pradolina Barycz-Głogów (Nr 302).

6.2 Charakterystyka drzewostanów i ekologiczna ocena stanu lasu

W Nadleśnictwie Przytok przeważają drzewostany jednogatunkowe (57,4%), w których podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna.

Tabela 2 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		Wiek			Ogółem	Ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Otyń	jednogatunkowe	610,50	2820,77	1685,51	5116,78	60,1
	dwugatunkowe	1057,05	667,88	344,74	2069,67	24,3
	trzygatunkowe	546,28	161,60	192,04	899,92	10,6
	cztero i więcej gatunkowe	208,77	77,22	146,48	432,47	5,1
Obręb Przytok	jednogatunkowe	419,03	2319,81	1707,68	4446,52	54,7
	dwugatunkowe	945,22	640,18	717,01	2302,41	28,3
	trzygatunkowe	372,05	232,13	245,77	849,95	10,5
	cztero i więcej gatunkowe	160,23	141,98	224,64	526,85	6,5
Nadleśnictwo Przytok	jednogatunkowe	1029,53	5140,58	3393,19	9563,30	57,4
	dwugatunkowe	2002,27	1308,06	1061,75	4372,08	26,3
	trzygatunkowe	918,33	393,73	437,81	1749,87	10,5
	cztero i więcej gatunkowe	369,00	219,20	371,12	959,32	5,8

Wśród drzewostanów Nadleśnictwa Przytok zdecydowanie dominują drzewostany jednopiętrowe zajmujące 95,5% udziału powierzchniowego. Mniejszy udział wykazują drzewostany w KO i KDO – 2,6% udziału powierzchniowego, choć ich powierzchnia ciągle wzrasta. Drzewostany wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują.

Tabela 3 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i struktury

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		Wiek			Ogółem	Ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Otyń	jednopiętrowe	2422,60	3702,91	2235,55	8361,06	98,1
	dwupiętrowe	0,00	0,82	10,93	11,75	0,1
	w KO i KDO	0,00	23,74	122,29	146,03	1,7
Obręb Przytok	jednopiętrowe	1896,53	3286,86	2353,05	7536,44	92,7
	dwupiętrowe	0,00	1,09	297,23	298,32	3,7
	w KO i KDO	0,00	46,15	244,82	290,97	3,6
Nadleśnictwo Przytok	jednopiętrowe	4319,13	6989,77	4588,60	15897,50	95,5
	dwupiętrowe	0,00	1,91	308,16	310,07	1,9
	w KO i KDO	0,00	69,89	367,11	437,00	2,6

Zdecydowana większość drzewostanów Nadleśnictwa Przytok pochodzi z odnowień sztucznych – stanowią one 89,1% powierzchni. Odnowienia naturalne – z samosiewu wykazano na 10,6% powierzchni.

Tabela 4 Zestawienie powierzchni według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		Wiek			Ogółem	Ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Otyń	odroślowe	0,00	1,46	36,90	38,36	0,4
	z samosiewu	132,35	227,33	457,10	816,78	9,5
	z sadzenia	2301,06	3592,24	1893,46	7786,76	90,1
Obręb Przytok	odroślowe	0,00	0,00	6,71	6,71	0,1
	z samosiewu	52,48	189,75	721,16	963,39	11,8
	z sadzenia	1846,58	3184,83	2188,39	7219,80	88,1
Nadleśnictwo Przytok	odroślowe	0,00	1,46	43,61	45,07	0,3
	z samosiewu	184,83	417,08	1178,26	1780,17	10,6
	z sadzenia	4147,64	6777,07	4081,85	15006,56	89,1

Formy aktualnego stanu siedlisk leśnych ustala się wyróżniając grupy siedlisk w stanie naturalnym, zniekształconym i zdegradowanym z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów oraz grup żyznościowych siedlisk (bory, bory mieszane, lasy mieszane oraz lasy).

Tabela 5 Zestawienie powierzchni według grup typów siedliskowych lasu, stanu siedlisk i grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek drzewostanu			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80	>80 lat		
Obręb Otyń	bory	naturalne	886,59	1053,22	664,33	2604,14	87,5
		zbliżony do naturalnego	8,13	5,76	19,97	33,86	1,1
		zniekształcone	66,41	172,47	99,35	338,23	11,4
		razem	961,13	1231,45	783,65	2976,23	100
	bory mieszane	naturalne	40,78	8,26	33,00	82,04	2,2
		zbliżony do naturalnego	340,89	269,16	129,33	739,38	19,8
		zniekształcone	692,98	1568,84	656,11	2917,93	78,0
		razem	1074,65	1846,26	818,44	3739,35	100
	lasy mieszane	naturalne	21,63	9,80	22,85	54,28	4,8
		zbliżony do naturalnego	98,37	63,60	106,31	268,28	23,5
		zniekształcone	193,82	446,24	173,78	813,84	71,4
		zdegradowane			3,47	3,47	0,3
		razem	313,82	519,64	306,41	1139,87	100
	lasy	naturalne	2,71	1,31	123,64	127,66	19,2
		zbliżony do naturalnego	48,28	41,41	218,65	308,34	46,5
		zniekształcone	22,01	81,29	116,68	219,98	33,2
		zdegradowane		6,11		6,11	0,9
		silnie zdegradowane			1,30	1,30	0,2
		razem	73,00	130,12	460,27	663,39	100
	łącznie obręb	naturalne	951,71	1072,59	843,82	2868,12	33,7
		zbliżony do naturalnego	495,67	379,93	474,26	1349,86	15,8
		zniekształcone	975,22	2268,84	1045,92	4289,98	50,4
		zdegradowane		6,11	3,47	9,58	0,1
		silnie zdegradowane			1,30	1,30	0,0
razem		2422,60	3727,47	2368,77	8518,84	100	
Obręb Przytok	bory	naturalne	881,20	1227,58	1037,03	3145,81	84,4
		zbliżony do naturalnego	20,44	50,98	59,45	130,87	3,5
		zniekształcone	45,72	288,12	117,89	451,73	12,1
		razem	947,36	1566,68	1214,37	3728,41	100
	bory mieszane	naturalne	69,99	4,38	9,90	84,27	4,0
		zbliżony do naturalnego	170,11	160,79	103,82	434,72	20,8
		zniekształcone	286,66	939,95	341,37	1567,98	75,1
		razem	526,76	1105,12	455,09	2086,97	100
	lasy mieszane	naturalne			5,28	5,28	0,9
		zbliżony do naturalnego	34,61	15,74	88,22	138,57	22,7
		zniekształcone	90,07	296,33	79,03	465,43	76,3
		zdegradowane			0,77	0,77	0,1
		razem	124,68	312,07	173,30	610,05	100
	lasy	naturalne	3,82	3,92	23,00	30,74	1,8
		zbliżony do naturalnego	85,67	147,32	397,63	630,62	37,1
		zniekształcone	205,04	191,37	626,24	1022,65	60,1
		zdegradowane	3,20	7,62	5,47	16,29	1,0
		razem	297,73	350,23	1052,34	1700,30	100

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek drzewostanu			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80	>80 lat		
Obręb Przytok	łącznie obręb	naturalne	955,01	1235,88	1075,21	3266,10	40,2
		zbliżony do naturalnego	310,83	374,83	649,12	1334,78	16,4
		zniekształcone	627,49	1715,77	1164,53	3507,79	43,2
		zdegradowane	3,20	7,62	6,24	17,06	0,2
		razem	1896,53	3334,10	2895,10	8125,73	100
Nadleśnictwo Przytok	bory	naturalne	1767,79	2280,80	1701,36	5749,95	85,8
		zbliżony do naturalnego	28,57	56,74	79,42	164,73	2,5
		zniekształcone	112,13	460,59	217,24	789,96	11,8
		razem	1908,49	2798,13	1998,02	6704,64	100
	bory mieszane	naturalne	110,77	12,64	42,90	166,31	2,9
		zbliżony do naturalnego	511,00	429,95	233,15	1174,10	20,2
		zniekształcone	979,64	2508,79	997,48	4485,91	77,0
		razem	1601,41	2951,38	1273,53	5826,32	100
	lasy mieszane	naturalne	21,63	9,80	28,13	59,56	3,4
		zbliżony do naturalnego	132,98	79,34	194,53	406,85	23,2
		zniekształcone	283,89	742,57	252,81	1279,27	73,1
		zdegradowane			4,24	4,24	0,2
		razem	438,50	831,71	479,71	1749,92	100
	lasy	naturalne	6,53	5,23	146,64	158,40	6,7
		zbliżony do naturalnego	133,95	188,73	616,28	938,96	39,7
		zniekształcone	227,05	272,66	742,92	1242,63	52,6
		zdegradowane	3,20	13,73	5,47	22,40	0,9
		silnie zdegradowane			1,30	1,30	0,1
		razem	370,73	480,35	1512,61	2363,69	100
	łącznie nadleśnictwo	naturalne	1906,72	2308,47	1919,03	6134,22	36,9
		zbliżony do naturalnego	806,50	754,76	1123,38	2684,64	16,1
		zniekształcone	1602,71	3984,61	2210,45	7797,77	46,8
		zdegradowane	3,20	13,73	9,71	26,64	0,2
		silnie zdegradowane			1,30	1,30	0,0
razem		4319,13	7061,57	5263,87	16644,57	100	

Dane zawarte w tabeli 5 pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

- ✓ więcej niż połowa wszystkich siedlisk nie wykazuje cech zniekształcenia – drzewostany naturalne i zbliżone do naturalnych zajmują 53% powierzchni;
- ✓ największe powierzchnie siedlisk zniekształconych stwierdzono w grupie borów mieszanych i lasów mieszanych;
- ✓ pozytywnym zjawiskiem jest śladowa powierzchnia siedlisk zdegradowanych i silnie zdegradowanych.

Jedną z form degeneracji lasu spotykaną w nadleśnictwie jest borowacenie. Ta forma zniekształcenia występuje na 36,4% powierzchni. Najczęstsze jest borowacenie słabe – obejmuje 30,0% powierzchni.

Tabela 6 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – borowacenie

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia (ha)				
		Wiek			Ogółem	Ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Otyń	brak	1792,04	1529,67	1306,88	4628,59	54,3
	słabe	562,10	1752,96	883,68	3198,74	37,5
	średnie	68,94	388,45	166,19	623,58	7,3
	mocne	3,62	56,39	12,02	72,03	0,8
Obręb Przytok	brak	1653,09	2041,05	2252,15	5946,29	73,2
	słabe	214,73	1051,99	534,64	1801,36	22,2
	średnie	20,23	188,11	73,83	282,17	3,5
	mocne	8,48	53,36	35,26	97,10	1,2
Nadleśnictwo Przytok	brak	3445,13	3570,72	3559,03	10574,88	63,6
	słabe	776,83	2804,95	1418,32	5000,10	30,0
	średnie	89,17	576,56	240,02	905,75	5,4
	mocne	12,10	109,75	47,28	169,13	1,0

Neofityzacja w Nadleśnictwie Przytok związana jest z obecnością jedenastu gatunków obcego pochodzenia w warstwie drzewostanu. Największy udział powierzchniowy jako gatunek panujący, wykazuje robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* zajmująca powierzchnię 176,66 ha. Drugim, pod względem udziału powierzchniowego gatunkiem jest dąb czerwony *Quercus rubra* zajmujący areał 7,20 ha. Większe znaczenie gospodarcze mogą mieć jeszcze drzewostany z domieszkami wspomnianych wcześniej dwóch gatunków. Pozostałe gatunki nie wykazują większego udziału powierzchniowego w warstwie drzewostanu.

W warstwie drugiego piętra, podsadzeniach i podrostach stwierdzono obecność czterech gatunków obcego pochodzenia, z których największą frekwencję ma dąb czerwony *Quercus rubra*.

Spośród gatunków krzewiastych, występujących w podszybie, największy udział zajmują dwa gatunki: robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* (1 324 wydzielienia) i czeremcha późna (amerykańska) *Prunus serotina*, którą zinwentaryzowano w 1 289 wydzieleniach.

Ponadto na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie następujących neofitów: bzu lilaka *Syringa vulgaris* – występuje przy zabudowaniach, terenach zdewastowanych po dawnych osadach, przy cmentarzach i w parkach; niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens*

parviflora – spotykanego masowo na żyznych siedliskach lasowych, nawłoci kanadyjskiej *Solidago canadensis* – występującą na siedliskach ruderalnych, przydrożach, aluwiach, skrajach wilgotnych lasów i brzegach rowów.

Tabela 7 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – neofityzacja

Gatunek	Forma występowania								Razem	
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj.mjse)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień		w warstwie przestoi i zadrzewień
	Liczba wydz.	Pow. wydz. (ha)	Liczba wydz.	Pow. zred. (ha)	Liczba wydzieli					
Obręb Otyń										
czeremcha późna			1	0,36	1			487		489
daglezcja zielona			3	0,40	18		1		4	26
dąb czerwony	3	3,01	14	4,54	73	1		22	13	126
dereń biały								28		28
kasztanowiec biały			1	0,05	4					5
klon jesionolistny			1	0,03						1
orzech czarny					1					1
robinia akacjaowa	61	120,05	177	76,56	435			687	47	1407
sosna Banksa			1	0,27	8					9
sosna czarna			3	2,28	1				2	6
sosna smołowa					1					1
sosna wejmutka					3		1	1		5
śnieguliczka biała								1		1
Obręb Przytok										
czeremcha późna			1	0,32	8			802		811
daglezcja zielona	1	0,20	3	0,58	24		4		3	35
dąb czerwony	7	4,19	19	5,91	118	2	6	23	7	182
dereń biały								201		201
kasztan jadalny								2		2
kasztanowiec biały					2				4	6
klon jesionolistny					1				1	2
ligustr pospolity								1		1
robinia akacjaowa	38	56,61	196	78,02	496		2	637	55	1424
sosna Banksa	3	1,55			3					6
sosna czarna					1					1
sosna smołowa					2			2	1	5
sosna wejmutka	1	1,62	1	0,41					1	3
śnieguliczka biała								4		4
tawuła wczesna								1		1
wiśnia pospolita								1		1
Nadleśnictwo Przytok										
czeremcha późna			2	0,68	9			1289		1300
daglezcja zielona	1	0,20	6	0,97	42		5		7	61

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj,mjsc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	Liczba wydz.	Pow. wydz. (ha)	Liczba wydz.	Pow. zred. (ha)	Liczba wydzieli					
dąb czerwony	10	7,20	33	10,45	191	3	6	45	20	308
dereń biały								229		229
kasztan jadalny								2		2
kasztanowiec biały			1	0,05	6				4	11
klon jesionolistny			1	0,03	1				1	3
ligustr pospolity								1		1
orzech czarny					1					1
robinia akacyjowa	99	176,66	373	154,58	931		2	1324	102	2831
sosna Banksa	3	1,55	1	0,27	11					15
sosna czarna			3	2,28	2				2	7
sosna smołowa					3			2	1	6
sosna wejmutka	1	1,62	1	0,41	3		1	1	1	8
śnieguliczka biała								5		5
tawuła wczesna								1		1
wiśnia pospolita								1		1

6.3 Walory przyrodnicze wynikające z ogólnego stanu środowiska i struktury drzewostanów

Pierwszą inwentaryzację siedlisk przyrodniczych nadleśnictwo przeprowadziło w latach 2006 i 2007 na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. oraz Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006 roku w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. W kolejnych latach weryfikację wybranych płatów siedlisk w Nadleśnictwie Przytok przeprowadziła Pracownia Gleboznawstwa i Fitopatologii przy Nadleśnictwie Zielona Góra.

W latach 2019-2020 równoległe z pracami urzędzeniowymi Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu wykonało weryfikację istniejących siedlisk przyrodniczych.

Wyróżniono 7 typów siedlisk leśnych na łącznej powierzchni **1 644,53** ha. Wśród nich najczęstsze są grądy 9170 (blisko 49% powierzchni siedlisk), łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe 91F0 (prawie 32%) oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 91E0, stanowiące 15% powierzchni siedlisk.

Dla każdego siedliska przyrodniczego określono jego stan wg poniższego klucza (dla siedlisk leśnych):

A – Drzewostan dojrzały, z drzewami grubymi i starymi, bogaty w martwe drewno. Drzewostan o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu (bez gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.

B – Drzewostan dojrzewający, o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu (nie więcej niż 5% gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.

C – Co najmniej jedna z przesłanek: drzewostan młodociany; drzewostan z > 5% gatunków obcych geograficznie lub ekologicznie; zniekształcone warunki wodne (np. przesuszone bory bagienne, niezalewane łągi).

Tabela 8 Typy leśnych siedlisk przyrodniczych występujących na obszarze Nadleśnictwa Przytok

Lp.	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych					Razem
			Kargowskie Zakola Odry PLH080012	Krośnieńska Dolina Odry PLH080028	Nowosolska Dolina Odry PLH08014	Zimna Woda PLH08062	Poza obszarami OZW	
1.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo pilosae-Fagetum</i>)	9110			24,59		5,15	29,74
2.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	75,88	682,58	0,51	0,26	44,86	804,09
3.	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	9190			1,09		36,47	37,56
4.	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> , <i>Sphagno-Alnetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	91D0					2,15	2,15
5.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	91E0	1,02	5,93	48,45	70,78	123,37	249,55
6.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	41,89	204,30	207,07		67,01	520,27
7.	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	91T0					1,17	1,17
Ogółem			118,79	892,81	281,71	71,04	280,18	1644,53

* siedlisko priorytetowe

Podczas inwentaryzacji wyróżniono również 5 typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych, według aktualnego rozliczenia zajmujących powierzchnię **98,53** ha.

Tabela 9 Typy nieleśnych siedlisk przyrodniczych występujących na obszarze Nadleśnictwa Przytok

Lp.	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych				Razem
			Kargowskie Zakola Odry PLH080012	Krośnieńska Dolina Odry PLH080028	Nowosolska Dolina Odry PLH08014	Poza obszarami Natura 2000	
1.	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	2330				1,22	1,22
2.	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150		45,72	3,44	8,44	57,60
3.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	6410			2,18		2,18
4.	Ziolorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430		5,90			5,90
5.	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	9,37		1,20	21,06	31,63
Ogółem			9,37	51,62	6,82	30,72	98,53

Dla siedlisk nieleśnych przyjęto następujące kryteria:

A – Siedlisko wzorcowo, typowo wykształcone, zgodne z opisem „stanu uprzywilejowanego” w „Poradniku ochrony gatunków i siedlisk”.

B – Siedlisko mniej typowo wykształcone, o uproszczonym składzie florystycznym, jednak bez wyraźnych zniekształceń i zagrożeń.

C – Siedlisko „na krawędzi zaniku”, zagrożone w ciągu najbliższych ok. 20 lat zanikiem (np. zarośnięciem), utratą specyfiki (np. zanik lobellii w jeziorze lobeliowym) lub znacznym pogorszeniem się jego stanu.

Łączna powierzchnia siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Przytok wynosi 1 743,06 ha. Po weryfikacji siedlisk przyrodniczych w trakcie prac wykonywanych na potrzeby p.u.l. łączna powierzchnia tych siedlisk zmalała o 126,52 ha (powierzchnia siedlisk poddanych weryfikacji wynosiła 1 869,58 ha). Celem przeprowadzonej weryfikacji było bowiem uzyskanie wiarygodnych danych popartych inwentaryzacją terenową. Poprzednia baza danych była utworzona w oparciu o opisy taksacyjne i stała się materiałem wstępnym do bardziej wiarygodnej identyfikacji leśnych siedlisk przyrodniczych na terenie nadleśnictwa.

6.4 Walory kulturowe

W zasięgu Nadleśnictwa Przytok znajdują się liczne obiekty historyczne związane z kulturą materialną. Są to obiekty pochodzące z różnych epok i reprezentujące różne style: stanowiska archeologiczne, drzewostany o charakterze parkowym, zespoły parkowo-dworskie cmentarze i miejsca pamięci a także zabytkowe budowle.

Wszystkie obiekty kultury materialnej występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok zostały szczegółowo opisane w rozdziale 18 *Programu Ochrony Przyrody*.

6.5 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

6.5.1 Rezerwaty przyrody

Rezerwaty przyrody obejmują ochroną najcenniejsze obiekty przyrodnicze. Zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie przyrody są to obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na obszarze Nadleśnictwa Przytok wyznaczono trzy rezerwaty przyrody: Bażantarnia, Bukowa Góra, Zimna Woda.

Rezerwat przyrody Bażantarnia

Rezerwat przyrody został powołany na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 87, poz. 462). Obszar rezerwatu liczył wtedy 17,86 ha a celem ochrony było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego pochodzenia naturalnego z pojedynczymi okazami drzew pomnikowych, zachowanego wśród obszaru lasów zniekształconych gospodarką człowieka.

Aktualnie obowiązuje Zarządzenie Nr 20/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 lipca 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bażantarnia” (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 84, Poz. 1138). Na mocy nowego zarządzenia powierzchnia rezerwatu zwiększyła się do 17,88 ha. Jako cel ochrony wskazano zachowanie

starego drzewostanu jako elementu wzbogacającego różnorodność biologiczną w kompleksie gospodarczych lasów sosnowych.

Rezerwat przyrody Bażantarnia posiada aktualny plan ochrony. Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bażantarnia”. Zgodnie z zapisami zawartymi we wspomnianym dokumencie celem ochrony jest zachowanie, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, starego drzewostanu naturalnego, jako elementu wzbogacającego różnorodność biologiczną w kompleksie gospodarczych lasów sosnowych. Zagrożeniem dla rezerwatu jest rozprzestrzenianie się dębu czerwonego i robinii akacjowej, skutkujące przebudową starego drzewostanu naturalnego. Obydwa gatunki są obecne w otoczeniu starodrzewu. W przyszłości sposobem eliminującym (ograniczającym) może być ich usuwanie.

Rezerwat przyrody Bukowa Góra

Rezerwat został powołany na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 20 listopada 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z dnia 22 grudnia 1954 r.). Obszar rezerwatu liczył wtedy 8,84 ha a celem ochrony było zachowanie ze względów dydaktycznych i estetycznych oraz z uwagi na swoiste cechy krajobrazowe drzewostanu naturalnego, porastającego strome zbocze. Las na tym stanowisku spełnia ponadto dużą rolę zabezpieczającą przed erozją gleby.

Aktualnie obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Bukowa Góra" (Dz. Urz. z 2020 r., poz. 2640). Wg tego zarządzenia powierzchnia rezerwatu zwiększyła się do 29,18 ha. Jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe ekosystemu leśnego o cechach naturalnych wraz z charakterystycznymi gatunkami roślin i zwierząt, a także utrzymanie ciągłości spontanicznie zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych na obszarze rezerwatu.

Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne dla rezerwatu jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 maja 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”. Zgodnie z zapisami zawartymi we wspomnianym dokumencie celem ochrony jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry.

Plan ochrony rezerwatu przyrody „Bukowa Góra” w części pokrywającej się z obszarem Natura2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004, uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla ww. obszarów Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Zagrożeniem dla rezerwatu jest zarastanie w oddziale 200a otwartych płatów z roślinnością ciepłolubną, robinia akacjową i jesionem pensylwańskim. Sposobem eliminującym (ograniczającym) pojawianie się wspomnianych neofitów może być ich usuwanie. W zakres działań ochronnych wchodzi również pielęgnacja pojawiającego się młodego pokolenia buka z odnowień naturalnych, poprzez stwarzanie odpowiednich warunków dla wzrostu i rozwoju umożliwiających powstanie kolejnego pokolenia drzewostanu, a w razie niepowodzenia odnowienia naturalnego – wprowadzenie odnowienia sztucznego buka.

Rezerwat przyrody Zimna Woda

Rezerwat przyrody został powołany na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 87, poz. 464). Obszar rezerwatu liczył wtedy 87,66 ha a celem ochrony było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego typu olszowego naturalnego pochodzenia.

Aktualnie obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Zimna Woda" (Dz. Urz. z 2011 r., Nr 81, poz. 1561). Wg tego zarządzenia powierzchnia rezerwatu zwiększyła się do 88,69 ha. Jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksu łągów olszowo-jesionowych i olsów wraz z naturalnymi procesami ich dynamiki.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony. Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zimna Woda”. Zgodnie z zapisami zawartymi we wspomnianym dokumencie celem ochrony jest zachowanie ze względów dydaktycznych i naukowych kompleksu łągów olszowo-jesionowych i olsów wraz z naturalnymi procesami ich dynamiki.

Zagrożeniem dla rezerwatu jest rozprzestrzenianie się niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* od północnej granicy rezerwatu do jego wnętrza, skutkujące zmianą składu runa łągów i olsów oraz wypieraniem gatunków rodzimych. Obecnie przyczółki tego

gatunku znajdują się w otoczeniu rezerwatu. Innego typu zagrożeniem jest szybkie odprowadzenie wiosennych wód powierzchniowych i drenowanie wód gruntowych systemem rowów rezerwatu, mogące skutkować pogorszeniem kondycji lasu. Mimo stwierdzenia powyższych zagrożeń plan ochrony nie przewiduje wdrażania działań ochronnych na obszarze rezerwatu „Zimna Woda”.

We wrześniu 2020 r. zakończyły się prace związane z monitoringiem stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) oraz olsy źródliskowe na terenie rezerwatu przyrody Zimna Woda pokrywającego się z obszarem Natura 2000 Zimna Woda PLH080062. Ekspertyza została wykonana na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim na podstawie zapisów planu ochrony rezerwatu przyrody, ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 15 lipca 2016 r.

W ramach przeprowadzonych prac terenowych, założono 8 monitoringowych powierzchni badawczych (transektów) oraz wykonano 24 zdjęcia fitosocjologiczne. Całość prac oparta była na metodyce stosowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska gatunków i siedlisk przyrodniczych. Dzięki temu uzyskano informację m. in. na temat udziału w drzewostanie gatunków liściastych, gatunków obcych ekologicznie i geograficznie, ilości martwego drewna, wieku drzew, obecności naturalnego odnowienia, struktury pionowej i przestrzennej ekosystemu leśnego, jego charakterystycznej kombinacji florystycznej oraz gatunków dominujących w poszczególnych warstwach fitocenotycznych.

Przedmiotowe dane pozwoliły na ustalenie stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91E0 w rezerwacie jako stan właściwy (FV), co jest najwyższą możliwą oceną i potwierdzeniem wyjątkowości tego cennego obiektu przyrodniczego oraz właściwie realizowanej jego ochrony¹.

---

¹ Źródło: <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/monitoring-stanu-ochrony-siedliska-przyrodniczego-91e0-w-rezerwacie-przyrody-zimna-woda>

6.5.2 Obszary Natura 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok położonych jest 5 ostoi siedliskowych Natura 2000, które posiadają status obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty². Na omawianym terenie występuje również 1 obszar specjalnej ochrony ptaków.

6.5.2.1 Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty

W dyrektywie siedliskowej, jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się, jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). W przypadku SOO, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów kwalifikujących się pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w dyrektywie siedliskowej. Po przedłożeniu listy obszary są wartościowane i selekcyjonowane. Kluczowym elementem tej procedury jest seminarium biogeograficzne, podczas którego ocenia się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk. Następnie Komisja Europejska zatwierdza te obszary w drodze decyzji, jako „obszary mające znaczenie dla Wspólnoty” - OZW (*Site of Community Importance - SCI*). Od tego momentu nabierają one statusu obszarów Natura 2000 i podlegają ochronie w ramach prawa wspólnotowego. Po wyznaczeniu ich odpowiednim aktem prawa krajowego przyjmują nazwę specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Część wymienionych w dyrektywie siedliskowej gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych oznaczono, jako priorytetowe, czyli takie, za które Europa ponosi szczególną odpowiedzialność z uwagi na fakt, iż większość naturalnego zasięgu ich występowania pozostaje w granicach administracyjnych Unii Europejskiej. Ta kategoria przedmiotów ochrony jest w sposób szczególny brana pod uwagę na etapie wyznaczania obszarów Natura 2000 (każdy obszar istotny dla siedliska lub gatunku priorytetowego powinien bezwzględnie zostać wyznaczony), a także w czasie oceniania ewentualnego zezwolenia na realizację działań negatywnie wpływających na cele ochrony na takim obszarze.³

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje pięć obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, które zostaną szczegółowo opisane w dalszej części niniejszego rozdziału.

---

² Jeden z obszarów (Krośnieńska Dolina Odry PLH080028) czeka na ostateczne zatwierdzenie jako OZW.

³ Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Kargowskie Zakola Odry PLH080012

Ostoja została zakwalifikowana jako OZW w marcu 2009 r. Jej powierzchnia wynosi **3 070,28** ha. W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w północnej i wschodniej części leśnictwa Wieloblota i na małym fragmencie leśnictwa Zabór na łącznej powierzchni **511,74** ha.

Obszar obejmuje ochroną fragment krajobrazu roślinnego doliny dużej rzeki nizinnej o powierzchni nieco ponad 3000 ha w granicach wyznaczonych pomiędzy miejscowościami Milsko i Przewóz (na południu) a Cigacicami (na północy). Ostoja jako obszar Natura 2000, rozciąga się na długości około 11,0 km, przy szerokości od 300 m w najwęższym miejscu do około 2,6 km w miejscu najszerszym. Dominującym typem gleb obszaru są głównie mady rzeczne wykształcające się pod wpływem zachodzących procesów madotwórczych lub inne gleby organiczne, cechujące się wysokim poziomem wód gruntowych. Ponad połowa powierzchni obszaru podlega cyklicznym zalewom wód rzeki Odry, zgodnie z jej naturalnym cyklem wezbrań lub jest podtapiana na skutek ruchomych wód gruntowych. Tak specyficzne uwarunkowania hydrologiczne obszaru, przyczyniły się do wykształcenia jednych z najlepiej zachowanych w Polsce zachodniej i cechujących się wysokim stopniem naturalności zbiorowisk różnych typów lasów łęgowych, a w szczególności kompleksów lasów dębowo-wiązowo-jesionowych oraz łągów wierzbowych i topolowych (Danielewicz, Pawlaczyk 2004). Ponadto w obszarze występuje także mozaika bardzo cennych siedlisk otwartych, o charakterze ekosystemów seminaturalnych związanych z funkcjonowaniem w obszarze modelu tradycyjnej, opartej na podstawach ekstensywnego użytkowania gospodarki rolnej. Część obszaru Kargowskie Zakola Odry PLH080012 znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu 17-Rynny Obrzycko-Obrzańskie oraz 21-Nowosolska Dolina Odry, a także pokrywa się również w znaczącej części z obszarem specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004.

Ostoja jest ważna w szczególności dla ochrony siedlisk lasów łęgowych i grądowych, starorzeczy, a także bardzo cennych siedlisk łąk selernicowych i zbiorowisk namulisk rzecznych. Łącznie na terenie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Kargowskie Zakola Odry PLH080012, stwierdzono 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 10 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 8 typów siedlisk przyrodniczych oraz 9 gatunków dzikiej fauny spełnia kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Kargowskie Zakola Odry PLH080012 (według wytycznych GDOŚ wersja 2012.1). Na terenie ostoi znajdują się także

stanowiska kilkunastu zagrożonych gatunków roślin w skali kraju lub regionu, w szczególności takich jak: *Allium scorodoprasum*, *Cnidium dubium*, *Epipactis helleborine*, *Helichrysum arenarium*, *Hierochloe odorata*, *Listera ovata*, *Nuphar lutea*, *Nymphaea alba*, *Ononis spinosa*, *Ribes nigrum*, *Salvinia natans*, *Trapa natans*. Ponadto na terenie obszaru występują także rzadkie gatunki ryb: *Leucaspius delineatus* oraz płazów i gadów: *Hyla arborea*, *Rana arvalis*, *Rana ridibunda*, *Lacerta agilis*, *Natrix natrix*, a także ssaków: *Eptesicus serotinus*, *Myotis brandtii*, *Myotis daubentonii*, *Myotis mystacinus*, *Myotis nattereri*, *Nyctalus noctula*, *Pipistrellus nathusii*, *Pipistrellus pipistrellus*.

Przedmiotami ochrony w ostoi są siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I (8): **3150, 3270, 6430, 6440, 6510, 9170, 91E0, 91F0** oraz gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (9) oznaczone kodami: **1130, 1308, 1188, 1337, 1149, 1355, 1145, 1324, 5339⁴**.

Z wymienionych wyżej typów siedlisk, 4 występują na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo na łącznej powierzchni 140,29 ha:

- **6510** Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- **91F0** Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

W przypadku gatunków, będących przedmiotem ochrony w obszarze, potwierdzono obecność trzech:

- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*;
- **1188** Kumak nizinny *Bombina bombina*;
- **1355** Wydra europejska *Lutra lutra*.

Występuje tutaj również jedno stanowisko trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia* (1037), nie będącej przedmiotem ochrony w ostoi.

Ślady żerowania i przemieszczania się bobrów spotykane są wzdłuż wszystkich cieków oraz zbiorników na omawianym obszarze. Grunty nadleśnictwa głównie stanowią żerowiska

---

⁴ objaśnienia kodów siedlisk przyrodniczych i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze zawarto w tekście poprzedzającym te informacje.

dla zwierząt bytujących w Odrze. Obecność bobrów na badanym obszarze również może mieć pozytywny wpływ na populację drugiego gatunku będącego przedmiotem ochrony w obszarze - wydry. Wydry chętnie wykorzystują rozlewiska powstałe w wyniku działalności bobra jako miejsce polowań na ryby. Ponadto znane są sytuacje, gdy gatunek ten wykorzystuje nory i żeremie bobra, jako schronienie. Wydra preferuje tereny o zadrzewionej i zakrzewionej linii brzegowej, dlatego należy unikać wycinania drzew i krzewów w miejscach jej występowania. Badania wykazują również, że zachowanie starorzeczy i nawet niewielkich śródleśnych strumieni i torfowisk pozytywnie wpływa na obecność tego gatunku w środowisku, gdyż miejsca te są intensywnie wykorzystywane przez wydry poszukujące pożywienia. Ważnym jest również zachowanie wykrotów czy powalonych drzew, które mogą stanowić dla wydry kryjówkę.

Typowym siedliskiem bytowania i żerowania kumaka nizinnego, również występującego na omawianym obszarze są siedliska wodno-błotne, w skład których wchodzi małe i średniej wielkości zbiorniki wodne o łagodnych, błotnistych brzegach porośniętych gęstą roślinnością.

Dla ostoi sporządzono plan zadań ochronnych. Obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kargowskie Zakola Odry PLH080012.

Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Ostoja została zakwalifikowana jako OZW w marcu 2009 r. Jej powierzchnia wynosi **6 040,33** ha. W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone we wschodniej i północno-wschodniej części leśnictwa Bobrowniki oraz we wschodniej części leśnictwa Zabór o powierzchni **417,58** ha.

Obszar zajmuje fragment doliny Odry (tereny zalewowe) od rejonu miejscowości Dobrzejowice do mostu na drodze łączącej miejscowości Zabór i Bojadła. Obejmuje swym zasięgiem typowo wykształcone płaty lasów i zarośli łęgowych, wciąż podlegających zalewom, oraz mozaikę szuwarów turzycowych, mozgowisk, wilgotnych łąk i zarośli wierzbowych.

Ostoja jest ważna w szczególności dla ochrony siedlisk lasów łęgowych i grądowych, starorzeczy, a także bardzo cennych siedlisk łąk selernicowych i zbiorowisk namulisk rzecznych. Łącznie na terenie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Nowosolska Dolina Odry PLH080014, stwierdzono 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz

dziękij fauny i flory, a także 12 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy. 10 typów siedlisk przyrodniczych oraz 9 gatunków dzikich zwierząt spełnia kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (według wytycznych GDOŚ wersja 2012.1).

Przedmiotami ochrony w ostoi są siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I (10): **3150, 3270, 6430, 6440, 6510, 9110, 9170, 9190, 91E0, 91F0** oraz gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (9) o kodach: **1130, 1188, 1337, 1149, 1355, 1060, 1145, 5339, 1166⁵**.

Z wymienionych wyżej typów siedlisk przyrodniczych siedem występuje na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo na łącznej powierzchni 288,18 ha.

- **3150** Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;
- **6510** Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- **9110** Kwaśne buczyny (*Luzulo pilosae-Fagetum*);
- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- **9190** Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*);
- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- **91F0** Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Stwierdzono także występowanie w granicach ostoi jednego płatu siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), nie będącego przedmiotem ochrony.

W przypadku gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony w obszarze, na gruntach nadleśnictwa potwierdzono obecność dwóch:

- **1060** Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*.

Dla ostoi sporządzono plan zadań ochronnych. Obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2016 r.

---

⁵ Objaśnienia kodów siedlisk przyrodniczych i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze zawarto w tekście poprzedzającym te informacje.

zmieniające zarządzenie z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014.

Krośnieńska Dolina Odry PLH080028

Powierzchnia całkowita obszaru wynosi **19 202,47** ha. Obszar został zaproponowany jako OZW w kwietniu 2014 roku. W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w leśnictwie Dąbrowa na łącznej powierzchni **1 210,66** ha.

Obszar zajmuje fragment doliny Odry od Cigacic do granicy polsko-niemieckiej. Znaczna część obszaru jest ciągle zalewana (międzywale). Z tego względu występują tutaj dobrze zachowane starorzecza, lasy łąkowe, duże kompleksy łąk wyczyńcowych i selernicowych oraz fragmenty łągów jesionowo - wiązowych (np. kompleks koło Krępy) i łągów wierzbowych. Ostoja obejmuje końcowy odcinek Bobru uchodzącego do Odry (od jazu zapory w Raduszczy Starym do ujścia): jest to ważne regionalnie tarlisko ryb reofilnych, m. in. bolenia i minoga rzeczno. Ostoja obejmuje również kompleks starych lasów łąkowych w Krępie koło Zielonej Góry oraz dobrze wykształcone łągi koło Czarnej Łachy w pobliżu Krosna Odrzańskiego

Obszar jest istotny dla zachowania siedlisk i gatunków związanych z doliną wielkiej rzeki. Stanowi ważny korytarz ekologiczny. Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki z regionalnej czerwonej listy lub gatunki chronione. Stanowiska *Maculinea telejus* i *M. nausitous* wyznaczają północną granicę zasięgu tych gatunków a w przypadku pierwszego z wymienionych gatunków można wspomnieć o jednym z nielicznych stanowisk na Ziemi Lubuskiej. Na omawianym obszarze występują ponadto silne populacje ksylobiontów: jelonka rogacza, kozioroga dębosza, a także pachnicy dębowej. Stanowiska tych bezkręgowców potwierdzone zostały w „inwentaryzacji Lasów Państwowych`2007”. Najcenniejszym typem łąk w obszarze są często wzorcowo wykształcone płaty łąk trzęślicowych, reprezentowane głównie przez zespoły *Sanguisorbo-Silaetum* i *Galietum borealis*. We wzajemnej relacji dynamicznej i przestrzennej pozostają z nimi płaty łąk selernicowych, a precyzyjne rozdzielenie tych jednostek syntaksonomicznych jest często lokalnie trudne. Ważnym elementem roślinności doliny rzeki są zbiorowiska terofitów nadrzecznych, stanowiących siedlisko 3270. Pojawianie się płatów tego typu roślinności jest ściśle związane z poziomem wody, głównie w obrębie koryta normalnego rzeki. Do cenniejszych zespołów reprezentujących siedlisko należą tam: *Rumicetum palustris*, *Agrostio-Puicarietum vulgaris*, *Chenopodio-Polygonetum brittingeri* i *Cycero fusci-Limoselletum*. Wielką osobliwością geobotaniczną jest roślinność wodna starorzeczy. Dość częstym

gatunkiem jest tam *Salvinia natans*, a najcenniejszym zbiorowiskiem jest niewątpliwie zespół kotewki orzecha wodnego *Trapa natantis*⁶.

Przedmiotem ochrony ostoi są siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I (14): **2330, 3130, 3150, 3270, 6410, 6430, 6440, 6510, 7140, 9170, 9190, 91E0, 91F0, 91T0** oraz gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (17) oznaczone kodami: **1130, 1337, 1088, 1149, 1099, 1096, 1042, 1083, 1355, 1060, 1145, 1037, 1084, 6179, 6177, 5339, 1146**.

Z wymienionych siedlisk pięć typów występuje na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo na łącznej powierzchni 944,43 ha:

- **3150** Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;
- **6430** Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- **91F0** Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Na gruntach Nadleśnictwa Przytok potwierdzono obecność sześciu gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony w ostoi:

- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*,
- **1083** Jelonek rogacz *Lucanus cervus*,
- **1088** Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*,
- **1084** Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*,
- **1037** Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*,
- **1042** Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*.

Dla ostoi nie sporządzono planu zadań ochronnych – jest w przygotowaniu.

---

⁶ Źródło danych o obszarze: Standardowy Formularz Danych (data aktualizacji: 2019-11)

Otyń PLH080040

Obszar został zatwierdzony jako OZW w marcu 2011 roku. Jego całkowita powierzchnia wynosi **0,11** ha. Całość ostoi położona jest w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, w południowej jego części, w granicach leśnictwa Bobrowniki.

Obszar uznany za chroniony obejmuje wyłącznie obrys budynku świątyni – kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża św. w Otyniu, nie wyznaczono natomiast terenu żerowisk nietoperzy i nie objęto ich ochroną. Świątynia jest zbudowana z kamieni i cegły; jednonawowa, zakończona prostokątnym prezbiterium. Posiada wieżę barokową czworoboczną, trzykondygnacyjną i wyposażenie wnętrza również barokowe. Obecny kościół wybudowano w latach 1585-1587 w stylu późnogotyckim, z wykorzystaniem wcześniejszych murów. W 1676 r. dobudowano wspomnianą wcześniej barokową wieżę.

Na strychu kościoła egzystuje kolonia rozrodcza nocka dużego *Myotis myotis*. Dolot na strych umożliwiają okiennice w otworach okiennych znajdujących się najwyżej na wieży. Ze względu na liczebność jest to jedna z ważniejszych kolonii rozrodczych nocka dużego na Ziemi Lubuskiej. Obszar osiąga 12 punktów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000⁷.

Pewnym zagrożeniem dla kolonii nietoperzy było częściowe zawalenie się wieży kościoła w dniach 8-9 sierpnia 2012 roku. Prace remontowe zakończone w październiku 2014 roku zakończyły się całkowitą rekonstrukcją wieży.

Przedmiotem ochrony ostoi jest wyłącznie 1 gatunek z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: **1324** Nocek duży *Myotis myotis*.

Dla ostoi sporządzono plan zadań ochronnych. Obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 11 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Otyń PLH080040.

Zimna Woda PLH080062

Ostoja została zakwalifikowana jako OZW w marcu 2011 r. Jej powierzchnia wynosi **88,76** ha. W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w południowej części leśnictwa Kiełpin o powierzchni **88,68** ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, znajduje się cały obszar.

---

⁷ Źródło danych o obszarze: Standardowy Formularz Danych (data aktualizacji: 2019-11)

„Obszar usytuowany jest w szerokiej dolinie Śląskiej Ochli. Już przed wojną w 1939 roku został tutaj utworzony niemiecki rezerwat przyrody. Po wojnie teren ten objęto ochroną rezerwatową już w 1959 roku. Dominują tutaj fitocenozy leśne. Drzewostan wykształcił się na rozległym torfowisku niskim, podlegającym procesom murszenia. W części wschodniej znajdują się potorfia pozostałe po eksploatacji torfu. W centralnej części występują punktowe wypływy wód podziemnych”⁸.

Dla omawianego obszaru Natura 2000 procedowana jest zmiana granic obszaru. W dniu 14 marca 2019 r. Minister Środowiska, po uzyskaniu zgody Rady Ministrów (uchwała z dnia 8 lutego 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu „Lista zmian granic obszarów Natura 2000”, M.P. z 2019 r., poz. 208), przekazał Komisji Europejskiej listę proponowanych zmian obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Po akceptacji KE granice obszaru i informacje zawarte w SDF zostaną zaktualizowane. W odniesieniu do terenów przewidzianych do włączenia w granice obszaru Natura 2000 wymienionych w ww. uchwale RM zastosowanie ma art. 33 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Przebieg zmienianej granicy dostępny jest w geoserwisie (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>).

„Obszar chroni kompleks łągu jesionowo-olszowego. Jest to prawdopodobnie najlepiej wykształcony i zachowany łąg w zachodniej Polsce. Flora tego terenu obejmuje 232 gatunki roślin naczyniowych. Spośród ptaków stwierdzono tutaj 38 gatunków łągowych. Dominującym zbiorowiskiem roślinnym jest łąg olszowo - jesionowy *Circaeo-Alnetum*, wewnątrznie zróżnicowany w zależności od warunków siedliskowych na formę leśną (z dominacją szczyru trwałego), formę typową oraz bagienną, z dużym udziałem turzyc i trzciny”⁹.

Na obszarze Natura 2000 Zimna Woda PLH080062, stwierdzono 2 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które spełniają kryteria uznania ich za przedmiot ochrony obszaru, według wytycznych GDOŚ wersja 2012.1:

- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

---

⁸ Źródło: SDF dla obszaru

⁹ Źródło: SDF dla obszaru

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Przytok potwierdzono występowanie obu wymienionych wcześniej typów siedlisk przyrodniczych na łącznej powierzchni **71,04** ha.

Obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zimna Woda”.

Plan ochrony rezerwatu w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 Zimna Woda PLH080062 uwzględnia zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

6.5.2.2 Obszary specjalnej ochrony ptaków

Obszary specjalnej ochrony ptaków utworzone zostały celem ochrony terenów, szczególnie cennych przyrodniczo z uwagi na występujące i bytujące tam ptaki. Polskie prawo definiuje specjalny obszar ochrony ptaków jako „obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.” Na szczeblu unijnym podstawy prawne utworzenia specjalnych obszarów ochrony ptaków zapewnia Dyrektywa Ptasia. Na szczeblu krajowym podstawą prawną funkcjonowania obszarów ochrony ptaków jest rozporządzenie Ministra Środowiska.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje jeden obszar specjalnej ochrony ptaków – Dolina Środkowej Odry PLB080004.

Dolina Środkowej Odry PLB080004

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004 o powierzchni 33 677,79 ha obejmujący fragment doliny rzeki Odry od 408 km w rejonie miejscowości Czerna (gm. Żukowice, województwo dolnośląskie) do 592 km w rejonie miejscowości Nowy Lubusz (gm. Słubice, województwo lubuskie). Długość rzeki Odry w granicach obszaru Natura 2000 wynosi około 184 km, natomiast szerokość waha się od blisko 5 km do zaledwie kilkuset metrów. W ostoi utrzymują się rozległe powierzchnie terenów otwartych, w części wykorzystywanych jako łąki i pastwiska oraz grunty orne, występujące w przestrzennej mozaice z doskonale zachowanymi lasami łągowymi, starorzeczami, i kanałami.

Obszar jest ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej populacji 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa tj: A072 trzmielojada, A073 kani czarnej, A074 kani rudej, A081 błotniaka stawowego, A122 derkacza, A196 rybitwy białowąsej, A229 zimorodka, A238 i dzięcioła średniego (>0,5% pop. krajowej) a także 6 gatunków ptaków regularnie migrujących nie wymienionych w załączniku I ww. dyrektywy: A055 cyranki, A056 płaskonosa, A198 rybitwy białoskrzydłej, (>0,5% pop. krajowej) oraz A038 łabędzia krzykliwego, A039 gęsi zbożowej i A053 krzyżówki (>1% pop. szlaku wędrówkowego), spełniających kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (zgodnie z wytycznych GDOŚ, wersja 2012.1).

Poniżej zamieszczono wykaz gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w omawianym obszarze specjalnej ochrony ptaków.

Tabela 10 Ptaki będące przedmiotem ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004 (SDF data aktualizacji 2019-11)

Lp.	Kod	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena ogólna w SDF
1	A038	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy	B
2	A039	<i>Anser fabalis</i>	Gęś zbożowa	B
3	A053	<i>Anas platyrhynchos</i>	Krzyżówka	B
4	A055	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka	C
5	A056	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos	C
6	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad	C
7	A073	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna	A
8	A074	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda	A
9	A081	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy	C
10	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz	C
11	A196	<i>Chlidonias hybridus</i>	Rybitwa białowąsa	B
12	A198	<i>Chlidonias hybridus</i>	Rybitwa białoskrzydła	A
13	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek	C
14	A238	<i>Dendrocopos medius</i>	Dzięcioł średni	B

W granicach ostoi znalazły się fragmenty leśnictw: Dąbrowa, Wieloblota, Zabór i Bobrowniki – łącznie **2 141,00 ha**.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi, potwierdzono obecność dwóch gatunków ptaków wymienionych w tabeli nr 10 (kania czarna – 2 stanowiska, kania ruda – 1 stanowisko), dla których wyznaczono strefy ochronne. Wrywkowe obserwacje prowadzone przez służby nadleśnictwa nie potwierdzają występowania pozostałych gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze, ale ostatecznych wniosków w tym zakresie nie można wyciągać ze względu na brak inwentaryzacji ornitologicznej na omawianym terenie.

Ostoja posiada plan zadań ochronnych, ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004.

6.5.3 Pomniki przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Przytok znajduje się 16 pomników przyrody: 14 okazałych drzew, 1 grupa drzew (10 szt.) i 1 skupisko krzewów.

- buk zwyczajny – 1 drzewo;
- dąb szypułkowy – 12 drzew;
- wiąz szypułkowy – 1 drzewo.
- dąb szypułkowy – grupa 10 drzew;
- winorośl właściwa – występuje w 1 grupie.

Oprócz pomników przyrody na terenie nadleśnictwa rośnie wiele starych drzew o znacznych rozmiarach. Informacja o obecności pomników przyrody i drzew cennych zamieszczona została w opisach taksacyjnych (informacje dodatkowe).

6.5.4 Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z zapisami w Ustawie o Ochronie Przyrody, obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych" (art. 23, pkt 1).

Obszar Nadleśnictwa Przytok przecinają granice trzech obszarów chronionego krajobrazu:

1) **Nowosolska Dolina Odry**

Obszar Chronionego Krajobrazu Nowosolska Dolina Odry zajmuje wschodnią część nadleśnictwa w leśnictwach Bobrowniki, Wieloblota i Zabór.

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi **9 852,00** ha, z czego w zarządzie nadleśnictwa znajduje się część tej powierzchni – **873,41** ha.

Aktem prawnym powołującym obszar było Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820). Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 2010 r. Nr113, poz. 1820).

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 sierpnia 2017 r. (Sygn. akt II SA/Go 481/17) stwierdzający nieważność rozporządzenia nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r., w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w części obejmującej § 1 ust. 1 pkt 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 oraz § 4 pkt 1 i 3.(Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2230).

Do czasu wyjaśnienia sytuacji prawnej, na całym terenie obszaru chronionego krajobrazu Nowosolska Dolina Odry - wstrzymuje się respektowanie postanowień wynikających z aktu powołującego obszar.

2) Dolina Śląskiej Ochli

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Śląskiej Ochli zajmuje południową część nadleśnictwa w leśnictwach Bobrowniki, Kiełpin i Zatonie.

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi **9 641,89** ha, z czego w zarządzie nadleśnictwa znajduje się część tej powierzchni – **1 064,92** ha.

Aktem prawnym powołującym obszar było Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820). Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Dolina Śląskiej Ochli” (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 1090).

Zgodnie z zapisami w cytowanej powyżej uchwale czynna ochrona ekosystemów w Obszarze, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Obniżenia Nowosolskiego.

3) Krośnieńska Dolina Odry

Obszar Chronionego Krajobrazu Krośnieńska Dolina Odry zajmuje północną część nadleśnictwa w leśnictwie Dąbrowa.

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi **12 448,70** ha, z czego w zarządzie nadleśnictwa znajduje się część tej powierzchni – **1 138,81** ha.

Aktem prawnym powołującym obszar było Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820). Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XXIX/455/17 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Krośnieńska Dolina Odry” (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 1030).

Zgodnie z zapisami w cytowanej powyżej uchwale czynna ochrona ekosystemów w Obszarze, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Doliny Środkowej Odry.

W aktach prawnych dla wymienionych wcześniej obszarów chronionego krajobrazu określono ich nazwy, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1, Ustawy o Ochronie Przyrody, wynikające z potrzeb jego ochrony.

6.5.5 Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (art. 42 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na obszarze Nadleśnictwa Przytok ustanowiono 28 użytków ekologicznych. Celem ich ochrony jest zachowanie cennych ekosystemów wodno-błotnych i ochrona cennych zespołów roślinności łąkowej. Łączna powierzchnia wszystkich obiektów reprezentujących tę formę ochrony przyrody wynosi po rozliczeniu powierzchni ewidencyjnej **130,2256** ha.

6.5.6 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne (art. 43 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok znajdują się dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Liliowy Las i Park Braniborski.

ZPK Liliowy Las

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Liliowy Las” zajmuje zachodnią część nadleśnictwa i położony jest w zasięgu terytorialnym leśnictw Kisielin i Kiełpin. Obejmuje tereny leśne i nieleśne, w tym stanowiska gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową oraz zróżnicowanych siedlisk przyrodniczych.

Całkowita powierzchnia zespołu wynosi **84,8606** ha, z czego w zarządzie nadleśnictwa znajduje się część tej powierzchni – **2,00** ha a w zasięgu terytorialnym – cała powierzchnia.

Aktem prawnym powołującym ZPK Liliowy Las jest Uchwała Nr LXXVII.704.2014 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Liliowy Las” (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2014 r., poz. 2461).

Celem ochrony w omawianym zespole przyrodniczo-krajobrazowym jest: zapobiegnięcie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz szczególnej ochrony terenów leśnych i nieleśnych, w tym stanowisk gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową oraz zróżnicowanych siedlisk przyrodniczych.

ZPK Park Braniborski

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park Braniborski” zajmuje zachodnią część nadleśnictwa i znajduje się w zasięgu terytorialnym leśnictwa Kisielin.

Całkowita powierzchnia zespołu wynosi **23,5579** ha i w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok znajduje się cała powierzchnia.

Aktem prawnym powołującym ZPK Park Braniborski jest Uchwała Nr LXXI.617.2014 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Park Braniborski” (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2014 r., poz. 1594).

„Park Braniborski” obejmuje kompleks naturalnego lasu o znaczących walorach krajobrazowych, gdzie występują rzadkie gatunki roślin i ptaków, zapewniający mieszkańcom wypoczynek i rekreację w bezpośredniej bliskości z naturą oraz spełniający cele naukowe i edukacyjne realizowane w warunkach naturalnych.

Celem ochrony w omawianym zespole przyrodniczo krajobrazowym jest ochrona cennych biologicznie terenów w obrębie miasta Zielona Góra, w szczególności poprzez zachowanie walorów przyrodniczych naturalnego lasu - występowanie rzadkich gatunków roślin i ptaków, a także umożliwienie mieszkańcom miasta korzystanie z naturalnych miejsc dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych.

6.5.7 Ochrona gatunkowa

Na terenie Nadleśnictwa Przytok stwierdzono występowanie 256 gatunków chronionych:

- grzyby i porosty – 5;
- mchy i wątrobowce – 11;
- rośliny naczyniowe – 24;
- bezkręgowce – 18;
- ryby i minogi – 6;
- płazy – 14;
- gady – 5;
- ptaki – 152;
- ssaki – 20.

6.6 Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną

Wieloaspektowa analiza terenów Nadleśnictwa Przytok, przeprowadzona podczas prac inwentaryzacyjnych, pozwoliła dokładnie określić miejsca posiadające wysoką wartość przyrodniczą, która pod wpływem prowadzonej gospodarki może ulec zmianie. Wśród wielu zabiegów przeprowadzanych w lasach wymienia się te, które mogą kolidować z celami ochrony przyrody. Zagadnienia dotyczą głównie leśnych siedlisk przyrodniczych. Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji

i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Dotyczy to szczególnie metodyki wyróżniania lub generalizowania mikrosiedlisk. Obszary potencjalnych kolizji p.u.l. z celami ochrony przyrody wymienia się w tabeli 11.

Tabela 11 Obszary potencjalnych konfliktów między celami ochrony, a gospodarką leśną

Rodzaj zagrożenia	Uwagi
Konflikt pomiędzy przyjętym sposobem zagospodarowania z wykorzystaniem Rb I a koniecznością zachowania właściwego stanu ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.	Konflikt może wystąpić w szczególnym przypadku - w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych, w których ze względu na stan sanitarny drzewostanu wystąpiłaby konieczność użytkowania za pomocą rębni I.
Konflikt pomiędzy koniecznością wykonywania cięć w przeciągu całego roku a wymogami ochrony ptaków lęgowych.	Problem ten może mieć istotne znaczenie dla gatunków ptaków gniazdujących na gruntach nadleśnictwa.
Konflikt pomiędzy wymogami ochrony lasu a koniecznością pozostawiania martwego drewna w lesie.	Konflikt może wynikać z braku jednoznacznego określenia ilości martwego drewna w lasach i jego inwentaryzacji, przy jednoczesnym obowiązku pozostawiania pewnej ilości drewna martwego dla zwiększenia bioróżnorodności.
Konflikt pomiędzy wymogami ochrony lasu a użytkowaniem drzewostanów ponad 100-letnich.	Problem może dotyczyć drzewostanów przeszłorębnych zlokalizowanych w dużych kompleksach leśnych, zaplanowanych do użytkowania rębego. Wymogi dotyczące utrzymania ładru przestrzennego oraz zapobiegania procesom deprecjacji drewna mogą stać w kolizji z szeroko rozumianą ochroną bioróżnorodności. Chodzi również o zasadę zapewnienia trwałości i ciągłości użytkowania w celu uzyskania odpowiedniej jakości surowca drzewnego.

Zagadnienia te poddano analizie w dalszej części prognozy.

6.7 Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników na naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Owe wpływy nie mogą zostać całkowicie wyeliminowane, toteż bardzo ważne jest ich rozpoznanie i szczegółowa analiza.

Z punktu widzenia realizacji planu najistotniejsze znaczenie odgrywają następujące zagadnienia.

Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne, w tym zmiany poziomu wód

Zagrożenia abiotyczne spowodowane czynnikami atmosferycznymi wynikają przede wszystkim z położenia geograficznego danego obszaru. Do podstawowych zagrożeń zaliczyć należy: występowanie anomalii pogodowych (wyrażających się w naszej szerokości geograficznej występowaniem ekstremalnych temperatur, opadów i silnych wiatrów), okresowe obniżenia poziomu zalegania wód gruntowych m.in. w następstwie długotrwałych

okresów suszy, późne wiosenne i wczesne jesienne przymrozki itp. Zmniejszają one w znaczący sposób biologiczną odporność ekosystemów na działanie szkodliwych czynników biotycznych.

Wśród czynników atmosferycznych mogących najsilniej oddziaływać na lasy Nadleśnictwa Przytok wymienić należy silne wiatry i huragany. Silne wiatry spowodowały największe szkody w 2016 r. i 2017 r., gdy w wyniku silnie wiejących wiatrów pozyskano odpowiednio 6 782 m³ i 6 185 m³ drewna pochodzącego ze złomów i wywrotów. W ostatnich latach szkody wyrządzone przez te czynniki były równomiernie rozłożone przez cały okres gospodarczy.

Pewnym zagrożeniem dla upraw są dość częste, późne przymrozki wiosenne (połowa maja, początek czerwca) oraz jesienne przymrozki wczesne, występujące w końcu września i na początku października. W bezodpływowych obniżeniach terenu występują niewielkie zmrozowiska, szczególnie niebezpieczne dla nowozakładanych upraw leśnych.

Niedobór wody spowodowany obniżaniem się poziomu zalegania wód gruntowych oraz występującymi okresami suszy to kolejne czynniki powodujące osłabienie naturalnej odporności drzewostanów. Nasilenie tego zjawiska miało miejsce w ostatnich latach (2018-2019), co pociągnęło za sobą zwiększoną podatność na działalność szkodników ze świata grzybów i owadów. W wyniku obniżenia się poziomu wód gruntowych na skutek bezdeszczowej pogody oraz wysokiej temperatury w 2018 roku stwierdzono szkody na obszarze ponad 35 ha. Na szczęście na większości terenów nadleśnictwa mamy do czynienia z przemywnym i opadowo-przemywnym typem gospodarki wodnej, w którym drzewostany korzystają głównie z wód opadowych. Drzewostanami najdotkliwiej dotkniętymi niedoborem wody są te położone w dolinach cieków. Najbardziej widocznymi objawami suszy glebowej, spadku poziomu wód gruntowych oraz wahań poziomu wód gruntowych jest zamieranie i zahamowanie wzrostu drzewostanów jesionowych i olchowych.

Z drugiej strony, w niektórych drzewostanach obserwuje się uszkodzenia spowodowane podtopieniami, które są często skutkiem działalności bobrów.

Gwałtowne opady deszczu i lokalnie gradu stanowiły również w poprzednim okresie gospodarczym realne zagrożenie dla kondycji drzewostanów.

Reasumując – można przyjąć, że w skali Nadleśnictwa Przytok szkody abiotyczne, nie stanowią dużego problemu gospodarczego i mają charakter incydentalny.

Zagrożenia wynikające z właściwości gleby

W zalesieniach na gruntach porolnych czynnikiem zmniejszającym odporność biologiczną środowiska leśnego na oddziaływanie czynników biotycznych są właściwości bonitacyjne gleby. Gleby porolne charakteryzują się brakiem odpowiedniej struktury fizykochemicznej i właściwych dla gleb leśnych specyficznych układów mikrobiologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok zainwentaryzowano **4 164,76** ha drzewostanów rosnących na gruntach porolnych, co stanowi blisko 25% powierzchni leśnej zalesionej. Ponadto stwierdzono tutaj występowanie siedlisk zdegradowanych na łącznej powierzchni **27,94** ha.

Zagrożenia wynikające z niewłaściwej struktury i niewłaściwego składu gatunkowego drzewostanów

Nadmierna dominacja w składzie gatunkowym drzewostanów i upraw leśnych gatunków iglastych (sosna, świerk) oraz niezgodność składu gatunkowego z siedliskiem (obecność drzewostanów gatunków iglastych na siedliskach lasowych) powodują m.in. podatność środowiska leśnego na ujemny wpływ innych czynników biotycznych. Odnosi się to też do monotypizacji, tj. ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów.

Szczegółowe omówienie borowacenia i monotypizacji zawarte zostało w Programie Ochrony Przyrody, w rozdziale 17: *Ekologiczna ocena stanu lasu*.

Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie

Na terenie Nadleśnictwa Przytok, Decyzją nr 30 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 27.06.2007 r. (zn. spr ZZ-O-7200-18/07) w sprawie uznania niektórych drzewostanów za pierwotne ogniska gradacyjne, na podstawie wieloletnich obserwacji i rejestrowania miejsc, w których dochodzi do masowego występowania foliofagów, wytyczono w trzech lokalizacjach i zatwierdzono drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne o łącznej powierzchni wynoszącej 850,61 ha. Dla terenu pierwotnego ogniska gradacyjnego określono zasady kompleksowego zagospodarowania drzewostanów, które stanowią załącznik do zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Przytok nr 6/2008 z dnia 25.06.2008 r.

W latach 2010-2019 w drzewostanach Nadleśnictwa Przytok nie stwierdzono obszarów rozrodu szkodników pierwotnych sosny. Dlatego poziom szkód powodowanych przez szkodniki pierwotne na omawianym terenie można uznać za nieistotny.

Uprawy sosnowe mogą być atakowane przez szeliniaka sosnowca *Hylobius abietis*. Aby ochronić uprawy przed tym szkodnikiem stosuje się wiele metod, m.in. wykładanie pułapek

klasycznych bądź feromonowych. Potencjalne szkody w uprawach powodowane przez wspomnianego ryjkowca, eliminowane są poprzez przelegiwanie zagrożonych zrębów.

W odniesieniu do ostatnich trzech lat (2017-2019) rejestrowano znaczny wzrost szkód powodowanych przez owadzie szkodniki wtórne, takie jak: kornik drukarz *Ips typographus*, kornik modrzewiowiec *Ips cembra*, kornik ostrozębny *Ips acuminatus*, przyplaszczek granatek *Phaenops cyanea*. Odnotowano również znaczny wzrost liczebności oraz szkód od szkodników wtórnych drzewostanów dębowych: wyrynnik dębowiec *Platypus cylindrus*, rozwiertek większy *Xyleborus monographus*. WzmóŜona aktywność szkodników wtórnych oraz pojawianie się posuszu związane jest z osłabieniem drzew w wyniku panującej od kilku lat suszy. W związku z wzrastającym zagroŜeniem ze strony szkodników wtórnych bardzo waŜnym jest stosowanie zabiegów hodowlano-ochronnych zgodnie z zapisami IOL. SłuŜby Nadleśnictwa Przytok podjęły niezbędna działania polegające na stałym monitorowaniu drzewostanów pod kątem występowania szkód od wspomnianych wcześniej owadów.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok nie występują historycznie udokumentowane uporczywe pędracyzyska. Jedynie na terenie leśnictwa Zabór (oddz. 34; 40-42) stwierdzono niewielkie zagroŜenie i szkody ze strony pędraków. Na powierzchniach, gdzie stwierdzono szkody nie prowadzono zwalczania.

Szczegółowa lokalizacja oraz dokładsze opracowanie szkód owadzie znajduje się w planie urządzenia lasu (opis ogólny – rozdział 1.5.2) Nadleśnictwa Przytok. Uszkodzenia spowodowane przez szkodliwe owady zinwentaryzowano na powierzchni 263,14 ha.

Nadleśnictwo usuwa na bieŜąco stwierdzone zagroŜenia i skutecznie zwalcza występujące lokalnie szkodniki – w chwili obecnej stan zdrowotny i sanitarny lasu określić naleŜy jako dobry.

ZagroŜenia powodowane przez choroby grzybowe i jemiolę

Potencjalne zagroŜenie ze strony pasoŜytniczych grzybów występuje szczególnie w drzewostanach rosnących w pierwszym pokoleniu na gruntach porolnych – obecność huby korzeniowej i opieniek. ZagroŜenie to moŜe uwidaczniać się w drzewostanach młodszych klas wieku. Ogólna powierzchnia drzewostanów na gruntach porolnych wynosi **4 164,76 ha**.

W poprzednim okresie gospodarczym zaobserwowano w całym kraju zamieranie pędów sosny, powodowane przez grzyba *Sphaeropsis sapinea*. Wydaje się, Ŝe w obliczu niekorzystnych warunków klimatycznych wspomniany patogen moŜe stanowić potencjalne zagroŜenie dla drzewostanów nadleśnictwa.

W ostatnich latach pojawiają się w kraju informacje o wzmożonym pojawie jemioli *Viscum album* w osłabionych suszą drzewostanach. Na terenie Nadleśnictwa Przytok zjawisko to nie przybrało jeszcze niepokojących rozmiarów, ale biorąc pod uwagę fakt, iż ocieplenie klimatu może być zjawiskiem trwałym, należy z uwagą monitorować proces występowania tego patogenu.

W ostatnim okresie odnotowano również wzrost obecności w drzewostanach dębowych patogenu *Erysiphe alphitoides* powodującego mączniaka prawdziwego dębu. W tym przypadku nie stwierdzono znaczących gospodarczo szkód.

Uszkodzenia spowodowane przez patogeny grzybowe na omawianym terenie zinwentaryzowano na powierzchni 1 027,72 ha.

Reasumując - w minionym okresie gospodarczym nie zaobserwowano istotnych szkód ze strony patogenów grzybowych na obszarze Nadleśnictwa Przytok.

Zagrożenia powodowane przez zwierzynę

Obszary Nadleśnictwa Przytok stanowią miejsce przebywania populacji zwierząt łownych – jelenia, daniela, dzika i sarny. Uszkodzenia roślin następują wskutek: zgryzania pędów, spałowania, ogryzania, czemchania (objiania), zjadania nasion, siewek, pączków lub liści, wydeptywania upraw. Z wymienionych największe gospodarcze znaczenie mają zgryzanie oraz spałowanie. Efektem jest uszkodzenie upraw i młodników oraz redukcja liściastych gatunków głównych i domieszkowych. W ostatnim okresie gospodarczym pojawiły się także uszkodzenia drzewostanów spowodowane przez bobry. Oprócz uszkodzeń mechanicznych wspomniany gryzoń dokonuje również, na wybranych obszarach, diametralnych zmian w stosunkach wodnych, powodując całkowite zalanie terenu. Zakłócenie stosunków wodnych wynikające z zalania i podtopienia drzewostanów w wyniku działalności bobrów objęły w minionym okresie gospodarczym obszar 12,16 ha.

Poziom wyrządzanych szkód nie przekracza na ogół wskaźników tzw. szkód gospodarczo znośnych. W celu zmniejszenia rozmiaru wyrządzanych szkód należy dążyć do utrzymywania optymalnego stanu zwierzyny, poprzez pełne wykonywanie planów odstrzału. Pozostałe sposoby jak grodzenia upraw, prawidłowe zagospodarowanie poletek łowieckich, zimowe wykładanie drzew ogryzowych oraz dokarmianie zwierzyny wpływają na ograniczanie rozmiaru wyrządzanych szkód. Należy egzekwować właściwe prowadzenie gospodarki łowieckiej.

Zanieczyszczenia powietrza

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok nie ma dużych zakładów przemysłowych, które mogłyby być źródłem zanieczyszczeń powietrza.

Emisja zanieczyszczeń związana jest głównie ze spalaniem paliw w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych oraz z transportem drogowym. Problemem może być emisja niska związana z budownictwem jednorodzinnych. Przekroczenie dopuszczalnych norm skażeń środowiska może występować, ale tylko sporadycznie i mieć lokalny charakter. Na stan czystości powietrza atmosferycznego oprócz wymienionych wcześniej źródeł mają również zanieczyszczenia migrujące z zewnątrz, często z bardzo dużych odległości.

Istotnym liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest transport drogowy. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są węglowodory. System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu jakości powietrza, głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich. Największa emisja spowodowana komunikacją ma miejsce na drodze ekspresowej S3, drodze krajowej 32 oraz wojewódzkich: 279, 281, 282, 283.

Aktualne dane na temat stanu zanieczyszczeń powietrza zawarte są w *Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubuskim* (WIOŚ w Zielonej Górze 2020). Strefy: lubuską i strefę miasta Zielona Góra (do których zalicza się teren Nadleśnictwa Przytok) oceniano pod kątem dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5}, zawartości arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM₁₀, benzenu, tlenku węgla oraz ozonu z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin i zdrowia ludzi. Dla większości badanych parametrów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń.

Przeprowadzone analizy wykazały, że w porównaniu do wyników z lat poprzednich poprawiły się parametry dotyczące stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w nim benzo(a)pirenu. Dopuszczalna częstość przekroczeń poziomu 50 µg/m³ nie została przekroczona przez średnie dobowe stężenia pyłu PM₁₀ w żadnej strefie województwa lubuskiego. Szacowanie również nie wskazało na wystąpienie przekroczeń tego kryterium w żadnej ze stref, w wyniku czego uzyskały one w ocenie klasę A. W przypadku klasyfikacji opartej na stężeniach średnich rocznych PM₁₀ wobec braku zarejestrowania przekroczeń wszystkie strefy województwa lubuskiego oceniono z klasą A.

W dodatkowej ocenie wykonanej dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, dotyczącej dotrzymania poziomu dopuszczalnego, tzw. II fazy, którego termin osiągnięcia wyznaczono na dzień

1 stycznia 2020 r., nie stwierdzono wystąpienia przekroczenia na obszarze strefy lubuskiej i strefy miasta Zielona Góra.

Na wszystkich stanowiskach pomiarów stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10, zlokalizowanych na obszarze województwa lubuskiego, wystąpiło przekroczenie poziomu docelowego określonego dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Na podstawie tych pomiarów uzupełnionych szacowaniem opartym o wyniki modelowania matematycznego, wszystkie strefy uzyskały w ocenie rocznej klasę C.

W 2019 r. na obszarze wszystkich stref województwa został również przekroczony poziom celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi jak i roślin, którego termin osiągnięcia wyznaczono na 2020 rok.

Zanieczyszczenia wód

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące z następujących źródeł:

- źródła przemysłowe (systemy kanalizacyjne zakładów przemysłowych);
- źródła komunalne: miejskie systemy kanalizacyjne oraz miejsca odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych;
- spływy powierzchniowe zawierające związki biogenne z nawozów chemicznych i środków ochrony roślin;
- niekontrolowane zrzuty ścieków do strumieni, stawów i rzek.

Spośród głównych cieków przepływających przez teren nadleśnictwa, stan wód badano w dwóch. Dla rzek Odra i Zimny Potok stan jednolitych części wód powierzchniowych (jcw) określono jako zły a stan chemiczny jako poniżej dobrego (WIOŚ w Zielonej Górze 2020).

Stanu wód jeziornych występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok nie badano.

Gospodarka wodno-ściekowa w gminach położonych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest częściowo uregulowana, jednak część gospodarstw domowych i zakładów użyteczności publicznej nadal posiada szamba.

Do najbardziej narażonych na zanieczyszczenie należą pobocza (dotyczy to głównie odcinków leśnych) drogi ekspresowej S3, drogi krajowej 32 oraz wojewódzkich: 279, 281, 282, 283.

Aktualnie potencjalne zagrożenia stanowią:

- nieregulowana gospodarka wodno-ściekowa części terenów wiejskich;
- możliwość skażenia terenu oraz wód w głębszych i powierzchniowych w wyniku kolizji na szlakach drogowych i kolejowych;
- występowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci i wylewisk;
- wylewanie gnojowicy na grunty użytkowane rolniczo w sąsiedztwie cieków;
- intensywne stosowanie wspomaganymi chemicznie metod agrotechnicznych.

Zagrożenie pożarowe

Powaznym, stalym zagrozeniem obszarow leśnych są pożary, zwłaszcza w okresie wczesnej wiosny oraz długotrwałych okresów suszy w sezonie letnim. Powodują one dotkliwe, nieraz nieodwracalne straty w ekosystemach leśnych. Stan zagrożenia pożarowego obszarów leśnych jest przede wszystkim wynikiem wzrastającej ich penetracji przez ludność i nieostrożnego obchodzenia się z ogniem w lesie lub na gruntach sąsiadujących z lasami.

Lasy Nadleśnictwa Przytok zaliczone zostały do I kategorii zagrożenia pożarowego. W latach 2011-2020 odnotowano 222 pożary na łącznej powierzchni 27,37 ha. Przeciętna powierzchnia jednego pożaru wyniosła w ubiegłym okresie gospodarczym 0,12 ha

Najwięcej pożarów zdarzyło się w leśnictwach: Przytok - 64 (3,68 ha), Kisielin – 46 (2,61 ha) i Racula – 27 (2,86 ha). Na terenie leśnictw Wielobłota i Czarna odnotowano najmniej pożarów.

W Nadleśnictwie Przytok działa system obserwacyjno-alarmowy, którego zadaniem jest jak najszybsze wykrycie pożaru na terenach leśnych. Zabezpieczono środki techniczne umożliwiające szybkie dotarcie na miejsce zdarzenia w celu prowadzenia działań zapobiegających rozprzestrzenianiu się pożaru oraz ustalono sposoby postępowania na wypadek pożaru.

6.8 Potencjalne skutki braku realizacji planu urządzenia lasu

Prowadzenie gospodarki leśnej na terenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (zgodnie z zapisami ustawy o lasach z 1991 r.) opiera się na sporządzanych dla każdego nadleśnictwa planach urządzenia lasu. Sporządzanie planu urządzenia lasu jest zatem obligatoryjnym wymogiem prawnym i determinuje podstawową działalność nadleśnictwa.

Zawarte w planie wytyczne dotyczą korzystania z zasobów przyrody na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej zasady zrównoważonego rozwoju. Brak realizacji postanowień spowodowałby przede wszystkim zaburzenie cyklu produkcyjnego, który dotyczy w równym stopniu pozyskania, co odnowienia. Dalsze skutki uderzyłyby w społeczeństwo; osoby bezpośrednio związane z leśnictwem i drzewnictwem oraz w osoby niezwiązane z lasami, ale korzystające z leśnych zasobów, głównie drewna, czyli większość obywateli. Dalsze skutki braku realizacji planu to:

- utrudnienie realizacji zasad wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, opartej na podstawach ekologicznych;
- brak miejsc pracy dla osób wywodzących się z lokalnych społeczności, tradycyjnie związanych z leśnictwem oraz pracujących w przemyśle drzewnym i z nim współpracujących;
- powstanie konfliktu prawnego – brak realizacji ustawowego obowiązku planowania działalności gospodarczej;
- pogorszenie stanu zdrowotnego drzewostanów poprzez zmniejszenie odporności na zagrożenia biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne (np. w wyniku przegęszczenia);
- pogorszenie warunków dla rozwoju młodego pokolenia drzew;
- wydłużenie okresu przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskowym typem lasu;
- przyspieszenie inwazji gatunków obcych, które lokalnie mogą doprowadzić do zniekształcenia lub zaniku niektórych siedlisk przyrodniczych;
- nadmierne starzenie się drzewostanów i deprecjacja surowca drzewnego;
- inicjowanie spontanicznych procesów mogących doprowadzić do zniekształcenia, degradacji lub zaniku niektórych siedlisk przyrodniczych;
- zwiększenie zagrożenia pożarowego;
- utrata płynności finansowej przez nadleśnictwo oraz firmy powiązane z branżą leśną i drzewną.

7. Przewidywane oddziaływanie planu na środowisko i obszary Natura 2000

7.1 Przewidywanie oddziaływanie planu na środowisko

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...) zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz budowie piętrzące wodę na wysokość nie mniejszą niż 1 m mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Wymienione zabiegi mogą być wykonywane w lasach na podstawie p.u.l, zatem należy do nich nawiązać w prognozie.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok nie przewiduje wykonywania piętrzeń wodnych. Nie projektuje się również zalesień gruntów nieleśnych.

Zapisy planu nie będą, zatem negatywnie wpływać na aspekty środowiska wymienione w rozporządzeniu z dnia 9 listopada 2010 r.

7.2 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wpływ planowanych zabiegów na różnorodność biologiczną może być bardzo zróżnicowany. Stosowane zręby mogą znacznie zubażać siedlisko, natomiast przebudowa drzewostanów, wprowadzanie II piętra i podszytów, zwiększa bioróżnorodność. Generalnie uznaje się, że większość zabiegów prowadzonych obecnie w lasach na podstawie p.u.l., będzie miało w przyszłości znaczny wpływ na zwiększenie różnorodności biologicznej.

Wpływ planu na różnorodność biologiczną Nadleśnictwa Przytok przedstawia się następująco:

- różnorodność biologiczna na poziomie genetycznym opiera się na wytycznych dotyczących gospodarki nasiennej (na całym obszarze PGL LP);
- przewidziana w planie użytkowania rębego przebudowa drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem będzie skutkowałą w przyszłości zwiększeniem różnorodności biologicznej oraz poprawą stanu zdrowotnego lasu;
- zastosowanie przyjętych dla poszczególnych zbiorowisk leśnych zmodyfikowanych typów drzewostanów zapobiegnie procesowi uproszczenia struktury gatunkowej zbiorowisk i przyczyni się do unaturalniania składów gatunkowych drzewostanów.

Niekorzystnie na bioróżnorodność terenów nadleśnictwa mogłoby wpływać zalecenie usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki wtórne, co mogłoby prowadzić do ograniczenia zasobów martwego drewna i zmniejszyć potencjalne siedliska organizmów ksylofagicznych. Jednocześnie jednak w nadleśnictwie wyznaczono dużą powierzchnię ekosystemów referencyjnych (2 104,17 ha). Zaliczono tu m. in. drzewostany trudno dostępne, ostoje zwierząt, grunty przeznaczone do sukcesji, drzewostany cenne przyrodniczo, wybrane powierzchnie z siedliskami przyrodniczymi, lasy bagienne i in. W ekosystemach reprezentatywnych nie planuje się zadań gospodarczych (mogą być prowadzone jedynie działania ochronne np. usuwanie gatunków obcych). W omawianych powierzchniach mogą zachodzić niezakłócone procesy przyrodnicze. Tutaj mogą odkładać się zasoby martwego drewna, będącego siedliskiem ogromnej ilości organizmów saproksylicznych, zwiększających bioróżnorodność terenów nadleśnictwa.

Do zachowania różnorodności biologicznej przyczyni się też pozostawienie części gruntów do naturalnej sukcesji (ten rodzaj powierzchni leśnej zajmuje areał 10,09 ha – 15 wyłączeń) oraz poddaniu tzw. szczególnej ochronie (4,45 ha – 8 wyłączeń).

7.3 Oddziaływanie na ludzi

Zapisy planu urządzenia lasu mają bezpośredni wpływ na ludzi ze względów ekonomicznych i społecznych. Z punktu widzenia ekonomicznych korzyści wpływ uwidacznia się poprzez zapewnienie pracy i dochodów zarówno społecznościom lokalnym, zamieszkującym teren nadleśnictwa, jak też w ujęciu szerszym, grupom zawodowo związanym z leśnictwem i drzewnictwem.

W aspekcie społecznym korzystny wpływ p.u.l. na ludzi związany jest z kształtowaniem krajobrazu leśnego, zagospodarowaniem turystycznym i udostępnianiem lasów Nadleśnictwa Przytok społeczeństwu.

Bardziej szczegółowe zabiegi określone w planie, odnoszące się do każdego wydzielenia mają neutralny wpływ na ludzi.

7.4 Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

7.4.1 Rośliny

Określenie wpływu, jaki mogą powodować zabiegi wynikające z planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok na poszczególne gatunki chronione przedstawiono w postaci tabeli 12. Informacje zawarte w tabeli odnoszą się do znanych lokalizacji, które określając dokładne miejsce występowania danego gatunku pozwalają ocenić wpływ planowanych zabiegów. Wpływ planu na gatunki roślin będące przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 poddano analizie w rozdziale 7.14

Tabela 12 Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na chronione i zagrożone gatunki roślin i grzybów

L p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja				Opis ogólny sposobu występowania	Uwagi – zagrożenia, zalecenia ochronne
		Obręb	L-ctwo	Oddz	Poddz.		
1.	Brodaczka kępkowa <i>Usnea hirta</i>	2	2	284	c	D-STAN	CP - omijać drzewa z porostami w czasie zabiegu
2.	OC	2	2	302	b	D-STAN	CP - omijać drzewa z porostami w czasie zabiegu
3.	Cebulica dwulistna <i>Scilia bifolia</i>	2	1	33	c	PLAC	-
4.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i> OC, LC	1	8	79	c	D-STAN	BRAK WSK
5.		1	8	108	i	D-STAN	TP, CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
6.		1	7	109	c	D-STAN	CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
7.		1	8	168	j	D-STAN	CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
8.		1	8	220	f	D-STAN	TW - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
9.		1	8	221	g	D-STAN	BRAK WSK
10.		1	8	221	h	D-STAN	CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
11.		2	5	132	f	D-STAN	TP, CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
12.		2	5	172	a	D-STAN	CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
13.		2	3	239	n	D-STAN	CP - omijać stanowiska drzew podczas cięć i zrywki
14.	Czosnek niedźwiedzi <i>Alium ursinum</i>	1	10	303	a	PARK	-
15.	Długosz królewski <i>Osmunda regalis</i>	1	10	255	o	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
	OS, VU, VU, V						

L p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja				Opis ogólny sposobu występowania	Uwagi – zagrożenia, zalecenia ochronne
		Obręb	L-ctwo	Oddz	Poddz.		
16.	Długosz królewski <i>Osmunda regalis</i> OS, VU, VU, V	1	10	255	t	D-STAN	BRAK WSK
17.		1	6	271	s	D-STAN	IIIAU, AGROT, ODN-ZŁOŻ, CW - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
18.		c	10	293	c	D-STAN	BRAK WSK
19.		1	10	293	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
20.		1	10	295	d	D-STAN	TW - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
21.		1	10	296	g	D-STAN	IIBU, AGROT, ODN-ZŁOŻ, CP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
22.		1	10	297	f	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
23.		1	10	297	j	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
24.		1	10	298	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
25.		Kocanki piaskowe <i>Chelichrysum arenarium</i> OC	1	8	217	n	D-STAN
26.		1	8	222	i	R	-
27.	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i> OC	1	6	269	b	D-STAN	BRAK WSK
28.		1	6	269	j	D-STAN	BRAK WSK
29.		2	1	27	a	D-STAN	BRAK WSK
30.		2	1	27	c	D-STAN	BRAK WSK
31.	Listera jajowata <i>Listera ovata</i> OC, LC	1	9	49	a	D-STAN	BRAK WSK
32.		1	9	58	h	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
33.		1	7	111	b	D-STAN	CP-P - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
34.		2	2	327	gx	D-STAN	BRAK WSK
35.	Modrzewnica zwyczajna	2	5	199	m	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
36.	<i>Andromeda polifolia</i> OC	2	5	199	r	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
37.	Naparstnica zwyczajna	1	6	266	a	D-STAN	TW - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
38.	<i>Digitalis grandiflora</i> OC	2	3	239	n	D-STAN	BRAK WSK
39.	Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i> OS, VU, VU, V	2	2	257	i	D-STAN	TW - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
40.	Pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i> OC	2	2	318	a	D-STAN	BRAK WSK
41.		2	2	318	b	D-STAN	BRAK WSK
42.		2	2	318	c	D-STAN	BRAK WSK

L p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja				Opis ogólny sposobu występowania	Uwagi – zagrożenia, zalecenia ochronne
		Obręb	L-ctwo	Oddz	Poddz.		
43.	Pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i> OC	2	2	318	d	D-STAN	BRAK WSK
44.		2	2	318	f	Ł	-
45.		2	2	320	a	D-STAN	BRAK WSK
46.		2	2	320	b	D-STAN	BRAK WSK
47.		2	2	330	j	D-STAN	IIIB, AGROT, ODN-ZŁOŻ - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
48.	Płucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i> OC, VU	1	9	26	d	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB, TP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku porostów
49.	Pomocnik baldaszkowy <i>Chimaphila umbellata</i> OC, LC, NT	1	8	78	a	SUKCESJA	BRAK WSK
50.		1	8	239	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
51.		2	2	257	o	D-STAN	BRAK WSK
52.	Salwinia pływająca <i>Salvinia natans</i> OS	2	1	6	f	E-WS	-
53.		2	1	12	c	E-WS	-
54.	Śnieżyca wiosenna <i>Leucoium vernum</i> OC, NT, V	1	8	221	c	D-STAN	BRAK WSK
55.		2	1	33	c	PLAC	-
56.	Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i> OC, DD	1	10	303	a	PARK	-
57.		2	1	43	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
58.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i> OC, LC, NT	1	9	19	k	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB, TP – gatunek chroniony kępą drzewostanu
59.		1	9	53	d	D-STAN	CW - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
60.		1	9	68	k	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
61.		1	8	80	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
62.		1	7	88	a	D-STAN	IIIA, AGROT, ODN-ZŁOŻ - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
63.		1	7	95	f	ZRĄB	ODN-ZRB - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
64.		1	7	113	g	D-STAN	IIIA, AGROT, ODN-ZŁOŻ - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
65.		1	8	138	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
66.		1	8	140	k	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
67.		1	8	141	f	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu

L p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja				Opis ogólny sposobu występowania	Uwagi – zagrożenia, zalecenia ochronne	
		Obręb	L-ctwo	Oddz	Poddz.			
68.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i> OC, LC, NT	1	8	162	t	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
69.		1	8	166	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
70.		1	8	218	m	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
71.		1	8	218	z	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
72.		1	10	245	k	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
73.		1	10	247	j	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
74.		1	10	251	j	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
75.		1	10	252	m	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
76.		1	10	255	h	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
77.		c	2	257	s	D-STAN	PIEL, CW - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
78.		2	2	262	i	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
79.		2	3	282	n	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
80.		2	3	295	h	ZRĄB	Stanowisko chronione kępą starodrzewu	
81.		2	2	297	c	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
82.		2	3	313	i	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
83.		2	3	313	p	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
84.		2	2	320	n	D-STAN	TW, ODN-IIP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
85.		Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i> OC, VU, NT	1	9	53	d	D-STAN	CW - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
86.			1	7	72	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
87.			1	7	89	j	D-STAN	IIIAU, AGROT, ODN-ZŁOŻ, CP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
88.	1		7	95	f	ZRĄB	ODN-ZRB - nie prowadzić odnowień na stanowisku	
89.	1		7	101	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki	
90.	1		7	111	c	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin	
91.	1		7	112	b	D-STAN	AGROT, ODN-ZŁOŻ, CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegów	

L p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja				Opis ogólny sposobu występowania	Uwagi – zagrożenia, zalecenia ochronne
		Obręb	L-ctwo	Oddz	Poddz.		
92.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i> OC, VU, NT	1	7	112	c	D-STAN	IIIAU, AGROT, ODN-ZŁOŻ, CP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
93.		1	7	113	g	D-STAN	IIIA, AGROT, ODN-ZŁOŻ - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
94.		1	8	138	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
95.		1	8	140	k	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
96.		1	8	141	f	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
97.		1	6	183	f	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
98.		1	6	183	g	D-STAN	BRAK WSK
99.		2	4	115	d	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
100.		2	3	305	a	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
101.		Widłak spłaszczony <i>Diphasiastrum complanatum</i> OC, VU	1	9	19	k	D-STAN
102.	1		8	80	d	D-STAN	IB, AGROT, ODN-ZRB, TP - nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
103.	1		8	138	j	D-STAN	TW - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
104.	1		8	215	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
105.	1		8	234	n	D-STAN	CP - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
106.	2		2	262	i	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
107.	2		2	262	m	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
108.	2		2	296	f	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
109.	Wroniec widlasty <i>Huperzia selago</i> OC, NT, [V]	1	8	81	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
110.		1	8	138	l	D-STAN	CP-P - omijać stanowiska roślin podczas zabiegu
111.	Zawilec wielkokwiatowy <i>Anemone sylvestris</i> OC	1	10	303	a	PARK	-
112.	Żagwica listkowata <i>Grifolia frondosa</i> OC	2	1	3	g	D-STAN	TP - omijać stanowiska grzybów podczas cięć i zrywki

Objaśnienia do tabeli:

Kategorie zagrożenia:

Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (Jackowiak i in. 2007): EX – gatunek wymarły, CR – gatunek krytycznie zagrożony EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, LC – gatunek najmniejszej troski, DD – brak danych.

Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (IUP PAN. 2016): EX (Extinct) – takson całkowicie wymarły; EW (Extinct in the Wild) – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; RE (Regionally Extinct) – takson wymarły na obszarze Polski; REW (Regionally Extinct in the Wild) – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; CR (Critically Endangered) – krytycznie zagrożony; EN (Endangered) – zagrożony; VU (Vulnerable) – narażony; NT (Near Threatened) – bliski zagrożenia; LC (Least Concern) – takson najmniejszej uwagi, który zgodnie z obecnie obowiązującymi wytycznymi IUCN nie kwalifikuje się do żadnej z wyżej wymienionych kategorii zagrożenia, co jednak nie oznacza, że nie zasługuje na zainteresowanie w zakresie ochrony. Gatunków kwalifikujących się do kategorii LC nie umieszczono w wykazie taksonów zagrożonych w Polsce. DD (Data Deficient) – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji.

Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski (Kraków 2006): Ex – gatunek wymarły, zaginiony, EWx – gatunek wymarły, zaginiony na stanowiskach naturalnych, E – gatunek wymierający, krytycznie zagrożony, [E] – gatunek wymierający, krytycznie zagrożony na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem występowania, V – gatunek narażony, [V] – gatunek narażony na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem występowania, R – gatunek rzadki, I – gatunek o nieokreślonym zagrożeniu.

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa

Pozostałe, niewymienione w tabeli chronione gatunki zostały opisane poniżej. Są to gatunki podlegające ochronie częściowej, lecz mające silne populacje, dla których program ochrony przyrody nie podaje szczegółowej lokalizacji stanowisk. Gatunki te to: bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*, rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*.

Wymienione rośliny mogą rosnąć w wydzieleniach leśnych, zatem pojedyncze osobniki mogą ulec zniszczeniu podczas wykonywania zabiegów gospodarczych. Plan urządzenia lasu nie będzie natomiast znacząco negatywnie oddziaływał na całe populacje wymienionych gatunków.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania zapisów planu na całe populacje omawianych gatunków.

7.4.2 Zwierzęta

W ramach prognozy oceniono wpływ zapisów planu na populacje cennych gatunków zwierząt, dla których została udokumentowana lokalizacja. Analiza wpływu planu na stanowiska gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000, znajdujące się w granicach poszczególnych ostoj, została przedstawiona w rozdziałach 7.14. i 7.16.

Tabela 13 Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na chronione gatunki zwierząt (nie dotyczy gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, których stanowiska zlokalizowane są w ostojach)

Gatunek nazwa polska i łacińska	Lokalizacja		Zabiegi planowane w PUL	Wskazówki ochronne zawarte w POP	Ocena oddziaływania
	Obręb	Oddział			
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> OS, LR	Przytok	318 f	-	brak	Brak zagrożenia, stanowisko na łące
Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> OS, VU	Otyń	4 a	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> OS	Przytok	67 a	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> OS, NT	Otyń	143 p	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	230 l	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	232 g	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	257 a	CP	brak	Brak negatywnego wpływu zaplanowanych zabiegów.
	Przytok	259 b	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	268 g	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	282 g	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i> OC	Otyń	75 i	TP	brak	Brak negatywnego wpływu zaplanowanych zabiegów.
Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> OC	Otyń	89 g	TW	brak	Brak negatywnego wpływu zaplanowanych zabiegów.
Żółw błotny <i>Emys orbicularis</i> OS, EN	Przytok	-	Gatunek chroniony strefą ochronną w Leśnictwie Dąbrowa	Zadania gospodarcze prowadzić zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz warunkami określonymi w decyzjach derogacyjnych RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.

Gatunek nazwa polska i łacińska	Lokalizacja		Zabiegi planowane w PUL	Wskazówki ochronne zawarte w POP	Ocena oddziaływania
	Obręb	Oddział			
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> OS	Otyń	-	Gatunek chroniony strefą ochronną w Leśnictwie Zatonie	Zadania gospodarcze prowadzić zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz warunkami określonymi w decyzjach derogacyjnych RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
	Przytok	-	Gatunek chroniony strefą ochronną w Leśnictwie Wielobłota	Zadania gospodarcze prowadzić zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz warunkami określonymi w decyzjach derogacyjnych RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> OS	Przytok	-	Gatunek chroniony strefą ochronną w Leśnictwie Dąbrowa	Zadania gospodarcze prowadzić zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz warunkami określonymi w decyzjach derogacyjnych RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
Kania ruda <i>Milvus milvus</i> OS, NT	Otyń	-	Gatunek chroniony strefą ochronną w Leśnictwie Zabór	Zadania gospodarcze prowadzić zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz warunkami określonymi w decyzjach derogacyjnych RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> OC	Otyń	169 a	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	173 a	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	173 b	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	173 c	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	173 d	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	173 f	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.

Gatunek nazwa polska i łacińska	Lokalizacja		Zabiegi planowane w PUL	Wskazówki ochronne zawarte w POP	Ocena oddziaływania
	Obręb	Oddział			
Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> OC	Przytok	61 a	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	61 b	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	61 c	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	61 d	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	61 f	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	61 i	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> OS	Otyń	74 d	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	24 b	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Myszołów <i>Buteo buteo</i> OS	Przytok	99 a	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
Wilga zwyczajna <i>Oriolus oriolus</i> OS	Otyń	97 h	TP	Zabieg przeprowadzić poza okresem lęgowym (01.03-15.10).	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
Żuraw <i>Grus grus</i> OS	Otyń	37 h	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	49 c	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	49 d	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	98 c	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	288 i	BRAK WSK	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Otyń	299 m	TP	Zabieg przeprowadzić poza okresem lęgowym (01.03-15.10)	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
	Otyń	310 l	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.
	Przytok	11 r	-	brak	Brak zabiegów – nie przewiduje się negatywnego oddziaływania.

Gatunek nazwa polska i łacińska	Lokalizacja		Zabiegi planowane w PUL	Wskazówki ochronne zawarte w POP	Ocena oddziaływania
	Obręb	Oddział			
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> OC	Otyń	143, 21, 22, 49, 56, 59, 64, 70, 281, 304, 305, 306, 307	W miejscach występowania bobra europejskiego zaplanowano zabiegi hodowlane i użytkowanie rębne.	brak	Populacja bobra europejskiego występująca na obszarze Nadleśnictwa Przytok jest populacją stabilną. Gatunek ten występuje praktycznie w pobliżu wszystkich cieków i ma tendencję do rozszerzania obszaru swojego występowania. Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania zabiegów gospodarczych zaplanowanych w PUL.
	Przytok	50, 165, 166			

Legenda:

OS – gatunek podlegający ochronie ścisłej;

OC – gatunek podlegający ochronie częściowej;

Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002): NT – gatunki bliskie zagrożenia, *LC* – gatunek najmniejszej troski, *DD* – gatunki o nieokreślonym stopniu zagrożenia.

Dodatkowo w Programie Ochrony Przyrody zawarto zalecenia ochronne dotyczące wykonywania zabiegów gospodarczych w wydzieleniach sąsiadujących bezpośrednio ze stanowiskami ptaków. W tym przypadku zaleca się wykonanie tych prac (trzebieże, rębnie zupełne i częściowe) poza okresami lęgowymi określonymi dla poszczególnych gatunków.

Dodatkowo, we wspomnianym opracowaniu wymienia się szereg taksonów podlegających ochronie gatunkowej i występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok. Dla gatunków bez dokładnej lokalizacji, przeprowadzono poniżej ogólną ocenę wpływu zapisów planu na ich populacje.

Wśród **bezkęgowców** występujących w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa ochronie gatunkowej podlegają następujące gatunki: biegacz skórzasty *Carabus coriaceus*, biegacz Ulricha *Carabus ullrichi*, kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, tęcznik mniejszy *Colosoma inquisitor*, tęcznik liszkarz *Colosoma sycophanta*, jelonek rogacz *Lucanus cervus*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, przeplatka matura *Euphydrus matura*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, zalotka większa *Leucorrhinia pectorialis*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, trzmiel ziemny *Bombus hortorum*, trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*, trzmiel leśny *Bombus pratorum*, trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, mrówka ćmawa *Formica polyctena*, mrówka rudnica *Formica rufa*.

Wymienione gatunki mogą zamieszkiwać zarówno ekosystemy leśne, jak i nieleśne. Równomierne rozłożenie w czasie i przestrzeni zabiegów planu urządzenia lasu powoduje brak znaczącego wpływu zapisów planu na ww. bezkëgowce.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują podlegające ochronie gatunkowej **płazy**: kumak nizinny *Bombina bombina*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha paskówka *Epideia kalamita*, ropucha zielona *Bufo viridis*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, rzekotka ziemna *Hyla arborea*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*, żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*, żaba wodna *Pelophylax esculentus*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, traszka górską *Ichtyosaura alpestris*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*. Gatunki te związane są okresowo ze środowiskiem wodnym, występują na wilgotnych i bagiennych terenach leśnych, torfowiskach, podmokłych łąkach, w pobliżu płytkich zbiorników wodnych i rowów, a także jezior i rzek. Najważniejsze dla zabezpieczenia ochrony wymienionych płazów jest zachowanie różnego rodzaju zbiorników wodnych, w których zwierzęta te się rozmnażają. Plan urządzenia lasu nie projektuje wskazówek gospodarczych dla gruntów nieleśnych, w tym wód stojących i płynących stanowiących miejsca rozrodu płazów.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują podlegające ochronie **gady**: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*, padalec zwyczajny *Anquis fragilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żółw błotny *Emys orbicularis*. Wszystkie gady są w Polsce objęte ochroną gatunkową. Analogicznie do poprzednio opisywanej grupy, najważniejsze dla zachowania populacji gadów jest zachowanie siedlisk, w których występują. Plan urządzenia lasu nie zmienia sposobów użytkowania gruntów, nie powoduje zmniejszenia powierzchni terenów leśnych, zadrzewień, muraw i polan stanowiących pierwotne siedliska krajowych gadów, zatem wytyczne planu nie oddziałują znacząco negatywnie na populacje gadów.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa stwierdzono występowanie **156 gatunków ptaków**. Gatunki o szczegółowych lokalizacjach stanowisk opisano w tabeli 13. Wszystkie ptaki z wyjątkiem gatunków łownych, podlegają ochronie gatunkowej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Ze względu na siedliska bytowania poszczególne gatunki podzielono na trzy grupy:

Ptaki krajobrazu leśnego (warunkiem gniazdowania jest obecność jakiegoś elementu krajobrazu leśnego, bądź obecność tego krajobrazu jako całości). W lasach nadleśnictwa gniazdujące ptaki znajdują się najliczniej we fragmentach lasów o największej mozaice siedlisk i rozbudowanej strukturze. Do grupy ptaków krajobrazu leśnego zaliczono następujące gatunki: bielik, bocian czarny, cierniówka, czarnogłówka, czubatka, drozd śpiewak, dudek, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, dzięcioł zielonosiwy, dzięciołek, dzwonec, gajówka, grubodziób, grzywacz, jastrząb, jer, kania czarna, kania ruda, kapturka, kobuz, kos, kowalik, krętogłów, krogulec, kruk, krzyżodziób

świerkowy, kukułka, kwiczoł, lelek, lerka, makolągwa, modraszka, muchołówka mała, muchołówka żałobna, mysikrólik, myszołów zwyczajny, paszkot, pełzacz leśny, piegża, pierwiosnek, pokrzywnica, puszczyk, raniuszek, raróg, rudzik, rybołów, sikora bogatka, siniak, słowik rdzawy, słowik szary, sosnowka, sójka, strzyżyk, szpak, świstunka leśna, trzmieljad, turkawka, uszatka, wilga, włośchatka, wójcik, zięba, zniczek.

Rozplanowanie poszczególnych działań gospodarczych na cały obszar nadleśnictwa, a więc brak tak czasowej jak i powierzchniowej koncentracji czynności gospodarczych w jednym miejscu, powoduje rozproszenie ryzyka negatywnego oddziaływania na siedliska i populacje. Zaplanowane w poszczególnych pododdziałach czynności mają stosunkowo niewielki wpływ na populacje gatunków ptaków związanych z lasem. Prace związane z wykonaniem powyższych zabiegów trwają w konkretnym wydzieleniu najwyżej kilka do kilkunastu dni. Sprzyja to także utrzymaniu populacji ptaków związanych z lasami. Pojedyncze, najbliższe położone stanowiska ptaków gniazdujących na powierzchni wyznaczonej do zabiegu mogą zostać opuszczone. Mimo możliwego niekorzystnego wpływu zabiegów na pojedyncze stanowiska cennych gatunków, plan urządzenia lasu nie oddziałuje długookresowo negatywnie na stan całej populacji chronionych ptaków oraz ich siedlisk.

Ptaki obszarów wodno-blotnych, bagien i łąk. Do grupy tej zaliczono następujące gatunki: bażant, bąk, bączek, błotniak stawowy, brzęczka, czajka, cyranka, czapla siwa, derkacz, dziwonia, gągoł, gęś mała, gęś zbożowa, jarzębatka, kłaskawka, kokoszka, kormoran, krakwa, kropiatka, krzyżówka, kszyc, łabędź krzykliwy, łabędź niemy, łożówka, mewa czarnogłowa, mewa śmieszka, nur rdzawoszyi, nurogęś, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkozek, płaskonos, podgorzałka, podróżniczek, potrzos, remiz, rokitniczka, rybitwa białoskrzydła, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, rybitwa zwyczajna, rzepołuch, samotnik, sieweczka rzeczna, strumieniówka, świstun, trzciniak, trzcinniczek, wąsatka, wodnik, zaganiacz, zimorodek, żuraw.

Wg ewidencji gruntów i budynków siedliska omawianych gatunków zostały zaliczone do gruntów nieleśnych – nie planuje się na nich żadnych zadań gospodarczych.

Ptaki krajobrazu rolniczego i miejskiego. Do grupy tej zaliczono gatunki: białorzytka, bocian biały, brzegówka, czyż, dymówka, gąsiorek, gawron, gil, jerzyk, kawka, kopciuszek, kulczyk, mazurek, oknówka, ortolan, pełzacz ogrodowy, pliszka górską, pliszka siwa, pliszka żółta, płomykówka, pokląska, potrzuszcz, pójdzka, przepiórka, pustułka, sierpówka, skowronek, sokół wędrowny, sroka, srokosz, szczygieł, świergotek łąkowy, świergotek polny, świerszczak, trznadź, wróbel, wrona siwa. Plan urządzenia lasu nie zajmuje się planowaniem

zabiegów gospodarczych na gruntach nieleśnych, w tym rolach, pastwiskach i zabudowaniach.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok stwierdzono występowanie **30 gatunków ssaków** podlegających ochronie.

Gatunki związane z siedliskami nieleśnymi, dla których plan nie uwzględnia wskazówek gospodarczych to: badylarka *Micromys minutus*, która zamieszkuje wilgotne łąki, o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi rzek i jezior, zarośla oraz uprawy zbożowe; mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus* spotykana w parkach, zaroślach i na polanach; rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* występujący nad rzekami i strumieniami również nad jeziorami, stawami i na terenach bagiennych oraz ryjówka malutka *Sorex minutus* – preferująca obszary wilgotne, w tym obrzeża wilgotnych lasów, wilgotne łąki itp.. Również trzy gatunki nietoperzy: nocek duży *Myotis myotis*, nocek Natterera *Myotis nattereri*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, preferują tereny zurbanizowane, gdzie znajdują schronienie. Dla wszystkich tych gatunków nie przewiduje się jakiegokolwiek negatywnego wpływu planu urządzenia, ze względu na ich środowisko życia.

Ssaki związane z siedliskami leśnymi to borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, jeż zachodni *Erinaceus europaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, kret *Talpa europaea*, łasica *Mustela nivalis*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, wiewiórka pospolita *Scircus vulgaris*, wilk *Canis lupus* i zębiełek karliczek *Crocidura suaveolens*.

Dla ochrony nietoperzy, ale także dla ptaków „dziuplaków”, zamieszczono w programie ochrony przyrody osobną wskazówkę dotyczącą ich ochronny czynnej. Dotyczy ona ochrony drzew dziuplastych oraz rozwieszania skrzynek lęgowych dla ptaków oraz schronów dla nietoperzy. Skrzynki i schrony należy rozwieszać w pobliżu skraju bagien, zrębów, upraw oraz w remizach. Wykonywane zadania gospodarcze nie będą negatywnie oddziaływać na nietoperze, jeśli zalecenia te będą przestrzegane. Planowane zabiegi zawarte w p.u.l, całkowicie nie mają zastosowania w stosunku do zimowisk nietoperzy, do których należą głównie jaskinie, sztolnie, piwnice i inne podziemne schronienia, a czasami także strychy i szczeliny w murach. Większe zagrożenia dla tych ssaków związane są przede wszystkim z zatruciem środowiska (stosowanie środków owadobójczych powoduje zmniejszanie się bazy pokarmowej nietoperzy i pogarszanie jej jakości), ale plan nie obejmuje tego typu działań.

Sporadycznie spotykany na obszarze nadleśnictwa – wilk *Canis lupus* jest gatunkiem wędrownym, przemierzającym duże odległości w poszukiwaniu miejsc obfitujących

w pokarm i nadających się do zasiedlenia. Plan urządzenia lasu nie ma istotnego wpływu na liczebność i rozwój gatunku ze względu na znikomą wielkość obszaru planowanych zmian w stosunku do całego terytorium zajmowanego przez populację wilka.

Listę chronionych gatunków ssaków uzupełniają jeszcze bóbr europejski *Castor fiber* i wydra *Lutra lutra*, których biotopem są cieki i tereny z nimi sąsiadujące. Populacje tych gatunków wydają się na omawianym terenie dość stabilne a zaplanowane zabiegi gospodarcze nie będą niekorzystnie wpływać na ich rozwój.

Reasumując: nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na populacje chronionych gatunków zwierząt występujących w nadleśnictwie. Wykonanie niektórych zaprojektowanych zabiegów może wpływać niekorzystnie na pojedyncze osobniki, lecz nie powinno w sposób istotny negatywnie oddziaływać na całe populacje cennych ssaków. Rozproszenie najbardziej niekorzystnych zabiegów (rębni) na terenie całego nadleśnictwa oraz planowanie pojedynczych działek zrębowych na stosunkowo niewielkich powierzchniach zmniejsza ryzyko negatywnego wpływu planu u.l.

W programie ochrony przyrody zawarte zostały liczne zapisy, których wykonanie pozytywnie wpłynie na stan populacji chronionych gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk. Poniżej przedstawia się najważniejsze z zaleceń:

- chronić stanowiska chronionych gatunków roślin podczas zrywki;
- w przypadku rębni zupełnej na stanowiskach roślin chronionych pozostawiać kępy drzewostanu;
- w przypadku stwierdzenia stanowisk lęgowych strefowych gatunków ptaków zgłaszać wnioski o ustalenie stref ochronnych do RDOŚ;
- w przypadku zaplanowanych zabiegów w wydzieleniach, gdzie stwierdzono stanowiska ptaków objętych ochroną gatunkową lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie – prace wykonywać poza okresami lęgowymi ustalonymi dla poszczególnych gatunków;
- przed przystąpieniem do wykonywania zabiegów gospodarczych w danym wydzieleniu należy dokonać oględzin w zakresie występowania chronionych gatunków;
- przed przystąpieniem do zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, gdzie zostały stwierdzone stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, należy poinstruować wykonawców robót leśnych w zakresie przeprowadzenia robót w sposób jak najmniej szkodliwy dla stwierdzonych gatunków;

- informacja o występowaniu stanowisk gatunków chronionych i ich siedliskach powinna być umieszczana i na bieżąco aktualizowana np. w kronice Programu Ochrony Przyrody;
- prowadzić fachowe szkolenia pracowników terenowych (leśniczowie i podleśniczowie) oraz kadry inżynieryjno-technicznej z zakresu praktycznej znajomości chronionych gatunków flory i fauny występujących na terenie nadleśnictwa;
- w ramach edukacji leśnej zaleca się potępienie nagannych zachowań (niszczenie mrowisk, kaleczenie kory drzew, wnykarstwo, bezmyślne tępienie węży, żab i nietoperzy, a także wypalanie łąk i ściernisk).

7.5 Oddziaływanie na wodę

Założenia Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok nie przewidują prowadzenia melioracji wodnych, które mogłyby wpłynąć na tymczasowe lub stałe odprowadzenie wody z terenów nadleśnictwa. Ma to duże znaczenie dla oceny oddziaływania, ponieważ nienaturalne obniżenia poziomu wody mogą mieć niekorzystne konsekwencje dla środowiska.

W planie uwzględnia się natomiast zapisy dotyczące dominujących funkcji lasów, wśród których blisko 16% powierzchni stanowią lasy wodochronne (2 674,79 ha). Tego typu lasy chroniące np. źródłiska czy brzegi rzek i jezior, wpływają znacznie na poprawę naturalnych stosunków wodnych. Spośród wyznaczonych ekosystemów referencyjnych duża ich część obejmuje lasy stanowiące otuliny cieków, a przy konstruowaniu planu cięć brano pod uwagę konieczność pozostawiania takich otulin (ekotonów).

Teren Nadleśnictwa Przytok znajduje się w zasięgu trzech zbiorników GZWP: Pradolina Warszawa-Berlin (150), Pradolina Zasieki-Nowa Sól (301), Pradolina Barycz-Głogów (302). Zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne „wody jako integralna część środowiska oraz siedliska dla zwierząt i roślin, podlegają ochronie, niezależnie od tego, czyją stanowią własność”¹⁰. W dziale III, rozdz. 1 wspomnianej ustawy określono cele środowiskowe i zasady ochrony wód. Zgodnie z Art. 38e „celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, aby osiągnąć ich dobry stan”.

¹⁰ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1121)

W planie u.l. nie zawarto żadnych zapisów, mogących negatywnie wpłynąć na stan jednolitych wód podziemnych na omawianym terenie.

Zabiegi zaprojektowane w planie przy uwzględnieniu zaleceń programu ochrony przyrody nie będą wpływać negatywnie na stan wód obszaru Nadleśnictwa Przytok. Ze względu na brak istotnego wpływu planu urządzenia lasu na stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny JCW, dokument ten nie wpłynie negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

7.6 Oddziaływanie na powietrze

Biorąc pod uwagę charakter zaplanowanych prac w nadleśnictwie, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła mieć negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego. Zachowanie zasobów leśnych jest jednym z podstawowych celów gospodarowania. Realizacja założeń planu w żadnym wypadku nie powoduje zmniejszenia leśnych zasobów ani zarazem ich możliwości związanych z pochłanianiem dwutlenku węgla. Wręcz przeciwnie, można uznać, że zabiegi p.u.l. poprawiające stan lasów, równocześnie polepszają stan powietrza, który w dużym stopniu zależy od produkcji tlenu oraz pochłaniania dwutlenku węgla.

7.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Jedynie działania mogące wpływać na powierzchnię ziemi to przygotowanie gleby pod odnowienia na zrębach zupełnych. Wycięcie drzewostanów na powierzchniach zrębowych mogłoby powodować nasilenie erozji tylko na terenach silniej urzeźbionych, które w obszarze nadleśnictwa spotykane są rzadko. Krótkookresowe pozbawienie roślinności (dla każdego zrębu zaplanowano odnowienie lasu) na rozproszonych powierzchniach nie wpłynie negatywnie na stan gleby. Utrzymanie roślinności leśnej, będące podstawowym założeniem planu urządzenia lasu, sprzyja zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej oraz jest głównym zabezpieczeniem gleby przed erozją. Analizując wpływ założeń planu na powierzchnię ziemi można stwierdzić brak znacząco negatywnego oddziaływania.

7.8 Oddziaływanie na krajobraz

Dynamika zmian krajobrazu leśnego jest nierozłącznie związana z cyklem produkcyjnym. Plan urządzenia lasu wyznacza etapy tego cyklu na kolejne 10 lat, czyli uwzględnia przewidziane w tym okresie odnowienia i zręby, wpływając tym samym na zmiany krajobrazu.

Ocena stopnia oddziaływania p.u.l. na krajobraz oraz jego dodatni bądź ujemny wpływ jest zależna od punktu widzenia. Ze względu na środowisko leśne realizacja p.u.l. ma pozytywne oddziaływanie, ponieważ zapewnia ciągłość funkcjonowania lasów. Jedynie z punktu widzenia mieszkańców terenów Nadleśnictwa Przytok, zwłaszcza tych, których posiadłości sąsiadują z lasem, zmiany krajobrazu powstałe wskutek realizacji p.u.l np. zręby, traktowane są, jako oddziaływanie negatywnie.

Bogactwo krajobrazu omawianego nadleśnictwa stanowią przede wszystkim obszary o dużych wartościach przyrodniczych. Obszaram takim przypisano głównie cele ochronne, często pomijając produkcyjne, co daje gwarancję małych zmian krajobrazu na tych terenach.

7.9 Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zwartych w p.u.l, nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach, których celem jest zachowanie ciągłości lasów mogą wpływać tylko na krótko i średnioterminową zmianę mikroklimatu lokalnego, jedynie w miejscach wykonywanych zrębów i ich najbliższej okolicy.

Nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na stan klimatu.

7.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Poprzez oddziaływanie planu urządzenia lasu na zasoby naturalne rozumie się wpływ zapisów planu na zasoby drewna w lasach. Zasadniczo gospodarka leśna ma wpływać na zwiększenie tych zasobów.

Zgodnie z planem urządzenia lasu, w bieżącym okresie gospodarczym zaplanowano rozmiar drewna przewidzianego do pozyskania w wysokości 1 090 992 m³ brutto. Przewidywany stan zasobów drzewnych na powierzchni leśnej zalesionej, na koniec obowiązywania planu, wyniesie 4 902 085 m³ brutto (suma miąższości grubizny na

powierzchni leśnej zalesionej na początku okresu obowiązywania planu – 4 686 413 m³ brutto + przyrost 1 306 664 m³ brutto, wypośredkowany między spodziewanym przyrostem bieżącym tablicowym – 1 065 000 m³ i przyrostem bieżącym użytecznym – 1 548 327 m³ brutto, pomniejszony o sumę miąższości grubizny przewidzianej do pozyskania 1 090 992 m³). Przewiduje się zwiększenie zasobów drzewnych na powierzchni zalesionej o 215 672 m³ brutto.

Zapisy planu nie wpłyną, zatem negatywnie na stan zasobów naturalnych w nadleśnictwie.

7.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

W trakcie wykonywania prac urządzeniowych sporządzany jest wykaz walorów kulturowych znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Wykaz ten jest zamieszczony w programie ochrony przyrody wraz z dokładną lokalizacją i krótką charakterystyką. W rozdziale 18.3 POP zawarto ponadto szczegółowe zalecenia konserwatorskie w zakresie sposobu ochrony zabytków na terenach leśnych. Dodatkowo w opisie taksacyjnym znajdują się informacje na temat ewentualnego występowania walorów historycznych i kulturowych w poszczególnych wydzieleniach.

Plan urządzenia lasu nie przewiduje użytkowania bądź usuwania tych obiektów, a samo uwzględnienie ich w treści p.u.l. można uznać za wpływ dodatni dla dóbr kultury. Charakter zabiegów projektowanych w planie urządzenia lasu powoduje, że nie wywierają one wpływu na zabytki znajdujące się poza gruntami nadleśnictwa.

7.12 Zestawienie zbiorcze wpływu planu urządzenia lasu na środowisko

Zestawienie zbiorcze oceny oddziaływania planu na elementy środowiska przedstawiono w poniższej tabeli. Uwzględnia ono ogólny wpływ poszczególnych czynności gospodarczych na wyróżnione części środowiska.

Tabela 14 Przewidywane oddziaływanie p.u.l. na środowisko w zasięgu terytorialnym N-ctwa Przytok

Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu u.l. na środowisko
	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Różnorodność biologiczna	0	+3	+2	+3	-1	+2
Ludność	0	+1	+1	+1	+1	+2
Rośliny	0	0	-1	0	-1	0
Zwierzęta	0	0	-1	-1	-2	-1

Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu u.l. na środowisko
	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Woda	0	+3	+3	0	-1	+2
Powietrze	+1	+1	0	0	-1	+1
Powierzchnia ziemi	0	-1	0	0	-1	-1
Krajobraz	0	+1	0	+1	-1	+1
Klimat	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	+3	0	0	+3
Dobra kultury	0	0	0	0	0	0
Łączna ocena oddziaływania p.u.l. na środowisko	0	+1	+2	+2	-1	+2

Symbole zastosowane w tabeli:

Rodzaj wpływu: „+” wpływ dodatni, pozytywny, „0” brak znaczącego wpływu, „-” wpływ ujemny, negatywny;

Rodzaj oddziaływania: „1” oddziaływanie krótkoterminowe, „2” oddziaływanie średnioterminowe, „3” oddziaływanie długoterminowe.

Zastosowane symbole pozwalają w prosty sposób ocenić kierunek i długość okresu przewidywanego oddziaływania np. symbol „+2” oznacza wpływ dodatni średnioterminowy.

Sumarycznie wpływ planu urządzenia lasu na różnorodność biologiczną jest pozytywny. Wynika on z planowanej przebudowy drzewostanów, zapisanych w planie zasad ochrony, zaleceń sprzyjających zwiększaniu zasobów martwego drewna (ostoje ksylobiontów) oraz zasad ochrony starych drzew. Pozytywny wpływ planu na ludność wynika z czynników ekonomicznych i społecznych. Znaczenie ma tu też rola planu w kształtowaniu krajobrazu leśnego. Ogólny wpływ planu na stanowiska roślin ocenić można jako mało znaczący. Zapisy planu nie wywierają istotnego wpływu na większość stanowisk cennych gatunków zwierząt. Wykonanie wskazówek gospodarczych zawartych w planie może mieć niekorzystny wpływ na niektóre stanowiska lęgowe cennych gatunków ptaków gniazdujących w nadleśnictwie. Chodzi tu przede wszystkim o cięcia zaplanowane w sąsiedztwie miejsc występowania żurawia. Pozytywny wpływ odnowień i pielęgnacji drzewostanów na wodę ma najistotniejsze znaczenie w odniesieniu do długoterminowej ochrony brzegów rzek i stawów występujących na terenie nadleśnictwa. Jakość powietrza i stan wierzchnich warstw gleby w pewnym stopniu zależy od krótkoterminowych zmian formy trwania drzewostanów. Stosowanie zadań gospodarczych ma wpływ na urozmaicenie krajobrazu. Drzewostany poddane zarówno trzebieżom, jak i rębniom ocenia się pozytywnie ze względów estetycznych. Klimat oraz zasoby naturalne zależą przede wszystkim od zwiększenia się masy drzewnej w lasach, a te z kolei są następstwem odnowień oraz prawidłowo zaplanowanych cięć pielęgnacyjnych. Obie kategorie zadań oddziałują długoterminowo.

Dobra kultury i zabytki, które występują na terenie nadleśnictwa nie podlegają znaczącemu wpływowi zadań określonych w planie urządzenia lasu. Podlegają jednak inwentaryzacji i ochronie.

Reasumując można zatem stwierdzić, iż wpływ planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok jest pozytywny dla środowiska.

7.13 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony rezerwatów przyrody

7.13.1 Rezerwat przyrody Bażantarnia

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, starego drzewostanu naturalnego, jako elementu wzbogacającego różnorodność biologiczną w kompleksie gospodarczych lasów sosnowych.

Rezerwat przyrody Bażantarnia posiada aktualny plan ochrony. Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bażantarnia”.

Zagrożeniem dla rezerwatu jest rozprzestrzenianie się dębu czerwonego i robinii akacjowej, skutkujące przebudową starego drzewostanu naturalnego. Obydwa gatunki są obecne w otoczeniu starodrzewu. W przyszłości sposobem eliminującym (ograniczającym) może być ich usuwanie.

Plan urządzenia lasu przewiduje kontynuację działań polegających na realizacji zadań ochronnych zawartych w planie ochrony. Zapisy planu będą zatem korzystnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony rezerwatu.

7.13.2 Rezerwat przyrody Bukowa Góra

Jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony. Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 maja 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu

przyrody „Bukowa Góra”. Wspomniany plan ochrony w części pokrywającej się z obszarem Natura2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004, uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla ww. obszarów Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Zagrożeniem dla rezerwatu jest zarastanie w oddziale 200a otwartych płatów z roślinnością ciepłolubną, robiną akacjową i jesionem pensylwańskim. Sposobem eliminującym (ograniczającym) pojawianie się wspomnianych neofitów może być ich usuwanie. W zakres działań ochronnych wchodzi również pielęgnacja pojawiającego się młodego pokolenia buka z odnowień naturalnych, poprzez stwarzanie odpowiednich warunków dla wzrostu i rozwoju umożliwiających powstanie kolejnego pokolenia drzewostanu a w razie niepowodzenia odnowienia naturalnego – wprowadzenie odnowienia sztucznego buka.

Plan urządzenia lasu przewiduje kontynuację działań polegających na realizacji zadań ochronnych zawartych w planie ochrony. Zapisy planu będą zatem korzystnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony rezerwatu.

7.13.3 Rezerwat przyrody Zimna Woda

Jako cel ochrony wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksu łągów olszowo-jesionowych i olsów wraz z naturalnymi procesami ich dynamiki.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony. Aktem prawnym zawierającym zadania ochronne jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zimna Woda”.

Zagrożeniem dla rezerwatu jest rozprzestrzenianie się niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* od północnej granicy rezerwatu do jego wnętrza, skutkujące zmianą składu runa łągów i olsów oraz wypieraniem gatunków rodzimych. Obecnie przyczółki tego gatunku znajdują się w otoczeniu rezerwatu. Innego typu zagrożeniem jest szybkie odprowadzenie wiosennych wód powierzchniowych i drenowanie wód gruntowych systemem rowów rezerwatu, mogące skutkować pogorszeniem kondycji lasu. Mimo stwierdzenia powyższych zagrożeń plan ochrony nie przewiduje wdrażania działań ochronnych na obszarze rezerwatu „Zimna Woda”.

Plan urządzenia lasu nie przewiduje wykonywania zabiegów gospodarczych na obszarze rezerwatu, co odpowiada zapisom w planie ochrony. Będzie zatem korzystnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony rezerwatu.

7.14 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary mające znaczenie dla Wspólnoty

Plan urządzenia lasu może mieć decydujący wpływ na ochronę i zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych. Szczególnie istotne są zapisy planu dotyczące składu gatunkowego odnowień lasu. Przyjęty zestaw gatunków ma długookresowy wpływ na stan siedliska. Przy właściwym doborze gatunków wpływ ten będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można przebudować drzewostany z niewłaściwą strukturą gatunkową. Z drugiej strony niewłaściwe gatunki drzew przyjęte w planie urządzenia lasu mogą prowadzić do degeneracji siedlisk (np. duży udział sosny na siedliskach łąkowych).

Zapisy odnośnie składów gatunkowych drzewostanów dla poszczególnych typów siedliskowych lasu zawarte są w opisie ogólnym lasów nadleśnictwa (elaboracie). Jednak w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych plan zaleca stosowanie specjalnych składów gatunkowych zapisanych w programie ochrony przyrody. Składy te zostały zaprojektowane wg opracowania J. M. Matuszkiewicza (2008) oraz wzoru przedstawionego na Komisji Założeń Planu.

Tabela 15 Analiza składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych zalecanych przez Plan urządzenia lasu

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	TD (Typy Lasu)	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
Kwaśna buczyna niżowa (<i>Luzulo pilosae - Fagetum</i>)	9110-1	LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 – 80-90% a2 – 0-5%	Bk	Ip. Bk 100 Iip. Bk, Św, Dbb, Lpd 100
Żyzna buczyna niżowa (<i>Galio odorati - Fagetum</i>)	9130-1	Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 – 80-90% a2 – 0-5%	Bk	Ip. Bk 90-100, Dbs, Gb, Jw. 0-10 Iip. Gb, Dbs, Jw., Św 100
Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9170-1	LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-80% a2 - 50-60%	Gb-Db	Ip. Dbs, Dbb, 40-60, Lp 20-30 Klzw, Jw, Bk, i in. 10-30 Iip. Gb 50-70, Lp 10-30, Bk, Klz, Klp i in. 10-20

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	TD (Typy Lasu)	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9170-1	LMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	Gb-Db	Ip. Dbs 50-70; Gb 20-30, Lp, Jw i in. 10-30 Iip. Gb 30-70, Lp 10-60, Klzw, Klp i in. 10-20
		Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	Gb-Db	Ip. Dbs 50-70, Lp 20-30, Klzw, Jw, Gb i in. 10-30 Iip. Gb 60-80, Lp, Klzw, Klp, Bk i in. 20-40
		Lw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	Gb-Db	Ip. Dbs 60-70, Gb 20-30, Lpd, Jw i in. 20-30 Iip. Gb 60-80, Lp, Klzw, Klp i in. 20-40
		Lł Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	Gb-Db	Ip. Dbs 60-70, Gb 20-30, Lpd, Jw i in. 20-30 Iip. Gb 60-80, Lp, Klzw, Klp i in. 20-40
Śródładowe kwaśne dąbrowy (<i>Calamagrostio-Quercetum, Molinio-Quercetum</i>)	9190-2	BMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	Db	Ip. Dbb 60-70, So 15-25 Dbs, Bk, Św i in. 0-10 Brzb 0-5
		BMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	Db	Ip. Dbs 60-70, So 15-25 Dbb, Brzb, 0-10
		LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-100%	Db	Ip. Dbb, Dbs 60-80 So 10-15 Bk, Św, Os i in. 0-10 Brzb 0-5
		LMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	Db	Ip. Dbs 60-80 So 10-15 Brzb 0-10 Dbb, Bk, Św, Os i in. 0-5
		Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 80-100%	Db	Ip. Dbs 80-100 Dbb, Bk, Os i in. 0-20 Brzb, So, Św 0-10
Brzezina bagienna (<i>Vaccinio uliginosi-Betuleutum pubescentis</i>)	91D0-1	BMb, Typowa struktura drzewostanu a1 - 90-100%	So-Brzo	Ip. Brzo 50-60 So 20-30 Św i in. 10-20
Bór bagienny sosnowy (<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>)	91D0-2	Bb, Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70%	So	Ip. So 90-95 Brzo i in. 5-10

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	TD (Typy Lasu)	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
Nadrzeczny łąg wierzbowy (<i>Salicetum albo-fragilis</i>)	91E0-1	Lł (Lłb) Typowa struktura drzewostanu a1 -60-80%	Wb	Ip. Wbb, Wbk 80-90 Ol, Tpb, Tpcz 0-10
Nadrzeczny łąg topolowy (<i>Populetum albae</i>)	91E0-2	Lł (Lłb) Typowa struktura drzewostanu a1 -90-100% a2 -10-20%	Tp	Ip. Tpb, Tpcz 80-90 Tpsz, Wbb, Wbk, Wzs, Wzp i in. 10-20 Iip. Tpb, Tpcz, Tpsz 30-60 Wbb, Wbk, 30-40, Wz 0-10
Nizowy łąg olszowo-jesionowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	91E0-3	OIJ (Lłb), Ol rzadziej Lł Typowa struktura drzewostanu a1 -60-80%	Js-Ol Ol-Js	Ip. Ol 50-70 Js 20-40 Wz i in. 0-10
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	Lł (Lłw), rzadziej Lw Typowa struktura drzewostanu: Drzewostan dwu-, trzypiętrowy	Db-Wz- Js	Ip.Js 20-60 Wzp 20-60 Dbs 0-20 Wzg, Wzs, Ol, Lp, Klzw, Tpb i in. 10 Iip. Wzs 50 Gb 30 Tpb, Lp i in. 20 IIIp. Czmszw, Gb, Lp, Klzw, Klp, Jb i in.
Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-pinetum</i>)	91T0	Bs (Bśw) Typowa struktura drzewostanu a1 - 50-60%	So	Ip. So 90-95 Brz 5-10

Zaprojektowane w powyższej tabeli składy gatunkowe upraw różnią się od docelowych składów drzewostanów – zwiększony udział mają tu gatunki pionierskie takie jak sosna, olsza czy brzoza. Gatunki te pełnią rolę pielęgnacyjną dla gatunków głównych (np. sosna stanowi podgon dla dębu na siedliskach BMśw i LMśw). Składy gatunkowe będą się zmieniać, poczynając od uprawy (zwykle kilka tysięcy drzew na 1 ha), do drzewostanów docelowych (zwykle kilkaset drzew na ha) w skutek wykonywanych czyszczeń, trzebieży oraz naturalnego wydzielenia się drzew.

W przypadku obserwowania nasilonego zjawiska zamierania jesionu, w miejscach występowania łągów 91E0 można zwiększać udział olszy czarnej, a w łągach 91F0 wiązów.

Poza stosowaniem specjalnych składów odnowień w stosunku do siedlisk przyrodniczych zaleca się następujące postępowanie:

- nie prowadzić działań gospodarczych w najlepiej wykształconych płatach siedlisk (stan A);
- generalnie nie stosować rębni zupełnych w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych. Wyjątkiem od tej zasady jest prowadzenie tego rodzaju cięć w płatach siedliska 91T0 a w pozostałych przypadkach dotyczy to wydzieleni o małej powierzchni

lub kształcie uniemożliwiającym zastosowanie rębni innego rodzaju oraz w stanach wyższej konieczności (zamieranie drzewostanów, klęski żywiołowe);

- podczas stosowania rębni złożonych pozostawiać przestoje do naturalnej śmierci i rozkładu oraz zachowywać nienaruszone fragmenty starych drzewostanów, na co najmniej 5% powierzchni manipulacyjnej;
- podczas wykonywania trzebieży i czyszczeń w miejscu występowania zniekształconych siedlisk 9170, 9190, 91E0, 91F0, stosować regulację składu gatunkowego – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Md, Brz, Ol oraz gatunki obce geograficznie (Ak, Dg, Dbc, Jkl, Czm am). Promować gatunki właściwe siedlisku – Db (9170, 9190, 91F0), Gb i Lp (9170), Ol, Js, Wb, Tp (91E0), Wz i Js (91F0);
- w przypadku prowadzenia cięć rębnych wykonywanych w sąsiedztwie płatów siedlisk 3150 pozostawiać od strony zbiorników, otaczających je szuwarów i torfowisk pasy drzewostanu szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu;
- nie wykonywać zalesień gruntów na terenach z siedliskiem 2330, 6410, 6430, 6510;
- prowadzić ekstensywne użytkowanie łąk stanowiących siedliska 6510 (koszenie po 15 czerwca z pozostawianiem fragmentów nieskoszonych, użytkowanie jednokośne lub jednokośne i dwukośne naprzemiennie w kolejnych latach).

W stosunku do wszystkich siedlisk przyrodniczych położonych w granicach obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, działania ochronne podejmuje się w pierwszej kolejności w oparciu o ustanowione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim plany zadań ochronnych lub na podstawie analizy działań ochronnych zaprojektowanych w ramach planu u.l.. W przypadku braku PZO, czy też zadań ochronnych lub braku we wspomnianych dokumentach informacji o składach upraw, należy stosować wymienione w powyższej tabeli przybliżone składy gatunkowe odnowień.

7.14.1 Kargowskie Zakola Odry PLH080012

Ostoja została zakwalifikowana jako OZW w marcu 2009 r. Jej powierzchnia wynosi **3 070,28** ha. W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w północnej i wschodniej części leśnictwa Wieloblota i na małym fragmencie leśnictwa Zabór na łącznej powierzchni **511,74** ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, znajduje się część obszaru o łącznej powierzchni **1 080,27** ha.

Spośród 9 siedlisk wymienionych w Załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej UE 8 jest przedmiotem ochrony w obszarze: **3150, 3270, 6430, 6440, 6510, 9170, 91E0, 91F0**.

Z wymienionych wcześniej typów siedlisk, 4 występują na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo (6510, 9170, 91E0, 91F0) na łącznej powierzchni 140,29 ha.

Poniżej przedstawia się analizę wpływu zapisów planu na poszczególne siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*).

Siedlisko występuje na omawianym terenie w 4 płatach na powierzchni 9,37 ha i tutaj nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie wpłyną negatywnie na siedlisko 6510 w obszarze.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Siedlisko występuje w 15 wydzieleniach na powierzchni 75,88 ha. Stan grądów w ostoi określono jako A, B i C. Wzorcowo wykształcone płaty (stan A) zajmują blisko 20% ogólnej powierzchni siedliska na gruntach nadleśnictwa w obszarze. Dla większości płatów siedliska nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. W jednym przypadku zaplanowano zabieg pielęgnacyjny. Wykonanie trzebieży polepszy stan siedliska 9170 w ostoi, dzięki regulacji składu gatunkowego w drzewostanie.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9170 w ostoi.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Siedlisko występuje w 1 wydzieleniu na powierzchni 1,02 ha. Stan łągi określono jako B. Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 91E0 w ostoi.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Siedlisko występuje w 12 płatach na powierzchni 54,02 ha. Stan lasów łęgowych w ostoi określono jako A, B i C. Wzorcowo wykształcone płaty (stan A) zajmują 46% ogólnej powierzchni siedliska na gruntach nadleśnictwa w obszarze. Dla wszystkich płatów nie

zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Zapisy planu będą zatem pozytywnie wpływać na stan oraz powierzchnię siedliska 91F0 w obszarze.

Tabela 16 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Przytok w obszarze Kargowskie Zakola Odry PLH080012

Kod siedliska lub gatunku	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
6510	9,37	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9170	75,88	Cięcia pielęgnacyjne	0,92	Pozytywny wpływ zaplanowanej trzebieży – regulacja składu gatunkowego.
91E0	1,02	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
91F0	54,02	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.

Przedmiotem ochrony ostoi jest również 9 gatunków z Załącznika II Dyrektywy siedliskowej oznaczone kodami: **1130, 1308, 1188, 1337, 1149, 1355, 1145, 1324, 5339.**

W przypadku tych gatunków potwierdzono obecność trzech:

- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*;
- **1188** Kumak nizinny *Bombina bombina*;
- **1355** Wydra europejska *Lutra lutra*.

Ślady żerowania i przemieszczania się bobrów spotykane są wzdłuż wszystkich cieków oraz zbiorników na omawianym obszarze. Stwierdzono stanowiska omawianego gryzonia w oddziałach: 1, 2, 4, 9 (obr. Otyń) i 63, 64, 68, 69, 70, 75, 76 (obr. Przytok), w których zaplanowano wskazówki gospodarcze. Zaplanowane zabiegi nie będą jednak miały negatywnego wpływu na populację bobra.

Obecność bobrów na badanym obszarze może mieć pozytywny wpływ na populację drugiego gatunku będącego przedmiotem ochrony w obszarze - wydry. Wydry chętnie wykorzystują rozlewiska powstałe w wyniku działalności bobra jako miejsce polowań na ryby. Ponadto znane są sytuacje, gdy gatunek ten wykorzystuje nory i żeremie bobra, jako schronienie. Wydra preferuje tereny o zadrzewionej i zakrzewionej linii brzegowej, dlatego należy unikać wycinania drzew i krzewów w miejscach jej występowania. Badania wykazują również, że zachowanie starorzeczy i nawet niewielkich śródleśnych strumieni i torfowisk pozytywnie wpływa na obecność tego gatunku w środowisku, gdyż miejsca te są intensywnie wykorzystywane przez wydry poszukujące pożywienia. Ważnym jest również zachowanie

wykrotów czy powalonych drzew, które mogą stanowić dla wydry kryjówkę. Obecność wydry na omawianym terenie stwierdzono w dwóch lokalizacjach (obr. Przytok: 68b, 69d) na gruntach nieleśnych, dla których nie planuje się zabiegów gospodarczych.

Typowym siedliskiem bytowania i żerowania kumaka nizinnego, również występującego na omawianym obszarze są siedliska wodno-błotne, w skład których wchodzi małe i średniej wielkości zbiorniki wodne o łagodnych, błotnistych brzegach porośniętych gęstą roślinnością. Na gruntach Nadleśnictwa Przytok w granicach obszaru znane są dwa stanowiska kumaka (obr. Przytok: 61l, 61o) - oba na gruntach nieleśnych (łąki), dla których nie planuje się zabiegów gospodarczych.

Potwierdzono również obecność trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia* na gruntach nadleśnictwa (jedno stanowisko – obr. Przytok: 67a) w granicach obszaru. Wspomniany gatunek ważki nie jest jednak tutaj przedmiotem ochrony.

Tabela 17 Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Kargowskie Zakola Odry PLH080012– siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wyszczególnione w SDF

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony							
6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) Ocena ogólna SDF – C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	0	brak	brak	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	
91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) Ocena ogólna SDF - A	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) Ocena ogólna SDF - A	1	brak	brak	brak	brak	brak	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony							
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> Ocena ogólna SDF - C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak negatywnego wpływu zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak negatywnego wpływu zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i> Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak negatywnego wpływu zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Legenda:

Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedliska przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Do programu ochrony przyrody przeniesiono wszystkie zalecenia zawarte w planie zadań ochronnych, które dotyczą płatów siedlisk przyrodniczych zidentyfikowanych na obszarze Nadleśnictwa Przytok w granicach w ostoi. Za realizację tych zadań odpowiedzialny jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Przytok.

Tabela 18 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 Kargowskie Zakola Odry PLH080012 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzenia Lasu)

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Kargowskie Zakola Odry PLH080012 (działania ochronne zaprojektowane w ramach Planu Zadań Ochronnych¹¹⁾)				
1.	Płaty siedliska przyrodniczego 9170 w obrębach: Otyń: oddz. 1b Przytok: oddz. 63h; 66a,d; 70a,b,c	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 18% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze.	Wyłączyć z użytkowania rębego płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	
2.	Płaty siedliska przyrodniczego 91E0 w obrębie Przytok: oddz. 67f	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	Wyłączyć z użytkowania rębego płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	
3.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Przytok: oddz. 61m,p; 64b,d; 67a	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	Wyłączyć z użytkowania rębego płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	

7.14.2 Nowosolska Dolina Odry PLH080014

W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone we wschodniej i północno-wschodniej części leśnictwa Bobrowniki oraz we wschodniej części leśnictwa Zabór o powierzchni **417,58** ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, znajduje się część obszaru o łącznej powierzchni **1 070,11** ha.

¹¹ Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kargowskie Zakola Odry PLH080012.

Spośród 11 siedlisk wymienionych w Załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej UE 10 jest przedmiotem ochrony w obszarze: **3150, 3270, 6430, 6440, 6510, 9110, 9170, 9190, 91E0, 91F0**.

Z wymienionych wcześniej typów siedlisk przyrodniczych siedem występuje na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo (3150, 6510, 9110, 9170, 9190, 91E0, 91F0) na łącznej powierzchni 288,18 ha.

Stwierdzono także występowanie w granicach ostoi jednego płatu siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), nie będącego przedmiotem ochrony.

Poniżej przedstawia się analizę wpływu zapisów planu na poszczególne siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

Siedlisko występuje na omawianym terenie w 4 płatach na powierzchni 3,44 ha i tutaj nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie wpłyną negatywnie na siedlisko 3150 w obszarze.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*).

Siedlisko występuje na omawianym terenie w 2 płatach na powierzchni 1,20 ha i tutaj nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie wpłyną negatywnie na siedlisko 6510 w obszarze.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo pilosae-Fagetum*).

Siedlisko występuje w 12 wydzieleniach na powierzchni 24,59 ha. Stan buczyn w ostoi określono jako B i C. Wzorcowo wykształcone płaty (stan A) nie występują na gruntach nadleśnictwa w granicach obszaru. Dla większości płatów siedliska nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. W jednym przypadku zaplanowano zabieg pielęgnacji dla młodego pokolenia buka.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9110 w ostoi.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Siedlisko występuje na jednym płacie o powierzchni 0,51 ha. Stan siedliska określono jako C. Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanu.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9170 w ostoi.

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*).

Siedlisko występuje w jednym wydzieleniu na powierzchni 1,09 ha. Stan płatu określono jako B. Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanu.

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9170 w ostoi.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Siedlisko występuje w 4 wydzieleniach na powierzchni 48,45 ha. Stan łągów określono jako B i C. Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 91E0 w ostoi.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Siedlisko występuje w 32 płatach na powierzchni 208,90 ha. Stan siedlisk określono jako B i C. Dla większości płatów siedliska nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. W dwóch przypadkach zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne. Wykonanie trzebieży polepszy stan siedliska 91F0 w ostoi, dzięki regulacji składu gatunkowego w siedlisku. Również w dwóch starodrzewiach dębowych, w których stwierdzono znaczne uszkodzenia od grzybów, zaplanowano zabiegi rębni IVd (rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona). Przy właściwym doborze gatunków wpływ zabiegów będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można odbudować uszkodzone drzewostany na siedlisku przyrodniczym 91F0. Wart podkreślenia jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Zapisy planu będą zatem pozytywnie wpływać na stan oraz powierzchnię siedliska 91F0 w obszarze.

Tabela 19 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Przytok w obszarze Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
3150	3,44	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
6510	1,20	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9110	24,59	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9170	0,51	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9190	1,09	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
91E0	48,45	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
91F0	208,90	Cięcia pielęgnacyjne	2,90	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
		Rębnie złożone	49,33	Pozytywny wpływ zaplanowanych rębni złożonych na uszkodzone przez grzyby lasy łęgowe – odtworzenie właściwego składu drzewostanu na siedlisku przyrodniczym.

Przedmiotem ochrony ostoi jest również 9 gatunków z Załącznika I i II Dyrektywy siedliskowej o kodach: **1130, 1188, 1337, 1149, 1355, 1060, 1145, 5339, 1166.**

W przypadku tych gatunków, potwierdzono obecność dwóch z nich na gruntach nadleśnictwa w granicach obszaru:

- **1060** Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*.

Czerwończyk nieparek został zlokalizowany na gruncie nieleśnym, w obrębie użytku ekologicznego „Torfy” (obr. Otyń: 146k). Ślady żerowania i przemieszczania się bobrów spotykane są wzdłuż wszystkich cieków oraz zbiorników na omawianym obszarze. Stwierdzono stanowiska wspomnianego gryzonia w obrębie Otyń (oddziały: 115, 147, 200), w sąsiedztwie których w większości nie zaplanowano wskazówek gospodarczych. Duże rozproszenie pozostałych zabiegów nie powoduje zagrożenia dla populacji bobra na omawianym obszarze.

Zapisy planu będą zatem pozytywnie wpływać na stanowiska zwierząt będących przedmiotem ochrony w obszarze Nowosolska Dolina Odry PLH080014.

Tabela 20 Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Nowosolska Dolina Odry PLH080014– siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wyszczególnione w SDF

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony							
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> Ocena ogólna SDF - A	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) Ocena ogólna SDF – C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>) Ocena ogólna SDF – C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>) Ocena ogólna SDF – B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>) Ocena ogólna SDF – C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnetion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) Ocena ogólna SDF - A	1	brak	0	0	0	brak	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych. Pozytywny wpływ zaplanowanej rębni złożonych – odbudowa uszkodzonych drzewostanów.
	2	brak	0	0	0	brak	
	3	brak	0	0	0	brak	
Gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony							
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycæna dispar</i> Ocena ogólna SDF – C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
1337 Bóbr europejski	1	brak	0	0	brak	0	Brak negatywnego

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Castor fiber Ocena ogólna SDF - B	2	brak	0	0	brak	0	wpływu zabiegów zaplanowanych w sąsiedztwie miejsc występowania gatunku.
	3	brak	0	0	brak	0	

Legenda:

Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedliska przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

W programie ochrony przyrody zapisano zalecenia ochronne, które dotyczą płatów siedlisk przyrodniczych zidentyfikowanych na obszarze Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi.

Tabela 21 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzenia Lasu)

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (działania ochronne zaprojektowane w ramach Planu Zadań Ochronnych¹²⁾)				
1.	Płaty siedliska przyrodniczego 9110 w obrębie Otyń: oddz. 177j; 178f; 198c,d; 200a,b,d,f,i	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze.	Wyłączyć z użytkowania rębnego płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania. Działanie ciągle, realizowane w okresie obowiązywania planu.	

¹² Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
2.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Otyń: oddz. 174f, 176b,c,j; 177g,i; 198a	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	Wyłączyć z użytkowania rębne płaty siedliska przyrodniczego, zlokalizowane we wskazanym obszarze wdrażania. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.	
3.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Otyń: oddz. 171a; 172a	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich usunięcia (w tym w szczególności użytkowania rębne), w ramach wykonywania koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	

7.14.3 Krośnieńska Dolina Odry PLH080028

W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w leśnictwie Dąbrowa na łącznej powierzchni **1 210,66** ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, znajduje się powierzchnia **1 794,19** ha.

Przedmiotem ochrony ostoi jest 14 typów siedlisk przyrodniczych: **2330, 3130, 3150, 3270, 6410, 6430, 6440, 6510, 7140, 9170, 9190, 91E0, 91F0, 91T0**.

Z wymienionych siedlisk pięć typów występuje na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo (3150, 6430, 9170, 91E0, 91F0) na łącznej powierzchni 944,43 ha.

Poniżej przedstawia się analizę wpływu zapisów planu na poszczególne siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

Siedlisko występuje na omawianym terenie w 21 płatach na powierzchni 45,72 ha i tutaj nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Stan wszystkich siedlisk 3150 w ostoi określono jako B.

Zapisy planu nie wpłyną negatywnie na siedlisko 3150 w obszarze.

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Siedlisko stwierdzono w 1 pododdziale o powierzchni 5,90 ha. Ze względu na to, że jest to bagno – nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych. Można zatem stwierdzić, że plan nie będzie wpływał negatywnie na omawiane siedlisko.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Siedlisko występuje w 170 wydzieleniach na powierzchni 682,58 ha. Stan grądów w ostoi określono jako A, B i C. Powierzchnia jednego wzorcowo wykształconego płatu (stan A) wynosi 4,33 ha.

Na 67% powierzchni siedliska zaprojektowano wskazówki gospodarcze trzebieży i czyszczeń późnych. Wykonanie wspomnianych zabiegów pielęgnacyjnych polepszy stan siedliska 9170 w ostoi, dzięki regulacji składów gatunkowych.

W 19 pododdziałach zaprojektowano wykonanie rębni złożonych z odnowieniem IIa, IIIa i IIIb (obr. Przytok: 7g, 7h, 10g, 11h, 17i, 19b, 25h, 28h, 30d, 32f, 33h, 36b, 36d, 40c, 42c, 43b, 43c, 44b, 46g) a w dwóch samo odnowienie po rębni złożonej (obr. Przytok: 17h, 25g). Zaplanowane odnowienia zgodne ze składem gatunkowym przewidzianym dla grądów oraz rozłożenie cięć w czasie spowodują, że płaty siedliska będą zachowane a dodatkowo poprawi się ich skład gatunkowy. Warto podkreślić jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9170 w ostoi.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Siedlisko występuje w 5 wydzieleniach na powierzchni 5,93 ha. Stan łęgów określono jako A i C. Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 91E0 w ostoi.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Siedlisko występuje w 73 płatach na powierzchni 204,30 ha. Stan siedlisk określono jako A, B i C. Wzorcowo wykształcone płaty (stan A) występują na powierzchni 46,82 ha.

Na ponad 47% powierzchni siedliska zaprojektowano wskazówki gospodarcze trzebieży i czyszczeń późnych. Wykonanie wspomnianych zabiegów pielęgnacyjnych polepszy stan siedliska 9170 w ostoi, dzięki regulacji składów gatunkowych.

W 5 pododdziałach zaprojektowano wykonanie rębni złożonych z odnowieniem IIIb (obr. Przytok: 8d, 20c, 24c, 24d, 45h). Zaplanowane odnowienia zgodne ze składem gatunkowym przewidzianym dla lasów łęgowych oraz rozłożenie cięć w czasie spowodują, że płaty siedliska będą zachowane a dodatkowo poprawi się ich skład gatunkowy. Warto podkreślić jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Na ponad 38% powierzchni nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Reasumując: zapisy planu będą pozytywnie wpływać na stan oraz powierzchnię siedliska 91F0 w obszarze.

Tabela 22 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Przytok w obszarze Krośnieńska Dolina Odry PLH080028

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
3150	45,72	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu
6430	5,90	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu
9170	682,58	Cięcia pielęgnacyjne	459,23	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży i czyszczeń – regulacja składów gatunkowych.
		Rębnie złożone	118,92	Brak znacząco negatywnego wpływu rębni.
		Odnowienia	41,24	Pozytywny wpływ zaplanowanych odnowień – doprowadzenie do zgodności składów gatunkowych z siedliskiem.
91E0	5,93	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
91F0	204,30	Cięcia pielęgnacyjne	98,01	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży i czyszczeń – regulacja składów gatunkowych.
		Rębnie złożone	26,64	Brak znacząco negatywnego wpływu rębni.
		Odnowienia	7,98	Pozytywny wpływ zaplanowanych odnowień – doprowadzenie do zgodności składów gatunkowych z siedliskiem.

Przedmiotem ochrony ostoi są również gatunki z Załącznika I i II Dyrektywy siedliskowej (17 oznaczone kodami: **1130, 1337, 1088, 1149, 1099, 1096, 1042, 1083, 1355, 1060, 1145, 1037, 1084, 6179, 6177, 5339, 1146.**

Na gruntach Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi potwierdzono obecność sześciu gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony:

- **1337** Bóbr europejski *Castor fiber*,
- **1083** Jelonek rogacz *Lucanus cervus*,
- **1088** Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*,
- **1084** Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*,
- **1037** Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*,
- **1042** Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*.

Dla większości stanowisk wymienionych wcześniej gatunków nie zaplanowano wskazówek gospodarczych. Tylko na jednym stanowisku kozioroga dębosza (obr. Przytok: 9d) zaplanowano zabieg czyszczenia późnego, który nie ma praktycznego znaczenia dla zachowania stanu ochrony gatunku.

Reasumując: zapisy planu nie będą negatywnie wpływać na stan ochrony oraz siedliska gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze.

Tabela 23 Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Krośnieńska Dolina Odry PLH080028– siedliska przyrodnicze wyszczególnione w SDF

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony							
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> Ocena ogólna SDF - A	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
<u>6440 Łąki sełernicowe</u> (<i>Cnidion dubii</i>) Ocena ogólna SDF – B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	0	0	0	brak	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży i czyszczeń – regulacja składów gatunkowych. Pozytywny wpływ zaplanowanych rębni złożonych – regeneracja drzewostanu.
	2	brak	0	0	0	brak	
	3	brak	0	0	0	brak	
91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinosoincanae</i> , olsy źródłiskowe) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) Ocena ogólna SDF - A	1	brak	0	0	0	brak	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży i czyszczeń – regulacja składów gatunkowych. Pozytywny wpływ zaplanowanych rębni złożonych – regeneracja drzewostanu.
	2	brak	0	0	0	brak	
	3	brak	0	0	0	brak	
Gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony							
1088 Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i> Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	0	brak	brak	Brak negatywnego wpływu zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhina pectoralis</i> Ocena ogólna SDF - C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> Ocena ogólna SDF - C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
1088 Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> Ocena ogólna SDF - C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
1088 Pachnica debowa <i>Osmoderma eremita</i> Ocena ogólna SDF - C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Legenda:

Symboli wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedliska przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

W programie ochrony przyrody zapisano zalecenia ochronne, które dotyczą płatów siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt zidentyfikowanych na obszarze Nadleśnictwa Przytok w granicach obszarów Natura 2000. Są to skonkretyzowane zadania, za wykonanie których odpowiada Nadleśniczy Nadleśnictwa Przytok.

Tabela 24 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 Krośnieńska Dolina Odry PLH080028 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzenia Lasu)

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Krośnieńska Dolina Odry PLH080028 (działania ochronne opracowane w ramach pul. przez BULiGL Oddział w Poznaniu)				
1.	Płat siedliska przyrodniczego 3150 w obrębie Przytok: oddz. 2b,f; 3f; 5s; 6f; 9l; 12c,d; 13b; 17c; 21d; 24b,f; 26g; 34a; 36i; 37f; 38g; 39i,n; 40h	Ochrona zlewni zbiorników oraz bezpośredniego otoczenia starorzeczy.	W przypadku prowadzenia cięć rębnych wykonywanych w sąsiedztwie płatów siedlisk 3150 pozostawiać od strony zbiorników, otaczających je szuwarów i torfowisk pasy drzewostanu szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu.	
2.	Płat siedliska przyrodniczego 6430 w obrębie Przytok: oddz. 15a	Dążenie do zachowania naturalnych procesów przyrodniczych przebiegających w kompleksie hydrofilnych zbiorowisk ziołoroślowych.	Ochrona zlewni zbiorników oraz bezpośredniego otoczenia ziołorośli.	

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
3.	<p>Plat siedliska przyrodniczego 9170 w obrębie Przytok: oddz. 2l; 3g; 4i,k; 5j,k,n; 6c,d,g; 7b,c,f; 8h; 9c,d,h,i; 10a,c,f,i; 11z; 12f,h,i; 17g,h,j,k; 18a,b,d,f; 19a,c; 20f,g,h; 21b,c; 22a,b,c,d,f; 23a,b,c,h; 24a; 25a,j; 26a,b,c,n,o,p; 27b,d,i; 28a,f,g; 30a,b; 31a,b,c,d; 32a,b,c,d; 33a,b,d,g,i; 34d,f,i,j,k; 35a; 36a,c,g; 37a,b,c,g; 38a,b,c,f,h; 39a,g,j,k,l; 40a; 41a,b,c,d; 42a,b; 43a,d,i,j; 44a,c,d,g; 45a,b; 46a,c; 47d</p>	<p>Eliminowanie zagrożeń związanych z obecnością gatunków obcych oraz usuwaniem martwego drewna.</p>	<p>Na drodze czyszczeń i trzebieży stopniowe usuwanie gatunków obcych. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu</p>	
4.	<p>Plat siedliska przyrodniczego 9170 w obrębie Przytok: oddz. 7g,h; 10g; 11h; 17i; 19b; 25h; 28h; 30d; 32f; 33h; 36b,d; 40c; 42c; 43b,c; 44b; 46g</p>	<p>Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne na części zasobów ekosystemu w obszarze.</p>	<p>W drzewostanach użytkowanych rębnie pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących co najmniej 10% powierzchni do naturalnego rozpadu. Pozostawić także na powierzchniach międzygniazdowych wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów a także dziuplaste i wykroty, z wyjątkiem miejsc w sąsiedztwie dróg i linii kolejowych. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.</p>	
5.	<p>Plat siedliska przyrodniczego 9170 w obrębie Przytok: oddz. 3c,d,j; 5h,l; 6j,k; 9k; 12b,g; 17b,d; 18c; 21a; 27a,c,f,g; 29a,b; 30c; 34g; 36j; 39d; 42d; 43l; 44f</p>	<p>Poprawa parametru struktura i funkcje przez polepszenie wskaźników dotyczących ilości martwego drewna, charakterystycznej kombinacji florystycznej, struktury przestrzennej roślinności, wieku drzewostanu.</p>	<p>Pozostawienie bez zabiegów gospodarczych z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i trwałości lasu. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.</p>	
6.	<p>Plat siedliska przyrodniczego 91E0 w obrębie Przytok: oddz. 11b,d; 25l; 39f; 39o</p>	<p>Poprawa parametru struktura i funkcje przez polepszenie wskaźników dotyczących ilości martwego drewna, charakterystycznej kombinacji florystycznej, struktury przestrzennej roślinności, wieku drzewostanu.</p>	<p>Pozostawienie bez zabiegów gospodarczych z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i trwałości lasu. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.</p>	

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
7.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Przytok: oddz. 1f; 2l,n,o; 4b,h; 5g; 8c,f; 13k; 14d; 23d; 26i,j,k,l,m; 28c; 34c; 35c,f,g,h; 36h; 39c,h; 40d; 45d,f,g; 46b; 47a	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zapewnienie kształtowania właściwej struktury siedliska.	Na drodze czyszczeń i trzebieży promowanie dębów i stopniowe usuwanie gatunków obcych. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.	
8.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Przytok: oddz. 8d; 20c; 24c,d; 45h	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne na części zasobów ekosystemu w obszarze.	W drzewostanach użytkowanych rębnie pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących co najmniej 10% powierzchni do naturalnego rozpadu. W przypadku użytkowania rębego na powierzchniach międzygniazdowych - pozostawić wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów a także dziuplaste i wykroty, z wyjątkiem miejsc w sąsiedztwie dróg i linii kolejowych. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.	
9.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obrębie Przytok: oddz. 1c,d; 2c,g,h,i,m; 3a,b; 4a,d; 5a,b,c; 6a,b; 7a; 8b; 9a,b; 11c,f,k,l; 13c,h,i; 14b,c; 15d; 23f; 24i; 25m; 28b; 36f; 43k	Poprawa parametru struktura i funkcje przez polepszenie wskaźników dotyczących ilości martwego drewna, charakterystycznej kombinacji florystycznej, struktury przestrzennej roślinności, wieku drzewostanu.	Pozostawienie bez zabiegów gospodarczych z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. Działanie ciągłe, realizowane w okresie obowiązywania planu.	

7.14.4 Zimna Woda PLH080062

W skład ostoi weszły grunty nadleśnictwa położone w południowej części leśnictwa Kielpin o powierzchni **88,76** ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok, znajduje się cały obszar.

Na obszarze Natura 2000 Zimna Woda PLH080062, stwierdzono 2 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (**9170, 91E0**), które spełniają kryteria uznania ich za przedmiot ochrony obszaru, według wytycznych GDOŚ wersja 2012.1.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Przytok potwierdzono występowanie obu wymienionych wcześniej typów siedlisk przyrodniczych na łącznej powierzchni 71,04 ha.

Poniżej przedstawia się analizę wpływu zapisów planu na poszczególne siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*).

Siedlisko występuje na jednym płacie o powierzchni 0,26 ha. Stan grądu w ostoi określono jako B.

Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanu.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 9170 w ostoi.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe*).

Siedlisko występuje w 16 wydzieleniach na powierzchni 70,78 ha. Stan łęgów określono jako A, B i C. Wzorcowo wykształcone płaty (stan A) występują na powierzchni 59,41 ha.

Nie zaplanowano tutaj wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 91E0 w ostoi.

Tabela 25 Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Przytok w obszarze Zimna Woda PLH080062

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
9170	0,26	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.
91E0	70,78	Brak	-	Brak negatywnego wpływu planu.

Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych w obszarze podlegają dodatkowo ochronie w rezerwacie przyrody „Zimna Woda”.

Tabela 26 Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Zimna Woda PLH080062 – siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt wyszczególnione w SDF

Kod i nazwa siedliska i gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedliskach, gatunkach i ich stanie ochrony
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony							
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinosoincanae</i> , olsy źródliskowe) Ocena ogólna SDF - B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania siedliska.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Legenda:

Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedliska przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

W programie ochrony przyrody zapisano zalecenia ochronne, które dotyczą płatów siedlisk przyrodniczych zidentyfikowanych na obszarze Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi.

Tabela 27 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 Zimna Woda PLH080062 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzania Lasu)

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Zimna Woda PLH080062 (działania ochronne opracowane w ramach pul. przez BULiGL Oddział w Poznaniu)				
1.	Płaty siedliska przyrodniczego 91E0 w obrębie Przytok: oddz. 318k,m,n,o,p,t,w,dx ; 319a,b,c,d,f,g; 320a,b	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu siedliska	-	-

7.15 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na siedliska przyrodnicze znajdujące się poza granicami obszarów ochrony siedlisk

Na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Przytok znajdujących się poza obszarami siedliskowymi Natura 2000 stwierdzono występowanie 3 nieleśnych i 7 leśnych typów siedlisk przyrodniczych na łącznej powierzchni 310,90 ha.

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus, Agrostis*).

Siedlisko stwierdzono w pięciu pododdziałach na łącznej powierzchni 1,22 ha. Nie planuje się tu zasadniczo wykonywania zabiegów gospodarczych¹³, a plan nie będzie wpływał negatywnie na siedlisko.

3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*.

Siedlisko stwierdzono w sześciu pododdziałach na łącznej powierzchni 8,44 ha. Nie przewiduje się tutaj wykonywania zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie wpłyną negatywnie na siedlisko 3150 na omawianym terenie.

¹³ Zabiegi pielęgnacyjne zaprojektowano jedynie w dwóch wydzieleniach w otoczeniu siedlisk punktowych.

Siedlisko 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*).

Siedlisko występuje na omawianym terenie w 14 płatach na łącznej powierzchni 21,06 ha i tutaj również nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie wpłyną zatem negatywnie na siedlisko 6510 występujące poza obszarami OZW.

Siedlisko 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo pilosae-Fagetum*).

Siedlisko występuje na omawianym terenie na pięciu płatach na łącznej powierzchni 5,15 ha i tutaj w większości nie zaplanowano zabiegów gospodarczych co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów. Na jednym płacie siedliska (obr. Przytok: 133g) zaplanowano wykonanie cięć pielęgnacyjnych. Będzie to trzebież późna, podczas której program ochrony przyrody zaleca wykonywanie regulacji składu gatunkowego, co w tym przypadku skutkować będzie redukcją obecności sosny zwyczajnej i daglezi zielonej.

Zapisy planu nie wpłyną zatem negatywnie na siedlisko 9110 na omawianym terenie.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*).

Poza obszarami siedliskowymi grądy zajmują powierzchnię 44,86 ha. Na blisko 23% powierzchni siedliska zaplanowano wykonanie cięć pielęgnacyjnych. Będą to przede wszystkim trzebieże, podczas których program ochrony przyrody zaleca wykonywanie regulacji składów gatunkowych przez ograniczenie ilości So, Bk, Brz, Ol, Md, Św, niekiedy Ak i Dbc, promowanie Db, Gb, Lp i innych gatunków liściastych grądów. Taki sposób wykonania cięć wpłynie pozytywnie na stan ochrony siedliska.

Większość areалу siedliska (77%) zlokalizowana jest w pododdziałach bez zaprojektowanych wskazówek gospodarczych (głównie ekosystemach reprezentatywnych), co umożliwi swobodne zachodzenie procesów ekologicznych w grądach omawianego terenu.

Zapisy planu nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko 9170 poza obszarami siedliskowymi Natura 2000.

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*).

Poza obszarami siedliskowymi kwaśne dąbrowy zajmują powierzchnię 36,47 ha.

Większość areálu siedliska (ponad 78%) zlokalizowana jest w pododdziałach bez zaprojektowanych wskazówek gospodarczych (głównie ekosystemach referencyjnych), co umożliwi swobodne zachodzenie procesów ekologicznych w tych drzewostanach.

Dla czterech poddziałów zaplanowano wykonanie cięć pielęgnacyjnych (TP), które poprawią strukturę gatunkową drzewostanów.

W dwóch pododdziałach zaprojektowano wykonanie rębni złożonych z odnowieniem IIIa (obr. Przytok: 329p) i IIIb (obr. Otyń: 272h). Zaplanowane odnowienia zgodne ze składem gatunkowym przewidzianym dla kwaśnych dąbrów oraz rozłożenie cięć w czasie spowodują, że płaty siedliska będą zachowane a dodatkowo poprawi się ich skład gatunkowy. Warto podkreślić jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Zapisy planu nie spowodują zatem znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko 9190 na omawianym terenie.

91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, *Sphagno-Alnetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne).

Siedlisko występuje w jednym płacie na powierzchni 2,15 ha, dla którego nie zaplanowano wskazówek gospodarczych, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanu.

Nie przewiduje się zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko 91D0 poza obszarami siedliskowymi Natura 2000.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Siedlisko zajmuje powierzchnię 123,37 ha (55 płatów). Dla większości płatów siedliska (ponad 87%) nie planuje się wykonywać zabiegów gospodarczych co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

W czterech przypadkach zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne. Wykonanie czyszczeń i trzebieży polepszy stan siedliska 91E0, dzięki regulacji składu gatunkowego w siedlisku.

W dwóch starodrzewiach olchowych (obr. Przytok: 317s, 317x) zaplanowano zabiegi rębni IIIb. Przy właściwym doborze gatunków wpływ zabiegów będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można poprawić stan siedliska przyrodniczego 91E0. Warto podkreślić jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Zapisy planu nie spowodują zatem znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko 91E0 poza obszarami Natura 2000.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Siedlisko zajmuje powierzchnię 67,01 ha (20 płątów). Dla większości płątów siedliska nie planuje się wykonywać zabiegów gospodarczych co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanów.

W jednym przypadku zaplanowano zabieg pielęgnacyjny (CW), który jest niezbędny dla rozwoju uprawy dębowej.

Również w dwóch starodrzewiach dębowych (Obr. Otyń: 175a, 175c), w których stwierdzono znaczne uszkodzenia od grzybów, zaplanowano zabiegi rębni IVd (rębni stopniowa gniazdowa udoskonalona). Przy właściwym doborze gatunków wpływ zabiegów będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można odbudować uszkodzone drzewostany na siedlisku przyrodniczym 91F0. Wart podkreślenia jest fakt, że nie zaplanowano tutaj rębni zupełnych.

Zapisy planu nie spowodują zatem znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko 91F0 poza obszarami Natura 2000.

91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*

Siedlisko zajmuje powierzchnię 1,17 ha (1 płąt). Nie planuje się tutaj wykonywać zabiegów gospodarczych co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową drzewostanu.

Zapisy planu nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko 91T0 poza obszarami Natura 2000.

Tabela 28 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Przytok poza obszarami siedliskowymi Natura 2000

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
2330	1,22	Brak zabiegów	-	Brak negatywnego wpływu planu.
3150	8,44	Brak zabiegów	-	Brak negatywnego wpływu planu.
6510	21,06	Brak zabiegów	-	Brak negatywnego wpływu planu. Pozytywny wpływ zalecenia ekstensywnego użytkowania kośnego.
9110	5,15	Cięcia pielęgnacyjne	1,48	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
9170	44,86	Cięcia pielęgnacyjne	10,20	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
9190	36,47	Odnowienia	1,50	Wpływ długookresowo pozytywny przy zastosowaniu składów gatunkowych zaproponowanych dla siedlisk przyrodniczych

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
9190	36,47	Rębnie złożone	3,62	Brak znacząco negatywnego wpływu planu.
		Cięcia pielęgnacyjne	4,37	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
91D0	2,15	Brak zabiegów	-	Wpływ długookresowo pozytywny na strukturę wiekową drzewostanów
91E0	123,37	Cięcia pielęgnacyjne	7,81	Pozytywny wpływ zaplanowanych trzebieży – regulacja składów gatunkowych.
		Rębnie złożone	8,13	Brak znacząco negatywnego wpływu planu.
		Odnowienia	3,26	Wpływ długookresowo pozytywny przy zastosowaniu składów gatunkowych zaproponowanych dla siedlisk przyrodniczych
91F0	67,01	Rębnie złożone	32,05	Brak znacząco negatywnego wpływu planu.
		Odnowienia	6,35	Wpływ długookresowo pozytywny przy zastosowaniu składów gatunkowych zaproponowanych dla siedlisk przyrodniczych
91T0	1,17	Brak zabiegów	-	Brak negatywnego wpływu planu.

7.16 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary specjalnej ochrony ptaków

Obszary specjalnej ochrony ptaków utworzone zostały celem ochrony terenów, szczególnie cennych przyrodniczo z uwagi na występujące i bytujące tam ptaki. Polskie prawo definiuje specjalny obszar ochrony ptaków jako „obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.” Na szczeblu unijnym podstawy prawne utworzenia specjalnych obszarów ochrony ptaków zapewnia Dyrektywa Ptasia. Na szczeblu krajowym podstawą prawną funkcjonowania obszarów ochrony ptaków jest rozporządzenie Ministra Środowiska.

7.16.1 Dolina Środkowej Odry PLB080004

Obszar jest ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej populacji 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa tj: A072 trzmielojada, A073 kani czarnej, A074 kani rudej, A081 błotniaka stawowego, A122 derkacza, A196 rybitwy białowąsej, A229 zimorodka, A238 i dzięcioła średniego (>0,5% pop. krajowej) a także 6 gatunków ptaków regularnie migrujących nie wymienionych w załączniku I ww. dyrektywy: A055 cyranki, A056 płaskonosa, A198

rybitwy białoskrzydłej, (>0,5% pop. krajowej) oraz A038 łabędzia krzykliwego, A039 gęsi zbożowej i A053 krzyżówki (>1% pop. szlaku wędrówkowego), spełniających kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (zgodnie z wytycznych GDOŚ, wersja 2012.1).

Największy wpływ plan urządzenia lasu może wywierać na gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym. Dla zapewnienia właściwego stanu ochrony gatunków bytujących w lasach, ważne jest nie pogorszenie struktury wiekowej drzewostanów nadleśnictwa, znajdujących się w granicach ostoi. W tabeli 29 zamieszczono zestawienie powierzchni starodrzewi na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia tych drzewostanów (od VI klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 683,05 ha i na koniec okresu (po uwzględnieniu zapisanych w planie zabiegów) wzrasta do 735,48 ha. Nie przewiduje się zatem niekorzystnego wpływu zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w obszarze.

Tabela 29 Powierzchnia starodrzewi na początku i na końcu okresu obowiązywania p.u.l (grunty Nadleśnictwa Przytok w granicach obszaru Dolina Środkowej Odry PLB080004)

Starodrzewia na początku okresu		Starodrzewia na końcu okresu	
Powierzchnia (ha)	Udział %	Powierzchnia (ha)	Udział %
683,05	31,7	735,48	34,8

Przedmiotem ochrony w obszarze jest 14 gatunków ptaków.

Tabela 30 Ptaki będące przedmiotem ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004 (SDF data aktualizacji 2019-11)

Lp.	Kod	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena ogólna w SDF
1	A038	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy	B
2	A039	<i>Anser fabalis</i>	Gęś zbożowa	B
3	A053	<i>Anas platyrhynchos</i>	Krzyżówka	B
4	A055	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka	C
5	A056	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos	C
6	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad	C
7	A073	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna	A
8	A074	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda	A
9	A081	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy	C
10	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz	C
11	A196	<i>Chlidonias hybridus</i>	Rybitwa białowąsa	B
12	A198	<i>Chlidonias hybridus</i>	Rybitwa białoskrzydła	A
13	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek	C
14	A238	<i>Dendrocopos medius</i>	Dzięcioł średni	B

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi **33 677,79** ha. W granicach ostoi znalazły się fragmenty leśnictw: Dąbrowa, Wieloblota, Zabór i Bobrowniki – łącznie **2 141,00 ha**. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Przytok znajduje się powierzchnia **3 942,39 ha**.

Na terenie Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi, potwierdzono obecność dwóch gatunków ptaków wymienionych w tabeli nr 22 (kania czarna – 2 stanowiska, kania ruda – 1 stanowisko), dla których wyznaczono strefy ochronne. Wyrwykowe obserwacje prowadzone przez służby nadleśnictwa nie potwierdzają występowania pozostałych gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze, ale ostatecznych wniosków w tym zakresie nie można wyciągać ze względu na brak inwentaryzacji ornitologicznej na omawianym terenie.

Tabela 31 Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005– gatunki ptaków oraz ich ostoje na gruntach Nadleśnictwa Przytok

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
<i>Kania czarna</i> <i>Milvus migrans</i> A073 A	1	brak	brak	0	brak	brak	2 strefy ochrony w leśnictwach: Bobrowniki i Dąbrowa. Brak wskazań gospodarczych we wszystkich wydzieleniach wchodzących w skład strefy całorocznej. W strefie ochrony okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne. Zabiegi należy wykonać w okresie od początku września do końca lutego.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	
<i>Kania ruda</i> <i>Milvus milvus</i> A074 A	1	brak	brak	0	brak	brak	1 strefa ochrony w leśnictwie Dąbrowa. Brak wskazań gospodarczych we wszystkich wydzieleniach wchodzących w skład strefy całorocznej. W strefie ochrony okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne. Zabiegi należy wykonać w okresie od początku września do końca lutego.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	

Legenda:

Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedliska przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Ostoją posiada plan zadań ochronnych, ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004.

Do programu ochrony przyrody przeniesiono wszystkie zalecenia zawarte w PZO, które dotyczą stanowisk ptaków zidentyfikowanych lub potencjalnie mogących występować na obszarze Nadleśnictwa Przytok w granicach ostoi.

Tabela 32 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzenia Lasu).

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Dolina Środkowej Odry PLB080004 (działania ochronne zaprojektowane w ramach Planu Zadań Ochronnych¹⁴⁾)				
1.	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> Obr. Przytok: oddz. 6f; 9l; 12c; 24b; 26g	Poprawa zasobności pokarmowej żerowisk w obszarze, poprzez wprowadzenie odpowiednich gatunków ryb do zbiorników wodnych o łącznej powierzchni co najmniej 25 ha. Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu oraz żerowisk dla gatunku w obszarze, wolnych od antropopresji.	Zarybienie zbiorników wód stojących rodzimymi gatunkami ryb we wskazanym obszarze wdrażania Zadanie należy wykonać dwukrotnie w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie zadania jest sprawujący nadzór nad obszarem na podstawie umowy lub porozumienia z miejscowym nadleśniczym i dzierżawcą nieruchomości.	
2.	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> Obr. Otyń: oddz. 1b; 27Af; 171d; 174f Obr. Przytok: oddz. 2m; 18c; 27a,c; 30c; 67a	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu oraz żerowisk dla gatunku w obszarze, wolnych od antropopresji.	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego drzewostanów stanowiących siedliska lęgowe gatunków ptaków we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich wycinki lub użytkowania rębego w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	

¹⁴ Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
3.	<p>A238 Dzięciol średni <i>Dendrocopos medius</i></p> <p>A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i></p> <p>A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i></p> <p>A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i></p> <p>Obr. Otyń: oddz. 15c; 171a; 172a; 199d,h; 200l</p> <p>Obr. Przytok: oddz. 4f; 6i; 7g,h; 8d; 9j; 10g; 11h,w,ax; 16k; 17i; 20c,d; 24c,d; 25b,h; 28h; 30d; 32f; 33h; 34h; 40c; 42c; 43b,c; 44b; 45h; 46g; 47f; 69i; 71a; 76o</p>	<p>Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu oraz żerowisk dla gatunku w obszarze, wolnych od antropopresji.</p>	<p>W drzewostanach o powierzchni ≥ 1 ha, użytkowanych rębnie, z wyłączeniem bloków upraw pochodnych, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących min. 4-5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich usunięcia (w tym w szczególności użytkowania rębnego), w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego.</p> <p>Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych</p>	

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
4.	<p>A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> Zbiorniki wód stojących zlokalizowane na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe:</p>	<p>Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu oraz żerowisk dla gatunku w obszarze, wolnych od antropopresji.</p>	<p>Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego drzewostanów przylegających do zbiorników wód stojących w pasie o szerokości jednej wysokości dojrzałego drzewostanu (tj. ok. 30 m) od linii brzegowej zbiornika, z dopuszczeniem możliwości ich usunięcia (w tym w szczególności użytkowania rębego), w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego.</p> <p>Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>	
5.	<p>Obr. Otyń: oddz. 2i; 169b; 170b,c; 173a,c,i; 174c; 176f,h,l,n Obr. Przytok: oddz. 2b,f; 63g; 64c; 72g</p>		<p>Pozostawienie bez ingerencji rumoszu drzewnego (tj. powalonych drzew lub ich części) w zbiornikach wód stojących, z dopuszczeniem możliwości ich usunięcia w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.</p> <p>Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>	

7.17 Przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów natura 2000

Przez integralność obszarów Natura 2000 rozumie się spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.

Z przeprowadzonej analizy wpływu zapisów planu na siedliska i gatunki obszarów naturalnych Nadleśnictwa Przytok wynika, że zapisy te nie wpłyną negatywnie na stan siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony ostoje. Mimo planowania licznych zabiegów potencjalnie szkodliwych dla przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, w p.u.l. zapisano szereg działań eliminujących negatywne wpływy – wykonywanie zabiegów gospodarczych poza sezonem lęgowym ptaków, ochrona stanowisk roślin podczas cięć,

zaprojektowanie specjalnych składów gatunkowych odnowień w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych, zostawianie kęp drzewostanów wokół siedlisk higrofilnych.

W dużej mierze wykonanie zapisów planu korzystnie wpłynie na stan przedmiotów ochrony wymienionych obszarów. Zapisy planu nie zmieniają sposobu użytkowania gruntów omawianego terenu, przez co nie powodują zmian w zasięgu i powierzchni poszczególnych ekosystemów występujących w obszarach programu Natura 2000.

Jak wynika z analizy zamieszczonej w poprzednich rozdziałach, zapisy planu urządzenia lasu nie powodują istotnej zmiany stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji zwierząt i ich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000. Właściwą ochronę obszarów Natura 2000, niezależnie od zapisów planu urządzenia lasu, zapewnia zaangażowanie Nadleśnictwa Przytok i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze w problematykę ochrony przyrody. Świadczą o tym takie działania jak zaangażowanie w ochronę strefowych gatunków ptaków, przeprowadzenie inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000, prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie ze standardami certyfikacji FSC.

W projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok brak zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów Natura 2000.

7.18 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony pomników przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Przytok znajduje się 16 pomników przyrody. Odpowiedzialność za utrzymanie pomników spoczywa na władzach gmin, nie mniej jednak należy otaczać je nadal wszechstronną opieką oraz popularyzować fakt ich występowania. Wnosi się również o ochronę innych, okazałych i wiekowych drzew lub ich zgrupowań, jako potencjalnych pomników przyrody (zarówno na zarządzanych przez siebie terenach, jak również, w miarę możliwości i posiadanych kompetencji – na gruntach obcych). Zapisy planu urządzenia lasu nie powodują naruszeń zakazów obowiązujących w stosunku do pomników przyrody.

Zapisy planu urządzenia lasu nie będą negatywnie oddziaływać na cel ochrony pomników przyrody występujących na gruntach Nadleśnictwa Przytok.

7.19 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu

Obszar Nadleśnictwa Przytok przecinają granice trzech obszarów chronionego krajobrazu: Nowosolska Dolina Odry, Dolina Śląskiej Ochli, Krośnieńska Dolina Odry. W aktach prawnych ustanowionych w celu powołania poszczególnych obszarów zawarto szereg ustaleń dotyczących ochrony ekosystemów występujących w granicach OChK oraz zakazów i możliwości odstępstw od zakazów. Prowadząc gospodarkę leśną na gruntach położonych w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu, należy stosować się do zasad gospodarowania przyjętych w rozporządzeniach i uchwałach dotyczących powołania tych obszarów.

Zapisy planu urządzenia lasu nie będą negatywnie oddziaływać na cel ochrony obszarów chronionego krajobrazu występujących na gruntach Nadleśnictwa Przytok.

7.20 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony użytków ekologicznych

Nadleśnictwo Przytok posiada aktualnie 28 użytków ekologicznych na łącznej powierzchni 130,22 ha. W aktach prawnych ustanowionych w celu powołania poszczególnych użytków zawarto szereg ustaleń dotyczących czynnej i biernej ochrony ekosystemów występujących w ich granicach oraz zakazów i możliwości odstępstw od zakazów.

Zapisy planu urządzenia lasu nie powodują naruszeń zakazów obowiązujących we wspomnianych aktach prawnych powołujących wszystkie użytki ekologiczne, zatem nie będą negatywnie oddziaływać na cel ochrony użytków ekologicznych występujących na gruntach Nadleśnictwa Przytok.

7.21 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych

Obszar Nadleśnictwa Przytok przecinają granice dwóch zespołów przyrodniczo-krajobrazowych: Liliowy Las i Park Braniborski. W aktach prawnych ustanowionych w celu powołania poszczególnych zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zawarto szereg ustaleń dotyczących ochrony ekosystemów i gatunków występujących w ich granicach oraz zakazów i możliwości odstępstw od zakazów. Prowadząc gospodarkę leśną na gruntach położonych

w zasięgu zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, należy stosować się do zasad gospodarowania przyjętych w uchwałach dotyczących powołania tych form ochrony przyrody.

Zapisy planu urządzenia lasu nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych występujących na gruntach Nadleśnictwa Przytok.

8. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planu na środowisko

Zapisy zawarte w planie urządzenia lasu nie zawierają wskazówek, które mogą znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko lub obszary Natura 2000, w tym w szczególności na cele ochrony tych obszarów. Niektóre postanowienia planu, mogą być potencjalnie niekorzystne dla podlegających ochronie gatunków występujących na terenach nadleśnictwa. W planie zapisano jednak szereg wskazówek ochronnych oraz uszczegółowiono sposoby wykonania zaprojektowanych w nim zabiegów, tak by negatywne oddziaływanie nie nastąpiło. W poniższej tabeli przedstawia się przewidziane przez plan sposoby minimalizowania potencjalnie niekorzystnych działań.

Tabela 33 Zapisy planu ograniczające negatywny wpływ potencjalnie niekorzystnych działań

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania zapisane w planie
Czyszczenia i trzebieże zaplanowane w miejscach występowania roślin chronionych i rzadkich.	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Plan zaleca omijać stanowiska roślin podczas cięć i zrywki
Rębnie IIb, IIIa, IIIb, i odnowienia w miejscach gdzie występują rośliny chronione i rzadkie.	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Plan zaleca nie prowadzić cięć i odnowień na stanowisku roślin
Rębnie Ib i odnowienia w miejscach, gdzie występują rośliny chronione i rzadkie.	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Plan zaleca pozostawić kępę drzewostanu wokół stanowisk roślin
Rębnie Ib i IIIa i odnowienia w sąsiedztwie wydzieleń, gdzie występują stanowiska łabędzia niemego	Bezpośrednie – płoszenie ptaków	Zabiegi przeprowadzić poza okresem lęgowym (01.03-15.10)
Rębnie Ib i IIIa i odnowienia w sąsiedztwie wydzieleń, gdzie występują stanowiska żurawia	Bezpośrednie – płoszenie ptaków	Zabiegi przeprowadzić poza okresem lęgowym (15.02-15.10)
Czyszczenia i trzebieże zaplanowane w miejscach, gdzie występują stanowiska zwierząt chronionych	Bezpośrednie – płoszenie zwierząt	Zabieg przeprowadzić z pominięciem miejsc występowania gatunków chronionych

Dokładny wykaz lokalizacji stanowisk roślin i zwierząt chronionych i rzadkich występujących na gruntach Nadleśnictwa Przytok, z wyszczególnieniem zabiegów gospodarczych zaplanowanych dla tych wydzieleń zawarto w rozdziale 7.4 niniejszego opracowania.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie

Zapisy planu urządzenia lasu nie zawierają zaleceń, które powodują znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko lub obszary Natura 2000. Działania minimalizujące potencjalnie negatywne zapisy planu zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody i przytoczone w poprzednim rozdziale. Część z nich można uznać za rozwiązania alternatywne w stosunku do zazwyczaj stosowanych zabiegów gospodarczych – stosowanie specjalnych składów gatunkowych odnowień dla siedlisk przyrodniczych oraz wykonywanie zabiegów gospodarczych poza sezonem lęgowym ptaków.

10. Wykonawcy prac

Opracowanie wykonano w Pracowni Urzędzeniowej Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. Projekty map w GIS wykonał mgr inż. Hubert Krysztofiak. Analizę danych i prognozę oddziaływania planu wykonał mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak.

Nadzór i kontrolę nad całością prac sprawował Z-ca Dyrektora BULiGL Oddział w Poznaniu mgr inż. Piotr Kubala.

Wykonawca prognozy

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

Z-ca Dyrektora Oddziału

mgr inż. Piotr Kubala

11. Literatura i materiały pomocnicze

1. BULiGL O/Poznań – Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok na okres 1.01.2011 r.- 31.12.2020 r.
2. Chylarecki P., Sikora A., Ceniana Z. 2009. Monitoring ptaków lęgowych – poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa.
3. Głowaciński Z. 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, PAN – Instytut Ochrony Przyrody, Kraków
4. Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. 2007. Red list of vascular flora of Wielkopolska (Poland). Biodiversity: Research and Conservation” Vol. 8-8/2007.
5. Kondracki J. 2000. Geografia regionalna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
6. Matuszkiewicz J. M. (2007): Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych. Warszawa (mskr).
7. Matuszkiewicz J. M. 2002. Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN Warszawa
8. Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa
9. Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa
10. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szeląg Z. 2006. Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN Kraków.
11. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 – strona internetowa <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.
12. Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010: Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP Marki 2010.
13. WIOŚ w Zielonej Górze 2020: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2019.
14. Zielony R., Kliczkowska A. 2012: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.

12. Oświadczenie autora Prognozy

Poznań, 24 września 2020 r.

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f w zw. z art. 74a ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405) oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy – legitymuję się wykształceniem wyższym z dziedziny nauk leśnych.

Niniejsze oświadczenie składam w związku z opracowaniem prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok na lata 2021-2030.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

12. Opinie

Gorzów Wlkp., dnia 15 stycznia 2021 r.

WPN-II.410.3.2021.WM

Pan
Wojciech Grochała

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych
w Zielonej Górze

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, działając na podstawie art. 54 ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2020.283 tj.), w ramach toczącego się postępowania w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Przytok

- I. na skutek wniosku Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z dnia 10 grudnia 2020 r. znak: ZS.6003.8.2020,
- II. oraz po zapoznaniu się z przedłożonymi stosownie do wymogów prawa dokumentami, w tym w szczególności, prognozy oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko, programu ochrony przyrody oraz elaboratu i map tematycznych,

o p i n i u j ę   p o z y t y w n i e

**projekt Planu Urządzenia Lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Przytok,
na lata 2021-2030**

U Z A S A D N I E N I E

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze, pismem z dnia 10 grudnia 2020 r. r. znak: ZS.6003.8.2020 (data wpływu 16.12.2020 r.), zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim o dokonanie czynności zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu sporządzonego na lata 2021-2030 dla Nadleśnictwa Przytok. Do projektu analizowanego dokumentu planistycznego, załączono: projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok, prognozę oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko wraz z odpowiednimi mapami tematycznymi oraz Program Ochrony Przyrody.

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski, tel.: 887-101-300, fax: (95) 71-25-045, sekretariat.gorzowwlkp@rdos.gov.pl, gorzow.rdos.gov.pl

Nadleśnictwo Przytok leży w granicach działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze i obejmuje swym zakresem dziesięć leśnictw położonych na terenie dwóch obrębów leśnych: Przytok i Otyń. Powierzchnia Nadleśnictwa wynosi 17 953,52 ha.

Grunty Nadleśnictwa położone są w granicach województwa lubuskiego, w zasięgu administracyjnym dwóch powiatów: powiat nowosolski – gminy Otyń Miasto, Otyń obszar wiejski, powiat zielonogórski – gminy Czerwieńsk obszar wiejski, gminy Sulechów obszar wiejski, gminy Zabór oraz na terenie miasta na prawach powiatu Zielona Góra. Na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa, funkcjonują aktualnie następujące prawne formy ochrony przyrody:

- 3 rezerwy przyrody: *Zimna Woda, Bażantarnia, Bukowa Góra*;
- 5 specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000: *Krośnieńska Dolina Odry PLH080028; Kargowskie Zakola Odry PLH080012 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Zimna Woda PLH080062; Otyń PLH080040*;
- 1 obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000: *Dolina Środkowej Odry PLB 080004*;
- 3 obszary chronionego krajobrazu: *Krośnieńska Dolina Odry, Nowosolska Dolina Odry, Dolina Śląskiej Ochli*;
- 2 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe: *Park Braniborski, Liliowy Las*
- 16 pomników przyrody;
- 28 użytków ekologicznych;
- stanowiska chronionych gatunków zwierząt, roślin, grzybów w tym strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania.

Wraz z projektem analizowanego dokumentu Wnioskodawca przedłożył także „*Prognozę oddziaływania na środowisko o obszary Natura 2000 Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na okres 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030r.*” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. W tym miejscu należy podkreślić, iż zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych ww. prognozie, został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 08 stycznia 2019 r. znak: WPN-II.411.2.2019.WM.

W przedłożonej prognozie oddziaływania na środowisko, dokonano szczegółowej analizy i oceny wpływu ustaleń projektu planu urządzania lasu Nadleśnictwa Przytok, na środowisko naturalne, w tym w szczególności na wszystkie prawne formy ochrony przyrody, bioróżnorodność, powierzchnie gleby, klimat, wody, krajobraz oraz zabytki i dobra kultury materialnej.

Biorąc pod uwagę przyjęcie w ramach ocenianego projektu planu urządzania lasu bardzo szerokiej gamy rozwiązań i działań wykluczających niekorzystny wpływ ustaleń planu na bioróżnorodność obszaru Nadleśnictwa (w tym w szczególności, na prawne formy ochrony przyrody), jednoznacznie wykluczono możliwość wystąpienia jakichkolwiek zaburzeń populacji gatunków roślin i zwierząt, przejawiających się m.in. spadkiem ich liczebności lub zageszczeniem, zmniejszeniem zasięgu ich występowania, ograniczeniem możliwości reprodukcji, zwiększeniem śmiertelności czy ograniczeniem łączności z innymi populacjami w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Przytok. Natomiast w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz cennych przyrodniczo ekosystemów, jednoznacznie

wykluczono możliwość ich fizycznej degradacji, zmniejszenia arealu powierzchni czy istotną zmianę ich cech charakterystycznych, w tym podstawowych warunków ekologicznych (wodnych, świetlnych i troficznych). Ponadto, wykluczono także możliwość zakłócenia zachodzących obecnie w ich obrębie, naturalnych (lub zbliżonych do naturalnych) procesów ekologicznych.

Ochrona rezerwatów przyrody oraz obszarów Natura 2000: Kargowskie Zakola Odry PLH080012 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Otyń PLH080040 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 na terenie Nadleśnictwa, realizowana jest na podstawie ustanowionych planów ochrony lub planów zadań ochronnych, których regulacje i zapisy dotyczące gatunków będących przedmiotami ochrony tych obszarów, zostały implementowane do programu ochrony przyrody Nadleśnictwa oraz prognozy oddziaływania na środowisko.

Po analizie przedłożonej dokumentacji, m.in. prognozy oddziaływania na środowisko, programu ochrony przyrody i załączników mapowych, można uznać, iż realizacja zamierzeń gospodarczych zawartych w projekcie planu urządzania lasu Nadleśnictwa Przytok, nie przyczyni się do ograniczenia lub uniemożliwienia osiągnięcia celów *Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory*, ze względu na podstawie której wyznaczono obszary Natura 2000: *Krośnieńska Dolina Odry PLH080028; Kargowskie Zakola Odry PLH080012 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Zimna Woda PLH080062; Otyń PLH080040, oraz Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa* na podstawie której utworzono obszar *Dolina Środkowej Odry PLB080004* tym samym utrzymana zostanie właściwa integralność ww. obszarów oraz spójne ich funkcjonowanie w obrębie Ekologicznej Sieci Natura 2000 w skali regionu.

Ponadto należy wskazać, iż realizacja wielofunkcyjnej i opartej na podstawach proekologicznych gospodarki leśnej w oparciu o analizowany projekt planu urządzania lasu, przyczyni się do poprawy warunków ekologicznych funkcjonowania różnego rodzaju typów drzewostanów na obszarze Nadleśnictwa, kształtujących stabilny oraz zróżnicowany przyrodniczo krajobraz leśny wpływający pośrednio także na poprawę warunków życia i zdrowia człowieka.

W związku z powyższym przedstawiona treść ustaleń przedmiotowych dokumentów stanowi podstawę do **pozytywnego zaopiniowania**, przedłożonego projektu planu urządzania lasu sporządzonego dla Nadleśnictwa Przytok, na lata 2021-2030.

Z up. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Melina B...
Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody
i Obszarów Natura 2000

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GORZOWIE WLKP.

66-400 Gorzów Wlkp., ul. Kazimierza Jagiellończyka 8b
tel. (95) 722-60-57, fax (95) 722-46-52
www.wsse.gorzow.pl
e-mail: wsse@wsse.gorzow.pl
NIP: 599-10-23-564

LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W GORZOWIE WLKP.

NZ.9022.523.2020.MZ

Gorzów Wlkp., 14 stycznia 2021 r.

**Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Zielonej Górze
ul. Kazimierza Wielkiego 24a
65-950 Zielona Góra**

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. działając na podstawie art. 54 ust. 1 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10 grudnia 2020 r., w sprawie zaopiniowania projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na lata 2021 – 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,

opiniuje pozytywnie

przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na lata 2021 – 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, **w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.**

Uzasadnienie:

Dnia 16 grudnia 2020 r. do Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. wpłynął wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze z dnia 10 grudnia 2020 r., znak: ZS.6003.13.2020, w sprawie zaopiniowania projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na lata 2021 – 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Do wniosku dołączono projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na lata 2021 – 2031 (elaborat), Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa, Wykaz gruntów oraz Prognozę oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok, opracowaną przez Pana Krzysztofa Kołodziejczaka (data opracowania: Poznań 2020 r.).

Niniejszy Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok opracowany został wg stanu lasu na 01 stycznia 2021 r.

Nadleśnictwo Przytok jest nadleśnictwem 2-obrębowym (obręb Otyń, obręb Przytok). Położone jest w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Północną i północno-wschodnią granicę nadleśnictwa stanowi rzeka Odra a większą część południowej rzeka Śląska Ochla. Jest jednym z dwudziestu nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Obszar nadleśnictwa graniczy z następującymi jednostkami LP: od północy z Nadleśnictwem Sulechów, od wschodu z Nadleśnictwem Sława Śląska, od południa z nadleśnictwem Nowa Sól, na zachodzie z nadleśnictwem Zielona Góra.

Powierzchnia ewidencyjna lasów i gruntów, znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Przytok wynosi 17352,57 ha.

Nadleśnictwo Przytok położone jest w zasięgu trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 150 Pradolina Warszawa – Berlin, GZWP nr 301 Pradolina Zasieki – Nowa Sól oraz GZWP nr 302 Pradolina Barycz – Głogów.

Podstawowym celem Planu Urządzenia Lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, w oparciu o zawarte w nim wskazania i zalecenia. W ramach Planu Urządzenia Lasu projektowane czynności gospodarcze planuje się w taki sposób, aby z jednej strony zapewnić dochód gospodarstwa leśnego bez łamania zasad trwałości lasu i ciągłości użytkowania, z drugiej zaś, aby zapewnić stały wzrost produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu przy zwiększaniu jego użyteczności społecznej.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Przytok zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej projektuje się jako cele długookresowe (perspektywiczne) oraz średniookresowe.

Realizacja celów perspektywicznych polega na:

- 1) zapewnieniu zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa;
- 2) zapewnieniu zgodności zadań określonych w planie urządzenia lasu z obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu”;
- 3) ustaleniu pożądanych składów gatunkowych drzewostanów zgodnych z warunkami siedlisk leśnych (TD o kierunku ochronnym lub gospodarczym), które nazywane są hodowlanymi celami gospodarki leśnej;
- 4) zapewnieniu zachowania trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania, m.in. poprzez:
  - a) optymalizowanie technicznego celu gospodarki leśnej, wyrażonego dla głównych gatunków drzew, w formie przeciętnych wieków rębności,
  - b) dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu najkorzystniejszych dla realizacji przyjętych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych).

Do realizacji celów średniookresowych zalicza się większość wskazań, wytycznych, ukierunkowań i zadań określonych w planie urządzenia lasu, w tym:

- 1) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego składu gatunkowego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do siedliskowych typów lasu oraz siedlisk przyrodniczych;
- 2) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego budowy lasu oraz struktury wiekowej drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania;

- 3) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań stabilności lasu;
- 4) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego wielkości zasobów miąższości drewna na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do możliwości przyrostu tej miąższości w okresie dziesięciolecia i wielkości pozyskania drewna wynikającej z potrzeb pielęgnowania, przebudowy oraz odnowienia drzewostanów;
- 5) wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych gospodarstw (w tym rezerwatów i lasów ochronnych);
- 6) wytyczne postępowania gospodarczego określone dla obiektów specyficznych (w tym obszarów Natura 2000, leśnych kompleksów promocyjnych, lasów stref ochronnych, otulin itp.);
- 7) wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego zmierzające do realizacji celów hodowlanych i technicznych określonych dla poszczególnych drzewostanów – na podstawie celów ustalonych ramowo dla nadleśnictwa i obrębu leśnego – z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków mikrosiedliskowych oraz zróżnicowanego stanu drzewostanów;
- 8) wskazania zmierzające do zapewnienia pożądanego ładu czasowego i przestrzennego w użytkowaniu lasu (w tym podział na ostępy oraz jednostki kontrolne);
- 9) wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów, których stan nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej;
- 10) wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej w ekosystemach leśnych, m.in. poprzez określenie:
  - a) zadań z zakresu odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu,
  - b) zaleceń wynikających z programu ochrony przyrody,
  - c) kierunku regeneracji siedlisk zniekształconych,
  - d) potrzeb z zakresu odbudowy systemu małej retencji w lasach,
  - e) kierunkowych zadań gospodarki łowieckiej oraz potrzeb rozwoju infrastruktury technicznej.

Zgodnie z przedłożoną Prognozą oddziaływania na środowisko zapisy zawarte w Planie Urządzenia Lasu nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują znacząco negatywnie w sposób wykorzystania i przekształcenia terenu. Zadania dotyczące potrzeb infrastruktury technicznej mają charakter kierunkowych wytycznych.

Założenia Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Przytok nie przewidują prowadzenia melioracji wodnych, które mogłyby wpłynąć na tymczasowe lub stałe odprowadzenie wody z terenów nadleśnictwa. Ma to duże znaczenie dla oceny oddziaływania, ponieważ nienaturalne obniżenia poziomu wody mogą mieć niekorzystne konsekwencje dla środowiska. W planie urządzenia lasu nie zawarto żadnych zapisów, mogących negatywnie wpłynąć na stan wód podziemnych na omawianym terenie. Podano także, że zabiegi zaprojektowane w planie przy uwzględnieniu zaleceń programu ochrony przyrody nie będą wpływać negatywnie na stan wód obszaru Nadleśnictwa Przytok.

Z prognozy wynika, że nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła mieć negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego. Zachowanie zasobów leśnych jest jednym z podstawowych celów gospodarowania. Realizacja założeń planu w żadnym

wypadku nie powoduje zmniejszenia leśnych zasobów ani zarazem ich możliwości związanych z pochłanianiem dwutlenku węgla. Wręcz przeciwnie, można uznać, że planowane zabiegi poprawiające stan lasów, równocześnie polepszają stan powietrza, który w dużym stopniu zależy od produkcji tlenu oraz pochłaniania dwutlenku węgla.

Zapisy planu urządzenia lasu mają bezpośredni wpływ na ludzi ze względów ekonomicznych i społecznych. Z punktu widzenia ekonomicznych korzyści wpływ uwidacznia się poprzez zapewnienie pracy i dochodów zarówno społecznościom lokalnym, zamieszkującym teren nadleśnictwa, jak też w ujęciu szerszym, grupom zawodowo związanym z leśnictwem i drzewnictwem. W aspekcie społecznym korzystny wpływ planu urządzenia lasu na ludzi związany jest z kształtowaniem krajobrazu leśnego, zagospodarowaniem turystycznym i udostępnianiem lasów Nadleśnictwa Przytok społeczeństwu. Bardziej szczegółowe zabiegi określone w planie, odnoszące się do każdego wydzielenia mają neutralny wpływ na ludzi.

Biorąc pod uwagę charakter przewidzianych na terenie objętym Planem Urządzenia Lasu działań, stwierdza się, iż realizacja postanowień przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na zdrowie ludzi.

W świetle powyższego Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. **opiniuje pozytywnie** przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Przytok na lata 2021 – 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Jednocześnie wskazuje się, że na etapie realizacji planowanych zamierzeń należy uwzględnić położenie przedmiotowego nadleśnictwa w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 150 Pradolina Warszawa – Berlin, GZWP nr 301 Pradolina Zasieki – Nowa Sól, GZWP nr 302 Pradolina Barycz – Głogów oraz związane z tym nakazy, zakazy i ograniczenia.

NZ a/a

Z upoważnienia
Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.
mgr inż. Jolanta Musiała
Zastępca Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.

